

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο

Στην Αθήνα σήμερα, 29 Ιουνίου 2013, ημέρα Σάββατο και ώρα 10.00', στην Αίθουσα «Προέδρου Αθανασίου Κων. Τσαλδάρη» (223) του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της «Βουλής των Εφήβων» που αποτελείται από τους μαθητές της Β΄ Τάξης των Λυκείων (Ενιαίων, Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Εσπερινών, Ειδικών, Μουσικών και Γυμνασίων με Λυκειακές Τάξεις) της Ελλάδας, της Κύπρου και της αντίστοιχης τάξης των Ελληνικών Σχολείων του Εξωτερικού και των μαθητών της τελευταίας τάξης του Α΄ Κύκλου των ΕΠΑ.Λ. (Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Απογευματινών, Εσπερινών, Ειδικών) της Ελλάδας, καθώς και των μαθητών της Β΄ Τάξης των Τεχνικών Σχολών της Κύπρου, που συμμετείχαν στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», ΙΗ΄ Σύνοδος 2012 – 2013, υπό την προεδρία του Βουλευτή Νομού Κορινθίας κυρίου Χρίστου Δήμα και του Βουλευτή Νομού Δωδεκανήσου κυρίου Εμμανουήλ Κόνσολα, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση του θέματος «Σχολική βία - Εκφοβισμός (bullying)».

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής συμμετείχαν οι έφηβοι βουλευτές: Αγγελόπουλος Αντώνιος (Ν. Δράμας), Αναμούρη Μαρία (Αυστραλία), Αναστασιάδη Βασιλική (Β΄ Πειραιά), Ανδρέου Χιονούλα (Κύπρος), Ανδρίτσος Ιωάννης (Νομός Ζακύνθου), Αντωνιάδη Μαρία (Α΄ Πειραιά), Αντωνίου Ιωάννα (Κύπρος), Αργυροπούλου Αθανασία - Ολυμπία (Ν. Ηλείας), Αργυροπούλου Μαρίνα (Νομός Έβρου), Ασημέλη Μαρία (Β΄ Πειραιά), Βαλκάνης Ευάγγελος (Ν. Κιλκίς), Βασιλειάδης Ανδρέας (Κύπρος), Βιρβιλή Μαρία (Ν. Αργολίδας), Βλαχοδήμου Χαρά (Ν. Κοζάνης), Γαβαλάς Αλέξανδρος (Β΄ Αθήνας), Γαλάνη Κωνσταντίνα (Ν. Αχαΐας), Γεωργιάδης Ελευθέριος (Σουδάν), Γεωργιάδου Ευαγγελία - Κυριακή (Επικρατείας), Γεωργίου Λυσάνδρα (Κύπρος), Γιαλλουράκη Σαββίνα (Κύπρος), Γιαννοπούλου Ιωάννα (Ν. Καστοριάς), Γκαμίλη Άννα (Β΄ Αθήνας), Γώγος Γεώργιος (Ν. Φλώρινας), Δάλα Βασιλεία (Ν. Λέσβου), Δάρρα Ευθυμία - Μαγδαληνή (Νότιος Αφρική), Δημητριάδου Κωνσταντίνα (Α΄ Θεσσαλονίκης), Δημήτρουκα Γιαννούλα (Ν. Αιτωλοακαρνανίας), Διαμαντοπούλου Βασιλίνα - Αμαρυλλίς (Β΄ Αθήνας), Ζαχαρίας Σταύρος (Κύπρος), Ζένιου Θεοδώρα (Κύπρος), Ζήνωνος Ραφαέλα (Κύπρος), Ζιακίδης Θεοδόσιος (Επικρατείας), Θεοδωρακοπούλου Ηλιάνα (Ν. Αχαΐας), Θεοχάρους Κωνσταντίνα (Κύπρος), Ιβάνοβα Βικτωρία (Ν. Έβρου), Ιορδανίδης Παύλος (Ν. Κυκλάδων), Ιωάννου Βασίλειος (Β΄ Αθήνας), Καζαμία Μαρία (Κύπρος), Καλανζή Μαρία (Ν. Άρτας), Καλάρη Ίνα (Ν. Χίου), Καναβάκης Γεώργιος (Ν. Ηρακλείου), Κάντζα Χριστίνα (Ν. Ιωαννίνων), Καούνα Τριανταφυλλιά (Ν. Λάρισας), Κάπελλα Ανθούλα - Βαρβάρα (Ν. Δωδεκανήσου), Καραβέλης Άγγελος (Α΄ Θεσσαλονίκης), Καραγιάννης Γεώργιος - Εμμανουήλ (Ν. Αττικής), Καραμπέκιος Άγγελος (Ν. Αιτωλοακαρνανίας), Καραχάλιου Ευσταθία (Ν. Βοιωτίας), Καροπούλου Επιφανεία (Καναδάς), Καρούτα Γεωργία (Ν. Μεσσηνίας), Καρπούζη Ευθυμία (Επικρατείας), Κασκάνης Χαράλαμπος (Ν. Ιωαννίνων), Καστή Αθηνά (Α΄ Πειραιά), Κατσέλου Παρασκευή (Επικρατείας), Κατσιβέλη Ευαγγελία (Ν. Κεφαλληνίας), Κάτσικα Σοφία (Ν. Τρικάλων), Κεκτσιδής Χρίστος (Κύπρος), Κόκα Φιοράλμπα (Ν. Καστοριάς), Κοράκι Ραφαέλο (Ν. Κυκλάδων), Κορπίδου - Τριανταφυλλίδου Βασιλική - Μαρία (Α΄ Θεσσαλονίκης), Κόττα Αικατερίνη (Ν. Αχαΐας), Κουμπούνης Αθανάσιος (Ν. Κορινθίας), Κουρή Κωνσταντίνος (Ν. Αχαΐας), Κουτλουμπάση Αριάδνη (Ν. Πιερίας), Κουτσόπουλος Κωνσταντίνος (Β΄ Αθήνας), Κουτσώνη Ιουλία - Ειρήνη (Ν. Καρδίτσας), Κυριαζόπουλος Αποστόλης (Καναδάς), Κυριακοπούλου Αικατερίνη (Ν. Ηλείας), Κυριακού Κυριακή (Κύπρος), Κυριακού Έλενα (Κύπρος), Κώστα Ελένη (Α΄ Θεσσαλονίκης), Κωστόπουλος Αντώνιος (Ν. Αργολίδας), Λαμπτονίκος Γεώργιος (Ν. Πιερίας), Λευθεριώτη Ιωάννα (Ν. Κερκύρας), Λιανίκη Χριστίνα (Β΄ Αθήνας), Λινάρδου Ζωή - Σπυριδούλα (Ν. Βοιωτίας) και Παπαθανασίου Βαία (Ν. Αιτωλοακαρνανίας).

Στη συνεδρίαση παρέστησαν τα μέλη της Επιτροπής του Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων» κ. κ. Χρήστος Σιγάλας τ. Σχολικός Σύμβουλος Β΄ θμιας Εκπαίδευσης και Διονύσιος Λουκέρης Σύμβουλος Α΄ του ΥΠΕΠΘ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Σε αυτό το σημείο ξεκινά η συνεδρίαση της Επιτροπής μας. Κατ' αρχήν να σας συστηθώ, είμαι ο Χρίστος Δήμας βουλευτής Κορινθίας, είμαι δικηγόρος, εργαζόμενος, πριν πολιτευτώ, στο Λονδίνο, που δίδασκα σε ένα πανεπιστήμιο και αργότερα στον ιδιωτικό τομέα στην Αθήνα. Θα ήθελα να σας συγχαρώ όλους και να σας καλωσορίσω στη Βουλή, σημαίνει ότι έχετε γράψει πάρα πολύ καλά και ότι δικαίως βρίσκεστε εδώ σήμερα για να εκφράζετε τους συνομήλικούς σας στη Βουλή των Ελλήνων. Να ξεκινήσουμε κατευθείαν τη διαδικασία γιατί έχω την εντύπωση ότι θα μιλήσουν πολλοί ομιλητές σήμερα και θα έχει πάρα πολύ ενδιαφέρον.

Ξεκινάμε με την κυρία Τσάγκαρη η οποία είναι ειδική επιστήμονας του Συνηγόρου του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Τον λόγο έχει η κυρία Τσάγκαρη.

ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ (Ειδική Επιστήμονας του Συνηγόρου του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού): Καλημέρα και από εμένα, συγγνώμη που κάθομαι στα έδρανα, απλά προσπαθώ να χρησιμοποιήσω την οθόνη για την παρουσίαση, ούτως ώστε να διευκολύνει εσάς. Ήθελα εκ μέρους του Βοηθού του Συνηγόρου του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού του κ. Μόσχου, ο οποίος λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων δεν μπόρεσε να είναι σήμερα εδώ, πράγμα που ήθελε πάρα πολύ. Φυσικά, είχα την ευκαιρία να έρθω και να σας γνωρίσω εγώ και αυτό είναι καλό για μένα. Να σας καλωσορίσω και οπωσδήποτε να προσπαθήσω στο μέτρο του δυνατού, βλέποντας και το υλικό σας τις προηγούμενες ημέρες, το οποίο είναι πολύ ενδιαφέρον και σε ένα πεδίο και θεματική με το οποίο ασχολείται πάρα πολύ ο Συνήγορος, χωρίς να σας κουράζω, να σας επισημάνω

μερικά σημαντικά πράγματα τα οποία ο θεσμός μας έχει προσπαθήσει να αφουγκραστεί και να ψηλαφήσει σε σχέση με τη θεματική.

Πολύ πολύ σύντομα, αν και πιστεύω οι περισσότεροι το γνωρίζετε, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει έξι διαφορετικά τμήματα, ένα από αυτά είναι αυτό που ασχολείται με τα δικαιώματα του παιδιού όπου ο προϊστάμενος εκεί είναι ο κ. Γεώργιος Μόσχος και το οποίο υλοποιεί τον διεθνώς αναγνωρισμένο θεσμό του Συνηγόρου του Παιδιού. Πιθανότατα, να τον έχετε ακούσει και σε διεθνές επίπεδο ως *Children's Buttons* ή *Children's Commissioner*.

Υπάρχει και στην Κύπρο υπάρχει και σε άλλες χώρες της Ευρώπης αλλά και των υπολοίπων ηπείρων. Κύριο κομμάτι της δουλειάς μας είναι η προάσπιση και η προαγωγή, δηλαδή η γνωστοποίηση των δικαιωμάτων του παιδιού, όπως αυτά περιγράφονται και σαν νόμος αλλά και σαν θεματικές μέσα στη διεθνή σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, που θα γνωρίζετε οι περισσότεροι, ότι είναι και νόμος του ελληνικού κράτους από το 1992 με τον νόμο 2101.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ασχολείται εκτενώς με το θέμα της ενδοσχολικής βίας και του bullying μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο των δικαιωμάτων του παιδιού που έχουν να κάνουν τα δικαιώματα προστασίας του. Υπάρχει ένα σύνολο δικαιωμάτων στη διεθνή σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού. Όπως θα δείτε και εσείς, όπου ανάλογα με τη θεματική κατηγοριοποιούνται σε 41 άρθρα και σε 3 μεγάλους πυλώνες, κατηγορίες. Είναι, το πρώτο πεδίο δικαιωμάτων της προστασίας, το δεύτερο πεδίο των δικαιωμάτων των παροχών, αυτά δηλαδή που η πολιτεία οφείλει και όλοι εμείς να προσφέρουμε στα παιδιά και το τρίτο και σημαντικότερο, πιστεύω για όλους εσάς τους ανήλικους, αλλά και για όλους εμάς επίσης η συνεργασία μας με ένα δίκτυο δικαιωμάτων σας μαζί σας που είναι το πεδίο δικαιωμάτων της συμμετοχής των παιδιών.

Θα ήθελα επίσης να σας επισημάνω, επειδή ξέρω ότι θα γίνει κάποιος διάλογος μεταξύ σας και ανάδειξη προτάσεων, με την κυρία Αντωνάρκου συμφωνήσαμε ότι είναι στη διάθεσή σας οι παρουσιάσεις αυτές, επειδή ακριβώς το υλικό είναι δημοσιοποιημένο υλικό της δουλειάς του Συνηγόρου του Πολίτη, εάν σας είναι χρήσιμο θα είναι κάτι το οποίο θα και εμείς θέλαμε πάρα πολύ να μοιραστείτε.

Είναι πάρα πολύ σημαντικό να ξεκινήσουμε με τα δικαιώματα του παιδιού και τις παραβιάσεις τους για να καταλάβουμε για τι μιλάμε σήμερα, για την ενδοσχολική βία, για τον ενδοσχολικό εκφοβισμό ή bullying, όπως είναι ο διεθνής όρος. Για να μιλήσουμε για παραβιάσεις δικαιωμάτων, μιλούμε πρώτα για κατοχυρωμένα δικαιώματα. Τα δικαιώματα αυτά πέρα από τη νομική κατοχύρωση σαφέστατα, εγώ δεν είμαι νομικός, ψυχολόγος είμαι, θα πρέπει να είναι δικαιώματα τα οποία μπορεί και πρέπει να γνωρίζει η κοινωνία η ευνομούμενη, να γνωρίζουν οι ίδιοι οι ανήλικοι και μετά να γίνονται οι κατάλληλες επιμορφώσεις και η υλοποίησή τους, η εφαρμογή τους.

Αρα φτάνουμε στο θέμα της βίας και της συστηματοποίησής της μέσα από τα δικαιώματα του παιδιού και τις παραβιάσεις οι οποίες μπορούν να συμβαίνουν σε διαφορετικά πεδία της ζωής του και της καθημερινότητάς του. Για να μιλήσουμε για την ενδοσχολική βία πρέπει να καταλάβουμε, το είδα και στις δικές σας παρατηρήσεις, στο υλικό υποστήριξης, πρέπει να μιλήσουμε και να έχουμε στο μυαλό μας το γενικότερο πεδίο της βίας, όπως αυτή υπάρχει και όπως αυτή εκλύεται και εμφανίζεται σε όλα τα πεδία ζωής της κοινωνίας.

Για να μπορέσουμε να διευκρινίσουμε κάτι, ούτως ώστε να ενοχοποιήσουμε ένα στερεότυπο το οποίο έχει δημιουργηθεί από τη δουλειά και από το έργο, αλλά και από τη βιβλιογραφική αναζήτηση που έχει κάνει ο Συνήγορος του Πολίτη, αυτό το οποίο αναδεικνύεται όπως και για κάθε άλλη μορφή κακοποίησης ή και κακομεταχείρισης σε σχέση με τα παιδιά, είναι ότι ο κύκλος της βίας σε περιόδους έντασης. Ένα γεγονός, που αναδεικνύεται, οδηγεί σε κάποια μορφή βίας ή κακοποίησης και αργότερα επέρχεται μία περίοδος ηρεμίας.

Αυτό δε σημαίνει ότι, αν δεν παραβληθούν κάποιες παρεμβάσεις, δεν θα ξανασυμβεί το γεγονός. Επίσης, η βία απ' όπου και αν προέρχεται είναι κάτι το οποίο μπορεί να εμφανιστεί, μπορεί όχι απαραίτητα στο πεδίο της οικογένειας, στο πεδίο της κοινωνίας. Δεν έχει να κάνει με κάτι που έχει να κάνει με την κοινωνική - οικονομική τάξη, είναι ένα φαινόμενο αταξικό που εμφανίζεται παντού ή μπορεί να εμφανιστεί παντού δυνητικά και διαχέεται και διαπερνά κάθε εκδήλωση της ζωής του ανήλικου.

Πολύ πολύ σημαντικό και χρειάζεται να το λάβετε υπόψη σας, γυρνώντας πίσω στις δικές σας περιοχές, στα δικά σας σχολεία, στα δικά σας πεδία, όπου θα θελήσετε να ενημερώσετε συνομηλικούς ή και ενήλικες είναι όλο το μεγάλο κομμάτι του bullying το οποίο είναι πάρα πολύ αφανές, σε κάθε μορφή κακοποίησης, είναι η ψυχολογική βία. Η ψυχολογική βία είναι πάρα πολύ δύσκολο να ψηλαφηθεί και είναι πάρα πολύ δύσκολο να τη δεις. Η σωματική βία συνήθως φαίνεται είτε μέσα από πράξεις είτε από μώλωπες, τραυματισμούς. Η ψυχολογική βία διαπερνά και ενυπάρχει μαζί με όλα τα άλλα πεδία, είναι αυτή η οποία αφήνει και τα πιο μόνιμα σημάδια, εάν δεν υπάρξει στήριξη, πληγές και τραύματα στη ζωή του παιδιού, είναι αυτή η οποία είναι δυσκολότερο να την ανιχνεύσεις.

Καλό λοιπόν είναι εσείς ως ανήλικοι τώρα, αλλά και αργότερα στις κοινωνίες στις οποίες θα έρθετε να υποστηρίξετε είτε ως γονείς είτε ως επαγγελματίες είτε ως πολίτες θα πρέπει να γνωρίζετε πάρα πολύ καλά αυτό. Και λέγοντας ψυχολογική βία μπορούμε να μιλάμε και για λεκτική και για κοινωνική αλλά και για οικονομική.

Ερχόμαστε λοιπόν τώρα στο bullying. Το bullying είναι η επιθετικότητα και η βία μεταξύ συνομηλικών ή τουλάχιστον γι' αυτό μιλάμε σήμερα, γιατί υπάρχει και εργασιακό bullying αλλά εμείς εστιαζόμαστε τώρα στο σχολικό εκφοβισμό, στον εκφοβισμό, δηλαδή, εντός του σχολείου μεταξύ συνομηλικών. Είναι, όπως είπα και πριν, ένα αταξικό φαινόμενο. Η αιτιολογία του έχει να κάνει με όλες τις άλλες μορφές κακομεταχείρισης, δηλαδή,

υπάρχει μια ανισορροπία δυνάμεως και μια τάση να θέλουμε να ελέγξουμε το άτομο στο οποίο θέλουμε να εστιαστούμε, στο «θύμα». σε εισαγωγικά η λέξη «θύμα».

Αγόρια και κορίτσια μπορεί να είναι πιθανά θύτες ή θύματα και δεν υπάρχει κάποια έρευνα που πραγματικά σε διεθνές επίπεδο να δείχνει ότι περισσότερα αγόρια θυματοποιούνται ή κορίτσια. Αυτό όμως που δείχνει μεγάλη διαφορά και είναι καλό να το γνωρίζετε, και το έχουμε δει και εμείς, είναι, ότι τα αγόρια θύματα είναι αποδέκτες συνήθως σωματικής βίας. Καταλαβαίνουμε όλοι τι σημαίνει αυτό. Ενώ, τα κορίτσια είναι περισσότερο αποδέκτες λεκτικής και ψυχολογικής βίας, της συναισθηματικής κακοποίησης ή της διάδοσης αυτών των κακόβουλων φημών που μπορούν να υπάρχουν στο χώρο του σχολείου ή και εκτός αυτού.

Μια άλλη διευκρίνιση, την οποία συνήθως ο κ. Μόσχος την κάνει ευθύς εξαρχής σε σχέση με το bullying είναι, σε καμία περίπτωση αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει κάποια έρευνα ή κάποιο πρόγραμμα το οποίο δεν έχει αναδείξει ότι το bullying, δηλαδή κάποιος, ο οποίος είναι θύτης κάποια στιγμή ή θύμα, ότι αυτό δε θα τον οδηγήσει απαραίτητα σε παραβατική συμπεριφορά αργότερα. Δεν υπάρχει δηλαδή αμφίδρομη σύνδεση του bullying σαν φαινόμενο, σαν συμπεριφορά στο σχολείο και της παραβατικής συμπεριφοράς. Μπορεί να είναι δυνητικά ένας προθάλαμος, αλλά θα πρέπει να υπάρχουν και να λειτουργούν και άλλοι αρνητικοί παράγοντες. Αυτό το λέω γιατί, συνήθως στο Συνήγορο του Πολίτη λαμβάνουμε αναφορές από σχολεία ή από γονείς όπου να μας λένε ότι υπάρχει μια συμμορία στο σχολείο.

Συνήθως, παίρνουμε κάποιους όρους και τους προτυποποιούμε, δημιουργώντας κάποια κακά πρότυπα με την έννοια ότι συμμορίες δεν έχουμε δει και δεν έχουν ανιχνευθεί ως τέτοιες. Άρα καλό θα είναι εσείς οι οποίοι έρχεστε εδώ να κάνετε προτάσεις για το φαινόμενο του bullying στο σχολείο. Να ξέρετε ότι τα εξετάζετε σαν φαινόμενο. Μπορεί να υπάρχουν ομάδες με την έννοια ότι μπορεί να υπάρχει κάποιος, ο αρχηγός της ομάδας και κάποιοι, οι οποίοι να υποστηρίζουν τις πράξεις ή σιωπηρώς να τις παρακολουθούν, αλλά αυτό δεν σημαίνει μια άμεση σύνδεση με παραβατική συμπεριφορά ή με την οργάνωση κάποιας μορφής ομάδας συμμορίας. Πολύ σημαντικό να το γνωρίζετε.

Αυτό το οποίο θα φανεί και από το διάλογο και πιστεύω και από τις εισηγήσεις των υπολοίπων ομιλητών είναι αυτό το οποίο εσείς καλείστε αυτή τη στιγμή να εξετάσετε, και το είδα και στο υλικό υποστήριξης σας είναι ότι θέλετε να δημιουργήσετε εσωτερικούς κανονισμούς. Να βασιστείτε στη δημιουργία ενός συμπαγούς σχολικού κανονισμού, όπου ήδη υπάρχουν σχολικοί κανονισμοί στα σχολεία σας. Το γνωρίζουμε από τις επισκέψεις μας, ότι πολλά σχολεία έχουν σχολικούς κανονισμούς, πιθανόν να χρειάζεται, εάν λείπει η φωνή ή η ακρόαση της φωνής των παιδιών να γίνει με μια συζήτηση στην αρχή της νέας σχολικής χρονιάς για μια αναθεώρηση και αναδιοργάνωση ενός πιο λειτουργικού και ζωντανού σχολικού κανονισμού, ο οποίος και να αφουγκράζεται τις δικές σας ανάγκες, που είστε εταίροι και μέλη της σχολικής κοινότητας μαζί με τους εκπαιδευτικούς, μαζί και με τους γονείς σας, να αναδεικνύει ακριβώς τους τρόπους, σε επίπεδο πρόληψης πρώτα, για να αντιμετωπίσετε το φαινόμενο, όταν υπάρχουν δηλαδή κάποιες μικρές πηγές του και δευτερογενώς, όταν αρχίζει πλέον να εμφανίζεται ένα περιστατικό βίας μέσα στο σχολείο, οποιασδήποτε μορφής και αν είναι αυτό, να μπορείτε να το αντιμετωπίσετε, έχοντας κάποιες δικλίδες και διαδικασίες αντιμετώπισης του.

Και αυτό δε σημαίνει, ότι παρεμβαίνουν οι ενήλικες και τιμωρούν ή αποβάλλουν τον θύτη. Μιλάμε για κάτι πολύ πιο σύμπλοκο και περίπλοκο, κάτι το οποίο έχει να κάνει με ομάδες που μπορείτε να δημιουργείτε με την εποπτεία ειδικά επιμορφωμένων εκπαιδευτικών σας, ούτως ώστε να μπορείτε να κάνετε μία ειρηνική επίλυση και αντιμετώπιση και διαμεσολάβηση στο σχολείο, τη λεγόμενη «σχολική διαμεσολάβηση», όπου μπορεί να μετέχει και ομάδα των συμμαθητών ή συμμαθητριών σας, με επιλογή που θα γίνεται με βάση άτομα που είναι οικεία και φιλικά κείμενα στο σύνολο του σχολικού σας χώρου, έτσι ώστε να μπορείτε να αποφύγετε τις ποινές, όπως π.χ. η αποβολή.

Βλέπουμε, συνεχώς, να επιβάλλονται αποβολές στα σχολεία. Όταν η αποβολή χρησιμοποιείται διαρκώς σαν πεινή, αρχίζει, εκ των πραγμάτων, πραγματικά, να αποδυναμώνεται η αξία της. Άρα, επί της ουσίας, είναι μία τιμωρία, που χάνει και λίγο την αξία της. Εάν, όμως, μπορείς να κάνεις και να δημιουργήσεις έναν «σκελετό» διαδικασιών, όπου το σχολείο μπορεί να αντιμετωπίζει με ειλικρίνεια και ισοτιμία τα προβλήματα και να συζητάει για αυτά, χωρίς να μειώνει τους μαθητές, ακούγοντας τον λόγο τους, χωρίς να δημιουργεί ειδικές κατηγορίες, οι οποίες δεν πρέπει να υπάρχουν, τότε σίγουρα θα μπορέσετε να φθάσετε σε ένα σημείο καλύτερης κατανόησης των αναγκών σας. Σε ένα σημείο καλύτερης κατανόησης της κοινωνίας, της μικρής κοινότητάς σας, και τι αυτή έχει, που είναι διαφορετική από σχολείο σε σχολείο. Και ακριβώς να ζητήσετε και τη βοήθεια, που χρειάζεται, από την ευρύτερη κοινωνία. Μία καλή δικτύωση με τις κοινωνικές υπηρεσίες, όποιες και όσες αν είναι αυτές στην περιοχή που είναι τα σχολεία σας, ούτως ώστε γνωρίζοντας και έχοντας έρθει σε επαφή, με όλους όσους μπορούν να εμπλακούν σε επίπεδο εκπαίδευσης ή υποστήριξης σε τέτοια περιστατικά, εκ των προτέρων να ξέρετε, ότι θα έχει μία καλή κατάληξη οποιοδήποτε γεγονός ή περιστατικό μπορεί να συμβεί.

Πολύ σημαντικό είναι και ίσως για σας τους ανήλικους να είναι και λίγο βαρετό, αλλά έχει μεγάλη σημασία στο περαιτέρω έργο σας, ότι οι όποιες αποφάσεις που παίρνετε ως αποφάσεις σχολείου, είναι καλό κάπου να καταγράφονται. Να τηρείτε, δηλαδή, ένα είδος ημερολογίου ή πρακτικών, αν και αυτοί οι όροι ακούγονται λίγο ξύλινοι. Όταν συμβαίνει ένα περιστατικό και έχει ολοκληρωθεί πλέον η αντιμετώπιση του, είτε ήταν επιτυχής είτε όχι, και αυτό πρέπει ανώνυμα να καταγράφεται. Πάντα προσπαθούμε και τους θύτες και τα θύματα, δεν αναδεικνύουμε ονόματα, για να διαπομπεύουμε παιδιά ή οικογένειες. Δεν είναι αυτός ο στόχος, είναι πάρα πολύ σημαντική η προστασία των προσωπικών δεδομένων. Σαφέστατα, όμως, θα πρέπει να τηρείται ένα ανώνυμο ημερολόγιο, το οποίο να δείχνει, πώς εσείς αντιμετωπίσατε ως σχολείο, αυτή, ακριβώς,

την κατάσταση, η οποία δημιουργήθηκε, ή πως εσείς προετοιμάσατε το σχολείο σας μέσα από δράσεις, μέσα από συζητήσεις και μέσα από δραστηριότητες, ούτως ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει πιθανές πηγές προβλημάτων. Σας ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πάρα πολύ την κυρία Τσάγκαρη για την εμπειριστατωμένη επιστημονική της ανάλυση. Πριν δώσω το λόγο στην εισηγήτρια, την κυρία Παπαθανασίου, θα ήθελα να κάνω μία ερώτηση σε όλους τους συναδέλφους. Αν μπορείτε να σηκώσετε το χέρι σας, όσοι έχετε αντιληφθεί στο σχολείο σας φαινόμενα ενδοσχολικής βίας ή εκφοβισμού.

(Στο σημείο αυτό πολλοί έφηβοι βουλευτές σηκώνουν τα χέρια τους)

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Απ' ό,τι βλέπω είναι πάρα πολλοί. Άρα, θα είστε και πολλοί, αυτοί που θα θέλετε να μιλήσετε, για να εκφράσετε και τις απόψεις σας και τις προτάσεις σας, για το πώς μπορεί να καταπολεμηθεί αυτό το φαινόμενο.

ΒΑΪΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (Νομός Αιτωλοακαρνανίας - Εισηγήτρια): Κύριε Πρόεδρε, έφηβοι βουλευτές, καταρχάς, επιτρέψτε μου, να εκφράσω τον ενθουσιασμό μου, που έχω την ευκαιρία να βρίσκομαι σε αυτό το χώρο, χάρη στο πρόγραμμα « Βουλή των Εφήβων» και στον εμπνευστή της, τον αιώνιο έφηβο Αντώνη Σαμαράκη. Συνειδητοποιώ ότι υπάρχουν ακόμη ψήγματα Δημοκρατίας σε αυτήν τη χώρα, που τα τελευταία χρόνια έχει χάσει την εμπιστοσύνη των πολιτών της, που έχει μετατρέψει το πολίτευμα της σε κατ' επίφαση Δημοκρατία.

Βέβαια, δεν μπορούμε να μιλάμε για ουσιαστική Δημοκρατία, όταν η πολιτεία δεν ακούει τα προβλήματα των πολιτών της και εμείς, ως έφηβοι πολίτες, ως έφηβοι βουλευτές, καταθέτουμε την ύπαρξη ενός, συνεχώς, αυξανόμενου ζητήματος, του σχολικού εκφοβισμού. Η σχολική βία συνιστά ένα σύνολο ενεργειών και πράξεων, με στόχο την πρόκληση πόνου, φόβου και αναστάτωσης από κάποιους μαθητές σε συμμαθητές τους. Μπορεί να εμφανιστεί, ως φυσική, λεκτική βία, κοινωνικός εκφοβισμός, ηλεκτρονική, σεξουαλική και ρατσιστική βία.

Οι θύτες είναι, κατά κύριο λόγο, άτομα με ενδοοικογενειακά προβλήματα και με μειωμένη σχολική απόδοση, τα οποία στην προσπάθειά τους να μην φαίνονται κατώτερα, καταφεύγουν στη βία απέναντι στους συμμαθητές τους. Αυτά τα παιδιά, όμως, είναι οι μόνοι υπεύθυνοι; Θεωρώ πως οι λέξεις «παιδιά» και «ευθύνη» είναι δύο αλληλοσυγκρουόμενες έννοιες. Εξάλλου, ένας παράγοντας, που τροφοδοτεί την αναπαραγωγή τέτοιων φαινομένων, είναι το ίδιο το σχολείο. Το εκπαιδευτικό σύστημα με την εντατική και εν μέρει αυθαίρετη αξιολόγηση των γνώσεων των μαθητών και όχι των ιδιαίτερων ικανοτήτων και της προσωπικότητάς τους, ενισχύει τη δημιουργία τάξεων και κατηγοριών: Υπάρχουν οι καλοί και οι κακοί. Το γεγονός αυτό πυροδοτεί κοινωνικές ανισότητες και εκρήξεις φθόνου και ζήλιας ανάμεσά τους.

Το πρόβλημα εντείνεται, με την υπάρχουσα ανταγωνιστικότητα, εξαιτίας του απάνθρωπου εκπαιδευτικού συστήματος και του τρόπου εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Πώς είναι δυνατόν το εξοντωτικό αυτό σύστημα της παιδείας να μην ωθεί τους μαθητές στη βία, ως έναν τρόπο εκτόνωσης, όταν τους τρέφει με χρησιμοθηρικές γνώσεις και όχι ιδανικά και αξίες, όταν τους μαθαίνει να μην εκφράζουν την άποψή τους, αλλά μασημένη τροφή, όταν δεν τους ακούει;

Παράλληλα, συνυπεύθυνη είναι η ανεπαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, οι οποίοι δεν γνωρίζουν καν τον τρόπο, με τον οποίο πρέπει να διαχειρίζονται δυσχερείς καταστάσεις και συνήθως, τις αγνοούν ή τις παραβλέπουν. Να μην αναφέρω και τις περιπτώσεις αυτών, που ασκούν οι ίδιοι λεκτική βία στους μαθητές τους (με τη μορφή ειρωνικών σχολίων υποτίμησης). Η ελλιπής πανεπιστημιακή εκπαίδευση, η έμφαση που δίνεται στην «κάλυψη» της ύλης και ο φόρτος εργασίας των εκπαιδευτικών αποτελούν εμπόδια στη δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών.

Αλλά, πρώτιστα και κυρίαρχα, δεν πιστεύω ότι ένας καθηγητής, με μισθό, που αγγίζει μόλις τα 800 €, με ωράριο 21 ώρες και μόνη έγνοια να φροντίσει την οικογένειά του, που μπορεί να βρίσκεται χιλιόμετρα μακριά, θα είχε το κουράγιο και τη θέληση, να ασχοληθεί με μικροπροβλήματα. Ωστόσο, στην Ελλάδα του φιλότιμου, δεν αποκλείω την ύπαρξη τέτοιων εκπαιδευτικών - υποδειγμάτων.

Και μιας και αναφερόμαστε σε υποδείγματα, τα προβαλλόμενα στην ελληνική πολιτικοκοινωνική σκηνή προς μίμηση πρότυπα αποτελούν περισσότερο παραδείγματα προς αποφυγή. Το θεωρώ απόλυτα φυσιολογικό ένα παιδί, που βρίσκεται σε μία τρυφερή ηλικία, κατά την οποία επιχειρεί, μέσω των ερεθισμάτων, που λαμβάνει, να αναπλάσει την προσωπικότητά του, να επηρεάζεται από τις σκηνές βίας, που παρακολουθεί καθημερινά από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Για παράδειγμα, στα ηλεκτρονικά παιχνίδια ο νικητής είναι αυτός, που θα εξοντώσει τους περισσότερους εχθρούς. Το μέσον είναι η βία.

Και προβληματίζομαι. Κάτι παρόμοιο δεν συμβαίνει και στο πολιτικό προσκήνιο της χώρας μας; Μόνο που εκεί όλοι φορούν το προσωπείο του αξιοπρεπέστατου γένη, που προσπαθεί να απαλλάξει τους πολίτες από αυτούς, που αμαυρώνουν την εικόνα της χώρας, που γέννησε τη Δημοκρατία, χρησιμοποιώντας ένα ακατανίκητο κοινό όπλο, τη λεκτική βία. Δεν διστάζουν, μάλιστα, να τη χρησιμοποιούν αποκάλυπτα, σε χώρους εθνικής σημασίας ή να διαπληκτίζονται μεταξύ τους στα διάφορα τηλεοπτικά παράθυρα για το «κοινό καλό».

Αλλά η υποκρισία δεν σταματάει εκεί. Στην Ελλάδα, το φαινόμενο του τραμπουκισμού είναι, αυτονόητα, νομιμοποιημένο, εμπεδωμένο, ατιμώρητο, ακόμη και στις κατάφωρα εγκληματικές εκφάνσεις του, καθιστώντας έτσι τους νεαρούς μαθητές σε εκκολαπτόμενους ενήλικες, που ξέρουν να λύνουν τα προβλήματά τους μόνο με βία. Πώς, λοιπόν, αγαπητοί, μπορούμε να καταδικάζουμε τη βία στο σχολείο, όταν έχουμε αποδεχτεί την ύπαρξή της στο πολιτικό προσκήνιο;

Οι βασικές, λοιπόν, κατά τη γνώμη μου, αιτίες του προβλήματος αυτού είναι σοβαρές, όπως σοβαρή είναι και η έκταση, που μπορεί να λάβει. Και επειδή το να κατακρίνει κάποιος μόνο τα υπάρχοντα προβλήματα δεν οδηγεί - ούτε οδήγησε πουθενά - θα προχωρήσω, με την καταγραφή κάποιων εφικτών λύσεων.

Πρώτα - πρώτα, θεωρώ ότι είναι επιτακτική ανάγκη η άμεση αλλαγή του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς, όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί πηγή βίαιων συμπεριφορών. Βάση θα πρέπει να δίνεται στην παροχή γενικών, αξιολογικών ανθρωπιστικών γνώσεων και να μην διαπνέεται το εκπαιδευτικό σύστημα από χρησιμοθηρικό πνεύμα. Αναγκαία η εισαγωγή στο σχολικό πρόγραμμα μαθημάτων Τέχνης, που λειτουργεί ως καταλυτικός παράγοντας στη διαμόρφωση υγιών προσωπικοτήτων και συμβάλλει στην ομαλή ψυχική εκτόνωση των μαθητών.

Παράλληλα, το υπάρχον σύστημα αξιολόγησης, που μπορεί να χαρακτηριστεί, επιεικώς απαράδεκτο και πολλές φορές άδικο, οφείλει να αναβαθμιστεί και να καθοριστούν αξιολογικοί κανόνες βαθμολόγησης των μαθητών, βάσει των ιδιαίτερων ικανοτήτων και όχι μόνο των γνώσεών τους. Υψίστης σημασίας, πιστεύω, πως είναι η κατάργηση του θεσμού των Πανελληνίων, ενός απαρχαιωμένου θεσμού, που δημιουργεί νευρωτικούς μαθητές, τους καταρρακώνει, τους εκμηδενίζει ως προσωπικότητες. Επιπλέον, κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη μιας ομάδας υποστήριξης σε κάθε σχολείο, η οποία θα μεσολαβεί μεταξύ των μαθητών και θα συζητά για τα προβλήματα, που προκύπτουν.

Κύριος σκοπός θα είναι η ανάπτυξη της συναίσθησης σε θύτες, υποστηρικτές και παρατηρητές, με το να δίνεται έμφαση στα συναισθήματα του θύματος και όχι στο τι ακριβώς συνέβη ή ποιος έκανε τι. Η προσέγγιση αυτή τους βοηθά να αντιληφθούν τον αντίκτυπο της συμπεριφοράς τους και τους ενθαρρύνει να την εγκαταλείψουν. Με το διαρκή διάλογο και τις συμβουλές και όχι με την επιβολή τιμωρίας θα επιτευχθεί λύση του προβλήματος από τη ρίζα του. Με μια αυθαίρετη ποινή, το μόνο που επιτυγχάνεται είναι η απαλλαγή των ευθυνών από την πλευρά του σχολείου και η ψευδαίσθηση ότι με αυτόν τον τρόπο η λύση του προβλήματος έχει δοθεί.

Ξέρετε, βαρέθηκα σε αυτή τη χώρα να ενδιαφέρονται όλοι για την περιβόητη οικονομική κρίση και για το πώς θα εξασφαλίσουμε περισσότερα χρήματα. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε, πως, αν θέλουμε πραγματικά να βγει η Ελλάδα από το βούρκο της, θα πρέπει να στοχεύσουμε στη βελτίωση της παιδείας, που παρέχεται στους νέους, σε εμάς. Και εμείς είμαστε μέλη της κοινωνίας και της μοιάζουμε. Η ύπαρξη βίαιων συμπεριφορών, στις μικρές σχολικές κοινωνίες, αντικατοπτρίζει, σίγουρα, το τι πραγματικά συμβαίνει στις μεγάλες.

Και αυτή η διαπίστωση, αγαπητοί συνάδελφοι, νομίζω είναι τραγική. Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής) : Πολύ αιχμηρή και χειμαρρώδης η εισηγήτρια. Συνεχίζουμε με τον κύριο Κουτσόπουλο Κωνσταντίνο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ (Β΄ Αθήνας): Καταρχήν, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω που μας δίνετε την ευκαιρία, να μιλήσουμε και σε ειδικούς και να πούμε τη γνώμη μας και να μοιραστούμε μαζί σας τις εμπειρίες μας που έχουμε μαζέψει από τα λίγα χρόνια που βρισκόμαστε στην εκπαίδευση και τελειώνουμε, γιατί έπεται και το Πανεπιστήμιο. Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Εισηγήτρια η οποία τόνισε πολύ σοβαρά σημεία του προβλήματος, και επίσης θα ήθελα να προσθέσω δύο δικούς μου προβληματισμούς.

Ο πρώτος είναι η έντονη έξαρση του φασισμού στις μέρες μας. Όπως γνωρίζετε οι περισσότεροι τα πολύ μικρά παιδιά μέχρι 13 ετών, λειτουργούν ως καθρέπτες. Υπάρχουν ειδικά κύτταρα στον εγκέφαλο, που ονομάζονται νευρώνες - καθρέπτες και αντιγράφουν οποιαδήποτε συμπεριφορά που μπορεί το παιδί να αποκομίσει από οποιοδήποτε πρότυπο έχει βάλει στη ζωή του. Έτσι λοιπόν, όταν υπάρχουν πρότυπα τα οποία προωθούνται από την τηλεόραση και από οποιοδήποτε μέσον, όπου προβάλουν αντιλήψεις και ιδέες του στυλ «αποφασίζουμε και διατάζουμε», είναι πολύ αρνητικά. Και θεωρώ πως, λειτουργούν ανασταλτικά στην πρόοδο και την πνευματική τους υγεία.

Στη συνέχεια θα ήθελα να τονίσω πως, το φαινόμενο της οικονομικής κρίσης επηρεάζει και τα παιδιά πάρα πολύ, διότι υπάρχουν πολλές στερήσεις όσον αφορά και τα αγαθά τους, και τις πνευματικές τους ανάγκες, διότι δεν μπορούν να καλυφθούν οικονομικά. Έτσι, νομίζω δημιουργούμε και συμπλεγματικά παιδιά, με την έννοια ότι ζηλεύω αυτό που έχει ο διπλανός μου. Θα ήθελα να έχω αυτό, και δεν θέλω να το έχει ούτε αυτός για να μην το έχω ούτε εγώ και να είμαστε ίδιοι.

Νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό αυτό. Εγώ προσωπικά το ζω όχι καθημερινά αλλά πολύ συχνά και έχουμε πέσει θύματα, τέτοιων τσακωμών, καυγάδων, πολλά παιδιά έχουν πιαστεί στα χέρια εξαιτίας αυτού. Θα ήθελα επίσης, να προσθέσω πως, όπως να έχουν τα πράγματα, κανένας νέος δεν οδηγείται στη βία χωρίς κανένα λόγο. Και όπως πολύ ωραία είπε η εισηγήτρια, οι λέξεις «παιδιά και ευθύνες», αλληλοσυγκρούονται. Οπότε, τις ευθύνες πρέπει να τις ψάξουμε κάπου αλλού, και αυτό το κάπου αλλού, όπως μαθαίνουμε στο σχολείο μας, είναι η οικογένεια, το σχολείο, η πολιτεία, οι πνευματικοί ηγέτες, ή αλλιώς οι πνευματικοί ταγοί. Και πρέπει να αποδοθούν κάποιες συγκεκριμένες ευθύνες, σε όλους αυτούς.

Θα ήθελα επίσης, να κάνω μια περιβόητη επίκληση στην αυθεντία, όπως λέτε. Ο Αλεξάντερ Νίλ, ο οποίος ήταν ένας παιδαγωγός που εθεωρείτο εξαιρετικά επαναστατικός για την εποχή του, είχε πει πως είναι καλύτερο να φτιάχνουμε ευτυχισμένους σκουπιδιάρηδες παρά νευρωτικούς σοφούς. Επίσης, θα ήθελα να προσθέσω πως, εφόσον δεν υπάρχει νομική κάλυψη για τους ανήλικους σε αυτό το ζήτημα, θα πρέπει να επικεντρώσουμε περισσότερο στο διάλογο, στη σχολική κοινότητα. Και νομίζω ότι οι περισσότεροι συνάδελφοι θα συμφωνήσουν με αυτό. Καθώς, δεν υπάρχει άλλη λύση, το παιδί δεν μπορεί πολλές φορές να καταλάβει για ποιο λόγο αυτό που κάνει, είναι κακό. Εκτός, αν κάποιος έχει την υπομονή, την επιμονή, την ειδικευση και την

κατάρτιση να του εξηγήσει με πολύ απλά λόγια, τι είναι αυτό που κάνει λάθος και γιατί δεν πρέπει να το κάνει έτσι;

Γιατί πρέπει να λύνουμε τις διαφορές μας και οποιονδήποτε φόβο έχουμε να τον εκδηλώνουμε πολιτισμένα. Σας ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής) : Ευχαριστούμε πάρα πολύ τον κύριο Κουτσόπουλο. Να σας πω ότι, στο τέλος θα ψηφίσουμε κάποιες προτάσεις που από ότι βλέπω είναι 4. Με πολύ μεγάλη χαρά, έχουμε τη δυνατότητα να προσθέσουμε και παραπάνω προτάσεις, άρα μη διστάσετε, αν πιστεύετε, ότι μπορούμε να συμπληρώσουμε ακόμη μια πρόταση. Ωστε να την θέσουμε σε ψηφοφορία στο τέλος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ (Α΄ Θεσσαλονίκης) : Σεβαστό Προεδρείο, αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες. Είναι γεγονός ότι το κοινωνικό πρόβλημα της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού μεταξύ των νέων έχει αρχίσει να προβληματίζει και τη χώρα μας. Η εσκεμμένη και επαναλαμβανόμενη βίαιη και επιθετική συμπεριφορά έχει ως σκοπό την επιβολή και την πρόκληση πόνου, όχι μόνο σωματικού αλλά και ψυχικού, μέσα και έξω από τα σχολεία έχοντας ως αποτέλεσμα, σοβαρές συνέπειες για το θύτη αλλά και για το θύμα.

Γνωστό ωστόσο, είναι σε όλους μας ότι οι περισσότερες περιπτώσεις ενδοσχολικής βίας δεν αντιμετωπίζονται κατάλληλα και μάλιστα, μερικές από αυτές αποσιωπούνται για να μην εκτεθεί ούτε ο θύτης ούτε το θύμα, αλλά ούτε και το ίδιο το σχολείο. Πιθανά αίτια μπορούμε να θεωρήσουμε, για αρχή, την προσοχή που δίνουν οι γονείς, στα παιδιά τους αλλά και τα πρότυπα που τους περνούν μέσα από την οικογένεια, όπως πιθανά κρούσματα βίας που μπορεί να αντιμετωπίζουν στο σπίτι.

Ακόμα, εκτός από την οικογένεια μερίδιο ευθύνης, μπορεί να αποδοθεί και στην κοινωνία. Αφού ο δισυπόστατος έλληνας έχει αναπτύξει έναν τέτοιο ψυχισμό, που μπορεί εύκολα να μεταλλάξει ένα προτέρημα σε ελάττωμα και πολύ εύκολα το αντίστροφο. Για να αντιμετωπίσουμε το φαινόμενο αυτό, θα μπορούσαμε να λάβουμε τα εξής μέτρα. Αρχικά, το σχολείο θα μπορούσε να δημιουργήσει προγράμματα με σκοπό τη σύσφιξη των σχέσεων των νέων και επίσης, θα ήταν ωφέλιμο στο σχολείο να προστεθεί ένα επιπλέον μάθημα, που θα σχετίζεται με την ψυχολογία των παιδιών.

Πιο αναλυτικά, αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη βοήθεια καταρτισμένων και ενημερωμένων καθηγητών και εκπαιδευτικών, οι οποίοι θα έχουν την ικανότητα να εμψυχήσουν στους μαθητές το σεβασμό για το συνάνθρωπό τους. Ακόμα, οι γονείς που προαναφέραμε θα μπορούσαν να δώσουν κουράγιο, να συζητήσουν τα προβλήματα με τα παιδιά τους, έχοντας ως σκοπό να προσφέρουν βοήθεια σε αυτά. Επομένως, γίνεται αντιληπτό, πως τέτοιες βίαιες συμπεριφορές δεν αρμόζουν σε ένα σωστό νέο.

Γιατί για να είσαι νέος, πρέπει να είσαι αυθόρμητος να μένεις κοντά στις πηγές της ζωής, να ορθώνεσαι και να τραντάξεις τις αλυσίδες ενός φθαρμένου πολιτισμού, και όχι μιας απλής προσωπικότητας. Να τολμάς αυτά που οι άλλοι δεν έχουν κουράγιο να επιχειρήσουν. Σας ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής) : Ευχαριστούμε πολύ και συνεχίζουμε με την κυρία Ασημέλη Μαρία.

ΜΑΡΙΑ ΑΣΗΜΕΛΗ (Β΄ Πειραιά): Αγαπητό Προεδρείο, αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες, χαίρομαι πάρα πολύ που βρίσκομαι σήμερα εδώ για να σας εκθέσω κι εγώ τις απόψεις μου, σχετικά με την ενδοσχολική βία. Όπως προαναφέρθηκε η βία λοιπόν, είναι η μάστιγα της εποχής μας και ιδιαίτερα η ενδοσχολική. Πλήττει αδύναμα και ανυπεράσπιστα παιδιά που υποκύπτουν στις πιέσεις των δυνατών κάθε σχολείου. Και φυσικά μπορεί να πάρει διάφορες μορφές, όπως έχουν ήδη αναφερθεί.

Οι θύτες είναι κυρίως άτομα που πιθανόν έχουν διαταραγμένο περιβάλλον και επιζητούν αναγνώριση, επιβολή και επιβεβαίωση της υπεροχής τους. Αντίθετα, τα θύματα αδυνατούν να υπερασπιστούν το δικαίωμα της ελευθερίας και της παρησίας και βιώνουν τη βία, καταλήγοντας περιθωριοποιημένα και εσωστρεφή. Όμως, είναι αναγκαίο να προβούμε σε ειδικά μέτρα, ώστε να μειωθεί η ένταση του προβλήματος, γιατί στόχος μας είναι τόσο η πρόληψη όσο και η θεραπεία οποιασδήποτε εκδήλωσης, ώστε να μπορέσουμε να την αποτρέψουμε ή να την περιορίσουμε. Οπότε, πρέπει να στοχεύσουμε στην παιδεία, το ηθικό αυτό όπλο που γαλουχεί τους νέους με αξίες, όπως αυτή του σεβασμού στα άλλα άτομα και της ανοχής στη διαφορετικότητα.

Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να ενδιαφερθούν για το θέμα, να καλλιεργήσουν αυτές τις ιδέες στους μαθητές για να επιτελέσουν τους ρόλους τους ως άνθρωποι και όχι ως μηχανές παροχής χρησιμοθηρικής γνώσης. Επιπλέον, είναι επιτακτική η ανάγκη ύπαρξης κοινωνικού ψυχολόγου στα σχολεία, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να εξωτερικεύσουν σκέψεις και συναισθήματα, να μεταγγίσουν τα πάθη τους, αλλά και να προβούν σε κατάλληλα μέτρα υπό τη συμβολή του ειδικού. Άλλωστε, το γεγονός ότι δεν είναι άτομο από το στενό περιβάλλον τους και έχει το ιατρικό απόρρητο, τα στρέφει στην επαφή με αυτόν.

Επιπλέον, είναι εξίσου σημαντική και η ύπαρξη ημερίδων και διαφόρων συζητήσεων και δραστηριοτήτων, έτσι ώστε τα παιδιά να συνεργάζονται, να κοινωνικοποιούνται, αλλά και να εντάσσονται σε μια ομάδα στα πλαίσια της συνεργασίας και της αλληλεγγύης, έτσι ώστε να αποβάλλουν συναισθήματα μειονεξίας και φόβου. Γιατί μόνο μέσω αυτών των μέτρων παύει ο άνθρωπος να αντιμετωπίζει τη ζωή με φόβο και δειλία, να χάνει την ανθρωπιά του και να εξευτελίζονται τα συναισθήματά του. Πώς θέλουμε, άλλωστε, να λεγόμαστε μια χώρα με δημοκρατία, όταν η βία είναι δυνάστης των ανθρώπων και τρόπο ζωής; Ας είμαστε, λοιπόν, ρεαλιστές και ας προσπαθήσουμε να απαλλαγούμε από τους δεσμούς αυτούς και να διεκδικήσουμε μια θέση για μια πραγματικά ελεύθερη Ελλάδα. Ευχαριστώ πολύ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Ευσταθία Καραχάλιου, από το νομό Βοιωτίας.

Ευσταθία Καραχάλιου (Ν. Βοιωτίας): Θα ήθελα και εγώ να αναφερθώ όχι στην περιγραφή του φαινομένου, αλλά να προτείνω κυρίως τρόπους λύσης του φαινομένου. Για παράδειγμα, θα πρότεινα στην ώρα της ευέλικτης ζώνης που υπάρχει στο Δημοτικό τα παιδιά να μπορούν να δραματοποιήσουν κάποιους διαλόγους με ρεαλιστικά σενάρια ενδοσχολικής βίας τα οποία θα έχουν γράψει τα ίδια, προκειμένου να είναι προετοιμασμένα, έτσι ώστε σε ανάλογες συνθήκες να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τον θύτη. Επίσης, θα πρότεινα στο μάθημα της Ιστορίας και της Λογοτεχνίας να προβληθούν κυρίως τα υγιή ιδανικά και πρότυπα, όπως της δικαιοσύνης και της ισότητας, προκειμένου τα νέα παιδιά να αποπροσανατολιστούν από τα προβαλλόμενα πρότυπα των ΜΜΕ και να προβληθούν καλύτερα αυτά που έχουν διαχρονική αξία και θα μπορέσουν έτσι να τα κάνουν πιο υγιείς χαρακτήρες.

Επίσης, θα ήθελα να προτείνω την εθελοντική επίβλεψη του σχολικού χώρου στους μεγαλύτερους μαθητές από μεγαλύτερους υπεύθυνους μαθητές, γιατί έτσι το θύμα θα έχει μεγαλύτερη άνεση να μιλήσει σε ένα μεγαλύτερο μαθητή από το να μιλήσει σε ένα δάσκαλο ή εκπαιδευτικό γενικότερα, επειδή πολλές φορές τον φοβάται. Δηλαδή, είναι καλύτερο κάποιιο υπεύθυνος μαθητές να έχουν αυτόν τον ρόλο, προκειμένου να γίνει και πιο εύκολο για το θύμα να ανοιχτεί και να εκμυστηρευτεί τα προβλήματά του.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Θα ήθελα να καλωσορίσω και να σας συστήσω την Επιτροπή της «Βουλής των Εφήβων» τον κ. Χρήστο Σιγάλα, τέως σχολικό σύμβουλο, τον κ. Λουκέρη Διονύσιο, Σύμβουλο Α΄ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, και τον κ. Παύλο Σούρλα, Γενικό Γραμματέα του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων. Τους καλωσορίζουμε και τους ευχαριστούμε για την παρουσία τους.

Το λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Αθηνά Καστή, από την Α΄ Πειραιώς.

ΑΘΗΝΑ ΚΑΣΤΗ (Α΄ Πειραιά): Κυρίες και κύριοι βουλευτές, μέλη της «Βουλής των Εφήβων», καταρχήν σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την ευκαιρία που μας δίνεται να συμμετέχουμε στη Βουλή και να εκφράσουμε τις δικές μας απόψεις και τους προβληματισμούς. Στις μέρες που διανύουμε, διαπιστώνουμε όλο και περισσότερο καθημερινά μια νέα πραγματικότητα και ταυτόχρονα μια νέα πρόκληση για την εκπαίδευση, το φαινόμενο της θυματοποίησης και του εκφοβισμού ιδιαίτερα στο σχολικό περιβάλλον. Εκφοβισμός και θυματοποίηση είναι η κατάσταση στην οποία ο μαθητής εκτίθεται επανειλημμένα και για κάποιο χρονικό διάστημα σε αρνητικές πράξεις άλλου ή άλλων μαθητών που εκδηλώνονται ως μορφές επιθετικής συμπεριφοράς. Έχει ποικίλες μορφές, όπως ο σωματικός, ο λεκτικός, ο ρατσιστικός, ο σεξουαλικός, ο ηλεκτρονικός ο οποίος αναπτύσσεται μέσω των κινητών τηλεφώνων ή και των ηλεκτρονικών σελίδων του διαδικτύου.

Κατά τη θυματοποίηση μεταξύ θύματος και θύτη αναπτύσσεται ανισορροπία δύναμης, συναισθηματικής, σωματικής, ακόμη και γνωστικής, ώστε το θύμα δεν μπορεί να αμυνθεί, με αποτέλεσμα η θυματοποίηση να εκτείνει την ανισότητα. Το θύμα εκδηλώνει εσωτερικά ψυχικές εντάσεις με απόσυρση, κλάμα, πόνος ή και θυμό, ενώ ο θύτης μένει ψυχρός, αδιαφορεί για το θύμα, πιστεύει ότι το θύμα ευθύνεται για την επίθεση και του αξίζει να υποφέρει και νιώθει δικαιωμένος για ο,τιδήποτε κάνει, κάτι στο οποίο έχει τη συμπαράσταση των φίλων του.

Ιδιαίτερα τα παιδιά-θύματα έχουν ως βασικό χαρακτηριστικό την αδυναμία να προστατεύσουν και να υπερασπιστούν τον ίδιο τους τον εαυτό και αυτό συμβαίνει διότι κατακλύζονται από το αίσθημα του φόβου, που καθιστά τους ίδιους τους εαυτούς τους ανίκανους απέναντι στους θρασείς. Οι τελευταίοι, αναγνωρίζοντας το αίσθημα αυτό και γεμάτοι αυτοπεποίθηση, οδηγούνται σε πιο ακραίες καταστάσεις έναντι των θυμάτων. Επιπρόσθετα, σε δεύτερο επίπεδο, τα παιδιά πέφτουν θύματα εξαιτίας της εθνικότητας, της εξωτερικής τους εμφάνισης, της θρησκείας τους και αυτό εξαιτίας του ότι ο θύτης δεν μπορεί να δεχθεί και να κατανοήσει τη διαφορετικότητα. Για το τελευταίο ευθύνη φέρουν κυρίως το σχολικό περιβάλλον και το οικογενειακό, βέβαια, σε σημαντικό βαθμό.

Σίγουρα, η έξαρση του φαινομένου της βίας ή και της θυματοποίησης οφείλεται σε πάρα πολλούς λόγους και παράγοντες, όπως είναι η εξοικείωση της νεανικής ψυχής με τη βία μέσω ηλεκτρονικών παιχνιδιών, είτε από την τηλεόραση, τον κινηματογράφο και από ταινίες που προβάλλονται. Επίσης, είναι η αδυναμία της κατανόησης της διαφορετικότητας, όπως προαναφέρθηκε, η παραπληροφόρηση των ΜΜΕ, οι στερεότυπες αντιλήψεις οι οποίες συσκοτίζουν τις αληθινές αιτίες και δημιουργούν τραύματα στα εξιλαστήρια θύματα. Έτσι, λοιπόν, το σχολείο μπορεί με διάφορους τρόπους να βοηθήσει σε αυτό για να μειωθεί το πρόβλημα της θυματοποίησης καθώς και να εξαλειφθεί ιδιαίτερα σε μικρότερες ηλικίες, όπως είναι η συνεργασία των γονέων και των εκπαιδευτικών, η συνεργασία των εκπαιδευτικών και των μαθητών, καθώς και η ανάπτυξη των δεξιοτήτων σε όλες τις ικανότητες που μπορεί να έχουν οι νέοι για εποικοδομητική επίλυση των συγκρούσεων.

Επομένως, πιστεύω ότι όλοι εδώ έχουμε αντιμετωπίσει, έχουμε βρεθεί και έχουμε δει πολλές φορές το φαινόμενο, ιδιαίτερα στο σχολικό περιβάλλον, αλλά και σε περιβάλλον έξω από το σχολείο, όπως στα μέρη που συχνάζουμε και σίγουρα καταλαβαίνουμε πόσο άσχημο και επικίνδυνο μπορεί να είναι και για την ψυχολογία του θύματος, αλλά και για τη σωματική του ακεραιότητα. Οπότε, με διάφορα μέσα μπορούμε να βοηθήσουμε όλοι και σίγουρα είναι το καλύτερο που μπορούμε να κάνουμε. Ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Σοφία Κατσικά, από το Νομό Τρικάλων:

ΣΟΦΙΑ ΚΑΤΣΙΚΑ (Νομός Τρικάλων): Θα ήθελα και εγώ να ευχαριστήσω με τη σειρά μου που βρίσκομαι σήμερα εδώ και έχω την ευκαιρία να πω τις απόψεις μου. Θέλω να τονίσω ότι συμφωνώ σε όλα όσα προανέφεραν οι υπόλοιποι έφηβοι βουλευτές και να επισημάνω κάποιους δικούς μου προβληματισμούς. Πιστεύω ότι ένας παράγοντας που οδηγεί στο φαινόμενο της ενδοσχολικής βίας είναι η αδιαφορία από μέρους των εκπαιδευτικών, οι οποίοι, αντί να μας ενθαρρύνουν στην πραγματοποίηση των στόχων μας, πολλές φορές

μας αποθαρρύνουν, τονίζοντας μας, πως οι καιροί είναι δύσκολοι και πρέπει να επιλέξουμε επαγγέλματα που ως άμεσο στόχο να έχουν την επαγγελματική αποκατάσταση και όχι το τι μας αρέσει και τι ταιριάζει στις ικανότητές μας και στα προσόντα μας. Γι' αυτό πολλά παιδιά ξεσπούν και εκτονώνονται έτσι με τη βία. Ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Ιωάννης Ανδρίτσος από το Νομό Ζακύνθου.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΔΡΙΤΣΟΣ (Νομός Ζακύνθου): Καταρχάς, θα ήθελα και εγώ με τη σειρά μου να συγχαρώ τους προλαλήσαντες, οι οποίοι μίλησαν αρκετά ώριμα και να επισημάνω και εγώ κάποια σημεία.

Αυτό που ακούστηκε από πολλούς ομιλητές ήταν το θέμα της παιδείας, της ανθρωποκεντρικής παιδείας, η οποία θα προβάλλει αξίες και ιδανικά, έτσι ώστε να ξεπεραστεί η μάστιγα της ενδοσχολικής βίας. Για να συμβεί, όμως, αυτό, θα ήθελα να επισημάνω ότι θα χρειαστεί πολύς χρόνος. Δεν είναι κάτι, το οποίο θα γίνει άμεσα, γιατί για να αλλάξει η παιδεία και η νοοτροπία χρειάζεται πάρα πολύς χρόνος. Συνεπώς, χρειάζεται και μια κοινή πολιτική, ανεξαρτήτως των αλλαγών, σε ορισμένα ζητήματα, όπως της παιδείας, το οποίο πιστεύω ότι είναι από τα πιο βασικά.

Επίσης, άκουσα και για τον καθηγητή, ο οποίος πρέπει να είναι αναβαθμισμένος, και να «φύγει» από την αδιαφορία του. Θα ήθελα να συμφωνήσω και ένα πω, ότι, αν θέλουμε να λέμε πως το σχολείο είναι το δεύτερο μας σπίτι, δεν μπορείς να το λες δεύτερο σπίτι, χωρίς να έχεις κάποιον που να έχει το ρόλο του γονέα. Γι' αυτό, ο καθηγητής θα πρέπει να παρακολουθεί στενά τα παιδιά, να μπορεί να αφουγκράζεται τα προβλήματά τους, τα οικογενειακά τους προβλήματα, τα προβλήματα που έχουν και έξω από το σχολείο και να τα βοηθάει.

Επίσης, θα πρέπει να τονιστεί ότι πολύ σημαντικό θα ήταν να υπήρχε και ένας ειδικός ψυχολόγος, ο οποίος θα μπορούσε να έρχεται σε επαφή με τα παιδιά σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Θα ήθελα, επίσης, να τονίσω ότι ο δάσκαλος δεν πρέπει μόνο να κοιτάζει τα παιδιά, αλλά να είναι και ο διαχειριστής της πληροφορίας, γιατί ζούμε στην εποχή της πληροφορίας και ένα από τα βασικά αίτια της ενδοσχολικής βίας είναι οι πληροφορίες, οι οποίες διαδίδονται και συχνά εθίζουν το άτομο στη βία. Πρέπει, λοιπόν, να δείξουν στο νέο, ποιες πληροφορίες να δέχεται. Να δέχεται κριτικά τις πληροφορίες και να τις δέχεται ή να τις απορρίπτει, δηλαδή να αμφισβητεί. Σας ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Αθανάσιος Κουμπούνης από το Νομό Κορινθίας.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΜΠΟΥΝΗΣ (Νομός Κορινθίας): Κύριε Πρόεδρε, έφηβοι βουλευτές, ονομάζομαι Νάσος Κουμπούνης και είμαι ένας νέος Έλληνας 17 ετών. Το μέλλον που έχουν ετοιμάσει αυτοί που κρατούν το τιμόνι της χώρας μας είναι 56% πιθανότητα να είμαι άνεργος σε μια χώρα που κόβει κονδύλια από την παιδεία για να τα δώσει στις τράπεζες, σε μια χώρα που πρέπει να πληρώνω το 70% για τα φάρμακα μου, σε μια χώρα που δεν νιώθω ασφαλής, σε μια χώρα που δεν υπάρχει ισονομία και το αίσθημα της δικαιοσύνης την έχει εγκαταλείψει από καιρό, σε μια χώρα που ο ρατσισμός, ο σεξισμός και ο σεβασμός στην αντίθετη άποψη έχει χαθεί.

Φυσικά, αυτή η χώρα μου ζητά να δουλέψω για 510 ευρώ, χωρίς τις κρατήσεις και χωρίς να ξέρω πότε και πόση σύνταξη θα πάρω και αυτή η χώρα μου δίνει τρία λεπτά για να εκφράσω τις απόψεις μου και το όραμά μου για το μέλλον.

Μου ζήτησαν να μιλήσω για τη σχολική βία και τους τρόπους αντιμετώπισης της. Εθελουφλείτε, κύριοι του Κοινοβουλίου, εάν θεωρείτε ότι το πρόβλημα λύνεται με εγγυήσεις και φυλλάδιο για ειρηνική επίλυση των διαφορών. Η τηλεόραση παράγει τη βία, ο κατ' ευφημισμόν «ναός της δημοκρατίας» παράγει τη βία. Όταν ένα παιδί 8, 12, 16 ετών βλέπει τους ανθρώπους να φωνάζουν όλη μέρα στα κανάλια, λεκτικός εκφοβισμός. Όταν βλέπει τους γονείς του να μετράνε όλη μέρα χρήματα, για να δουν αν θα φτάσουν για να περάσουν τον μήνα, κοινωνικός αποκλεισμός. Όταν βλέπει ανθρώπους, που μόνο και μόνο επειδή η άποψη του εκάστοτε ομιλητή δεν συμφωνεί με τη δική τους, τον διακόπτουν ή μιλούν επάνω του, εξαναγκασμός. Όταν βλέπει ατιμωρησία παντού και κανάλια που προσπαθούν να στρέψουν τη μία κοινωνική ομάδα απέναντι στην άλλη, έμμεσος εκφοβισμός.

Πώς θέλετε, λοιπόν, αυτός ο νέος άνθρωπος να αντιδράσει; Όταν οι εκπρόσωποι του λαού μέσα στο ναό της δημοκρατίας, μέσα σε εισαγωγικά πάντα, παράγουν βία, πώς θεωρούν ότι μπορούν να το επιλύσουν; Η κατάσταση που δημιουργήσατε είναι δομικό στοιχείο της βίας και όποιος είναι μέρος του προβλήματος δεν μπορεί να είναι και μέρος της λύσης του.

Δεν έχω να προσθέσω κάτι άλλο, ας κρατήσουμε τη μνήμη της περήφανης και ελεύθερης Ελλάδας. Σας ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Χαράλαμπος Κασκάνης από το Νομό Ιωαννίνων.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΚΑΝΗΣ (Νομός Ιωαννίνων): Σεβαστό Προεδρείο, αγαπητοί φίλοι, συμμαθητές της μαθήτριες μέλη της «Βουλής των Εφήβων». Σχεδόν όλοι μας καθημερινά γινόμαστε μάρτυρες ενός πολύ αρνητικού φαινομένου της ενδοσχολικής βίας ή φαινόμενο του bullying. Θα ήθελα να επικεντρώσω την εισήγησή μου σε ένα πολύ σοβαρό κατά τη γνώμη μου αίτιο. Επειδή θύματα βίας μεταχείρισης είναι συχνά τα παιδιά των οικονομικών μεταναστών και των προσφύγων που υπάρχουν στη χώρα μας, θα λέγαμε ότι ο κοινωνικός και ο φυλετικός ρατσισμός που είναι έντονος στην κοινωνία μας επεκτείνεται και μέσα στα σχολεία.

Όταν η κοινωνία δεν σέβεται την ιδιαιτερότητα και τα δικαιώματα του μετανάστη, του πρόσφυγα, όταν μεγάλο τμήμα της κοινωνίας τους θεωρεί κατώτερους, μιάσματα και εγκληματίες που ευθύνονται για πολλά

δεινά της κοινωνίας μας, τότε είναι επόμενο αυτή η συμπεριφορά να επεκταθεί και μέσα στα σχολεία και παιδιά να υφίστανται κάθε είδους ταπείνωση και βία. Αφού ως κοινωνία δεν μάθαμε να σεβόμαστε τον διαφορετικό στο χρώμα, στη φυλή, στη θρησκεία, στην καταγωγή, είναι φυσικό και επόμενο να παρουσιαστούν τέτοιου είδους φαινόμενα. Σπείραμε ανέμους και τώρα θερίζουμε θύελλες.

Θα ήθελα να αναφερθώ και σε έναν ακόμη τρόπο αντιμετώπισης του φαινομένου, καθώς πιστεύω ότι είναι άμεση ανάγκη να συνδράμει η πολιτεία το έργο των διδασκόντων με ψυχολόγους, κοινωνιολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς, που θα έχουν ως κύριο έργο να επιλαμβάνονται τέτοιων καταστάσεων και προβλημάτων, να συνεργάζονται με τους γονείς, τους διδάσκοντες και άλλους ειδικούς, αν είναι αναγκαίο, και να εισηγούνται τους τρόπους, με τους οποίους θα αντιμετωπίζονται τέτοια φαινόμενα. Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Άγγελος Καραμπέκιος από το Νομό Αιτωλοακαρνανίας.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΡΑΜΠΕΚΙΟΣ (Νομός Αιτωλοακαρνανίας): Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω την εισηγήτρια για το λόγο της, να συμφωνήσω απόλυτα με τους υπόλοιπους ομιλητές και θα ήθελα να εκφράσω και εγώ τις απόψεις μου πάνω σ' αυτό το θέμα.

Αρχικά, θα ήθελα να αναφέρω ότι ο σχολικός εκφοβισμός καταγράφεται από το 1970, προϋπήρχε σαν φαινόμενο, αλλά τώρα έχει αρχίσει και αποκτά ανησυχητικές διαστάσεις. Επίσης, έχουν γίνει αναφορές στην παγκόσμια λογοτεχνία, όπως στις περιπέτειες του Τομ Μπράουν και στον Όλιβερ Τουϊστ. Θα ήθελα, επίσης, να αναφέρω μια έρευνα από την Παιδαγωγική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, που λέει ότι τα αγόρια χρησιμοποιούν κυρίως τη σωματική βία, ενώ τα κορίτσια την έμμεση βία, όπως την λεκτική και άλλη.

Θα ήθελα να αναφέρω κάποια αίτια, όπως ότι τα παιδιά που χρησιμοποιούν το σχολικό εκφοβισμό έχουν την ανάγκη να αποκτήσουν μια δημοφιλή εικόνα ανάμεσα στο σύνολο του σχολείου, επίσης θέλουν να εξοβελίσουν κάποια πρόσωπα με διαφορετικό τρόπο σκέψης, με αποτέλεσμα να στοχοποιείται το διαφορετικό. Τα πρότυπα που προβάλλονται μέσα από τα ΜΜΕ είναι ένας άλλος λόγος. Τέλος, οι διαταραγμένες σχέσεις μέσα στην οικογένεια και η ανάγκη κάλυψης των κενών, της φροντίδας και της προσοχής, είναι επίσης ένας πολύ σημαντικός λόγος.

Επίσης, θα ήθελα να αναφέρω και κάποιους τρόπους αντιμετώπισης αυτού του φαινομένου, όπως η δράση πρόληψης αυτού του φαινομένου μέσω του σχολικού συστήματος, αλλά και της τάξης. Αυτό μπορεί να γίνει με συνεργασία, συζητήσεις πάνω στο bullying, αλλά και με την επιτήρηση των προαυλίων των σχολείων. Επίσης, η πρόληψη στο επίπεδο της οικογένειας είναι ένας σημαντικός τρόπος, ώστε να διαπλαστεί ένας χαρακτήρας με υγιείς ανθρωπιστικές αξίες και να καλλιεργηθεί ο σεβασμός. Η συνεργασία των εκπαιδευτικών με τους γονείς, αλλά και με τις κρατικές υπηρεσίες και τους φορείς μπορεί, επίσης, να αποβεί πολύ χρήσιμη για την επίλυση αυτού του σοβαρού θέματος.

Επίσης, η αντικατάσταση κάποιων αρνητικών προτύπων στην κοινωνία κρίνεται απαραίτητη, και αυτό μπορεί να συμβεί με τον έλεγχο από τους γονείς, αλλά και με το να παροτρύνουν τα παιδιά σε κάποιες πιο δημιουργικές διεξόδους, όπως η άθληση κ.ά.

Τέλος, θα ήθελα να αναφέρω ότι το θέμα αυτό δεν μπορεί να εξαντληθεί σε μια σύντομη ομιλία, όπως η δικιά μου, αν και πιστεύω οι απόψεις μου να προβληματίσουν τα άτομα που ενδιαφέρονται για τη νεολαία, γιατί όλοι είμαστε κομμάτι του ίδιου πάζλ. Ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Καλάρη Ίνα από τον νομό Χίου.

ΙΝΑ ΚΑΛΑΡΗ (Νομός Χίου): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Θα ήθελα να ευχαριστήσω και εγώ με τη σειρά μου για την ευκαιρία που μας δόθηκε να εκφράσουμε τις δικές μας απόψεις εδώ.

Θα ήθελα να επικεντρωθώ στους τρόπους αντιμετώπισης της ενδοσχολικής βίας και κατά την άποψή μου θα πρέπει στα σχολεία να υπάρχει μια επιτροπή μεγαλύτερων παιδιών, η οποία να δέχεται κυρίως τους καινούργιους μαθητές που έρχονται, στους οποίους βρίσκεται η ευκαιρία να ασκείται ενδοσχολική βία και με το να τους υποδέχονται στο σχολείο κάποια παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας που ξέρουν το περιβάλλον και γνωρίζουν τους περισσότερους συμμαθητές τους καθώς και τα γεγονότα που συμβαίνουν στο σχολείο, μπορούν να τους παροτρύνουν με τι να ασχοληθούν σε κάθε σχολείο και να τους προσφέρουν τη βοήθειά τους στην ένταξή τους στο καινούριο περιβάλλον. Επίσης, αντί για την τιμωρία, την αποβολή και την τιμωρία από τους γονείς που έχουν οι θύτες, θα μπορούσαν πολύ απλά να υπάρχουν στα σχολεία εξωσχολικές δραστηριότητες, όπως μια θεατρική ομάδα ή παιχνίδια για τα μικρότερα παιδιά, όπου ο θύτης θα έμπαινε στη θέση του θύματος για να μπορέσει να καταλάβει πώς νιώθει το παιδί που του ασκείται ενδοσχολική βία και ότι πρέπει έτσι να σταματήσει να κάνει αυτό που κάνει, γιατί πιστεύω ότι δεν θα καταφέρουμε κάτι με το να τιμωρούμε το παιδί, μέσω της αποβολής, γιατί όταν επιστρέφει συνεχίζει να ασκεί ενδοσχολική βία.

Επιπλέον, θα ήθελα να αναφερθώ και στο θέμα των πανελλαδικών εξετάσεων. Όλοι γνωρίζουμε ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε μια πολύ δύσκολη θέση, γι' αυτό και δεν μπορεί να αλλάξει το εκπαιδευτικό μας σύστημα από το να κοπούν οι πανελλαδικές εξετάσεις. Θα μπορούσε όμως από την άλλη να έχουμε μια διευκόλυνση, εμείς τα παιδιά, ως προς το επίπεδο δυσκολίας που υπάρχει στις εξετάσεις που μας δίνουν. Το μέλλον μας εξαρτάται από τις πανελλαδικές εξετάσεις, οι εξεταστές βάζουν τα θέματα ...και αυτό είναι άδικο... Θα θεωρούσα ότι είναι πιο σωστό οι εξεταστές να είναι εν ενεργεία εκπαιδευτικοί, οι οποίοι γνωρίζουν τις επιδόσεις μας και τα επίπεδα εκμάθησής μας και να βάλουν ανάλογα θέματα και όχι θέματα που δεν έχουμε ξαναδεί σε κανένα βιβλίο. Ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Ιωάννα Γιαννοπούλου από τον νομό Καστοριάς.

ΙΩΑΝΝΑ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Καστοριάς): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Θα ήθελα να αναφερθώ κυρίως στα αίτια της ενδοσχολικής και όχι μόνο βίας. Όλοι γνωρίζουμε ότι ο θύτης είναι ένα παιδί συνήθως, με χαμηλή αυτοεκτίμηση, προβλήματα στην οικογένειά του και εννοείται, ελλιπή παιδεία. Όμως και το θύμα είναι συνήθως πιο συνεσταλμένο και ένα παιδί γενικότερα χαμηλότερων τόνων. Αυτό συμβαίνει γιατί η παιδεία μας, ως γνωστόν, δεν είναι η σωστή. Καταρχήν, θεωρώ ότι είναι λάθος το σύστημα με το οποίο μπαίνουν οι εκπαιδευτικοί στα σχολεία. Οι εξετάσεις του ΑΣΕΠ δεν αποδεικνύουν ότι κάποιος είναι ικανός να διοριστεί σε ένα σχολείο και να είναι εκπαιδευτικός. Εκπαιδευτικός σημαίνει πολύ περισσότερα πράγματα απ' ό,τι αυτό που έχουμε συνηθίσει εμείς να πιστεύουμε.

Επίσης, θεωρώ ότι η βία δεν είναι μόνο ενδοσχολική. Ξεκινάει από το σχολείο, αλλά συνεχίζει σε όλη μας τη ζωή. Βία δεν είναι και όταν μου στερούν τα δικαιώματά μου καθημερινά ένα ένα; Ζούμε σε μια κοινωνία που τα δικαιώματα, ειδικά, των νέων ανθρώπων μας τα στερούν ένα ένα καθημερινά. Δεν έχουμε το δικαίωμα να ονειρευόμαστε, δεν μπορούμε να ελπίζουμε σ' ένα καλύτερο αύριο. Το γεγονός ότι η κοινωνία μας φιμώνει γιατί δεν τη συμφέρει να ακουστούν οι φωνές μας, είναι το πιο τραγικό απ' όλα και αν κάτι τέτοιο δεν αλλάξει στο μέλλον και αν η οικονομία δεν στηρίξει την παιδεία, η χώρα μας δεν θα βγει ποτέ από το αδιέξοδο στο οποίο βρίσκεται και θα συνεχίσει να «βουλιάζει στο βούρκο» για πάρα πολλά χρόνια ακόμα. Ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Χριστίνα Καντζά από τον νομό Ιωαννίνων.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΑΝΤΖΑ (Νομός Ιωαννίνων): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Η ενδοσχολική βία αποτελεί μια από τις κοινωνικές πληγές που μαστίζουν την εποχή μας. Οι λύσεις βρίσκονται στα αίτια και πρέπει να είναι άμεσες. Προαναφέρθηκε το πρόβλημα των πανελληνίων εξετάσεων, το οποίο χαρακτηρίζεται και από ορισμένους καθηγητές όσο και από τους μαθητές ιδιαίτερα επίπονο, τόσο για τα παιδιά όσο και για τους ίδιους τους εξεταστές που θα έχουν μετά να μας ανακοινώσουν τις επιδόσεις μας και να μας πουν με λίγα λόγια, ότι τα όνειρά μας και οι ελπίδες μας για το μέλλον μας καταστρέφονται. Η επιτροπή η οποία θέτει τα θέματα των πανελληνίων είναι και η ίδια που «γεννά» τα περισσότερα φαινόμενα της ενδοσχολικής βίας, καθώς τα παιδιά αγχώνονται, γιατί υπάρχει καταιγισμός πληροφοριών, δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν πολλές φορές στη δυσκολία των θεμάτων, με αποτέλεσμα αυτό να έχει το φόβο, τον θέλουν να ξεσπάσουν κάπου και τα θύματα να είναι συνήθως άτομα τα οποία είναι πιο ευάλωτα, λιγότερο εύκολο να εκφραστούν και έχουν μια δυσκολία στο να επιβάλουν και αυτά τη γνώμη τους.

Επίσης, δεν επισημάνθηκε από τους προηγούμενους ομιλητές ότι το σχολείο και η εκπαίδευση γενικότερα, δεν συνεργάζεται με τους γονείς. Έχει μια τυπική συνήθως σχέση με τους γονείς που περιορίζεται στο να εξηγούν οι καθηγητές τα προβλήματα στις επιδόσεις των μαθητών και όχι στο πώς εκείνοι αισθάνονται, πώς νιώθουν, πώς αντιμετωπίζουν όλες αυτές τις πληροφορίες που τους δίνονται και τα μαθήματα. Κοινώς, δεν ασχολούνται με την ψυχολογία των νέων και το πώς αισθάνονται. Πρέπει λοιπόν... και πολλά πράγματα στο σύστημα της εκπαίδευσης να αλλάξουν και ακόμα να καταργηθούν. Ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι κοντά μας έχουμε και το Γενικό Γραμματέα της Βουλής, τον κ. Παπαϊωάννου, τον οποίο και ευχαριστούμε για την παρουσία του και τον καλωσορίζουμε και στην επιτροπή μας.

Το λόγο έχει ο κύριος Γεώργιος Γώγος από τον νομό Φλωρίνης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΩΓΟΣ (Νομός Φλώρινας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Ονομάζομαι Γώγος Γεώργιος και εκπροσωπώ το 1^ο Γενικό Λύκειο Φλώρινας. Η σχολική βία αποτελεί αδιαμφισβήτητα ένα φαινόμενο μείζονος σημασίας τόσο για τα ίδια τα άτομα, όσο και για το σύνολο της κοινωνίας γενικότερα. Κανείς σίγουρα δεν μπορεί να ξεχάσει τις μέρες εκείνες που γύρισε στο σπίτι φοβισμένος ή ακόμα και τρομαγμένος επειδή έγινε το θύμα ή γιατί πολύ απλά αντίκρισε τον θύτη.

Αυτό παραμένει ως στίγμα στον ψυχισμό του μικρού παιδιού. Θα ήθελα να τονίσω τα αίτια, αλλά και τις λύσεις, οι οποίες βγαίνουν εύκολα μέσα από αυτά. Τα αίτια εντοπίζονται κυρίως στο οικογενειακό περιβάλλον, καθώς και στην γενικότερη αγάπη που το άτομο απολαμβάνει ήδη από τα χρόνια της παιδικής του ηλικίας. Η συχνή απόρριψη, η περιθωριοποίηση από τους γονείς, η χαμηλή αυτοεκτίμηση και ακολούθως, ως αποτέλεσμα, η εσωστρέφεια και η μοναξιά, οδηγούν τα άτομα αυτά σε ακραίες συμπεριφορές, ενώ και τα οικονομικά προβλήματα εντείνουν το φαινόμενο. Καθοριστικό ρόλο παίζει και το άγχος των εφήβων να αποδείξουν ότι μεγάλωσαν και ότι διαθέτουν το σθένος να επιλύουν μόνοι τα προβλήματα τους, χωρίς την παρέμβαση σχολικής και γονεϊκής αυθεντίας.

Στη χώρα μας η σχολική βία έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις με δεκάδες θύματα κάθε χρόνο σε πολλές σχολικές μονάδες. Ωστόσο λύσεις μπορούν να δοθούν από την κοινωνία και από την ίδια τη μαθητική κοινότητα, με μοναδική προϋπόθεση την ύπαρξη ζήλου από όλες τις πλευρές. Καταρχάς, στο οικογενειακό επίπεδο η οικογενειακή θαλπωρή δεν θα πρέπει να λείπει από κανέναν γιατί έτσι αποδεδειγμένα οικοδομούνται άτομα με γερές βάσεις και οι παραβατικές συμπεριφορές μειώνονται στο ελάχιστο. Έπειτα, οι καθηγητές του σχολείου θα πρέπει να μην κατηγοριοποιούν τους μαθητές σε κακούς και καλούς και να τους προσφέρουν ίσες ευκαιρίες στο δικαίωμα να εκφράζουν τις απόψεις τους. Όταν βέβαια, η κατάσταση ξεφύγει από τον έλεγχο, η συζήτηση και ο παραδειγματισμός θα πρέπει να επιστρατεύονται ως μέσα που θα επιφέρουν την ειρηνική συμβίωση και τη συνεργασία μεταξύ των συμμαθητών. Αλλά και στο σύνολό της η πολιτεία, θα πρέπει να υποστηρίζει την διαφορετικότητα των μελών της, είτε αφορά την εθνικότητα είτε την εξωτερική εμφάνιση είτε τη σωματική ανεπάρκεια και άλλα.

Αυτό που πρέπει ιδίως να τονισθεί είναι ότι η σχολική βία, αποτελεί σίγουρα απόρροια της κοινωνικής ανάφλεξης, όμως κανείς μας δεν θα πρέπει να καλλιεργεί, να διαπνέεται και να προωθεί τα ιδεώδη της βίας και του ρατσισμού. Στη χώρα μας το ελληνικό δημοκρατικό σχολείο, οι Έλληνες μαθητές ανά τον κόσμο, η ελληνική πολιτεία θέλουν παιδεία και όχι βία.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ(Προεδρεύων της Επιτροπής): Στο σύνολο έχει γίνει εγγραφή 19 ομιλητών. Σας παροτρύνω, να γραφτείτε ακόμη περισσότεροι. Άρα, όποιος θέλει ακόμη και τώρα, η άποψή μου είναι να γράψει το όνομά του σε ένα χαρτί και να μας το δώσει.

Επίσης, είμαι βέβαιος ότι δεν συμφωνείτε όλοι με όλες τις απόψεις. Νομίζω, ότι μέσα σε κόσμιο επίπεδο μπορούμε να κάνουμε και ένα διάλογο. Άρα, σας προτρέπω να κάνετε διάλογο, από την άποψη ότι μπορείτε να εκφράσετε πάντα και μια διαφωνία με κάποιο συνομιλητή σας. Μη διστάζετε να το κάνετε.

Το λόγο έχει η κυρία Αναστασιάδη από τη Β΄ Πειραιώς.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ (Β΄ Πειραιά): Όπως αναφέρθηκαν και οι προηγούμενοι συνάδελφοί μου, είναι κοινή διαπίστωση πως όλο και συχνότερα τα φαινόμενα ενδοσχολικής βίας πολλαπλασιάζονται. Ολοένα και περισσότερα παιδιά πέφτουν θύματα ενδοσχολικής βίας και ακόμη περισσότερα σε σχέση με το παρελθόν γίνονται θύτες. Ωστόσο, ένας παράγοντας που κατά τη γνώμη μου είναι ιδιαίτερα σοβαρός στην εξάπλωση αυτών των φαινομένων, είναι τα παιδιά θεατές είτε με την αδιαφορία τους είτε με το να χαμογελάνε κατά τη διάρκεια μιας τέτοιας πράξης. Δίνουν ένα κίνητρο στον θύτη, ο οποίος έχει ως στόχο του να τραβήξει την προσοχή. Έτσι, κρίνω σκόπιμο να πραγματοποιηθεί μια εκστρατεία ενημέρωσης, που να αναφέρεται τόσο στα παιδιά που τα αφορά άμεσα, δηλαδή τα παιδιά θύματα και τα παιδιά θύτες, έτσι ώστε οι πρώτοι αφενός να κατανοήσουν ότι είναι ίσοι με τους υπόλοιπους και δεν τους αξίζει μια τέτοια αντιμετώπιση και δεύτερον, να εντοπίσουν οι θύτες που οφείλεται η βίαιη συμπεριφορά τους και να την αλλάξουν, προκειμένου να έχουν μια ομαλή ενηλικίωση και έπειτα να αποτελέσουν αξιόλογα μέλη της κοινωνίας.

Επιπρόσθετα, μεγάλη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στα παιδιά θεατές και να περάσει το μήνυμα πως το να αναφέρουν τέτοιου είδους περιστατικά σε καθηγητές ή γενικότερα σε κάποιον που μπορεί να επιληφθεί, δεν αποτελεί το λεγόμενο «κάρφωμα», αλλά πράξη αλληλεγγύης που θα βοηθήσει στη μείωση τέτοιων φαινομένων.

Η μορφή μιας τέτοιας εκστρατείας ενημέρωσης μπορεί να είναι είτε έντυπη είτε ηλεκτρονική. Ακόμη, η ενημέρωση μπορεί να γίνει και ενδοσχολικά είτε από κάποιον καταρτισμένο ψυχολόγο είτε από κάποιο δάσκαλο που να έχει παρακολουθήσει ειδικά σεμινάρια και να μπορεί να ενημερώσει κατ' επέκταση τα παιδιά. Δυστυχώς, κάτι τέτοιο μοιάζει ουτοπικό στις μέρες μας, διότι υπάρχει μείωση σχολικού προσωπικού και οι καθηγητές οι οποίοι υπάρχουν, έχουν χάσει την όρεξη για δουλειά λόγω των επανειλημμένων μειώσεων στους μισθούς τους. Ωστόσο, ελπίζω πως κάποια μέρα θα μπορέσει να υλοποιηθεί κάτι τέτοιο.

Συμπερασματικά, θέλω να επισημάνω πως τα φαινόμενα εκφοβισμού, είμαι σίγουρη, μπορούν να μειωθούν με τη συνεργασία όλων των αρμόδιων φορέων, παιδιών, καθηγητών, γονιών και κοινωνίας και με τον αμοιβαίο σεβασμό που υπάρχει μεν μεταξύ μας, αλλά πρέπει να λάβει μια συγκεκριμένη μορφή.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ(Προεδρεύων της Επιτροπής): Θα ήθελα να καλωσορίσω τον συνάδελφο κ. Κυριαζίδη, Βουλευτή Νομού Δράμας.

Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Γεώργιος Λαμπονίκος από το Νομό Πιερίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΟΝΙΚΟΣ (Νομός Πιερίας): Δεν θα ήθελα να αναφερθώ εκτενέστερα στις μορφές της ενδοσχολικής βίας. Άλλωστε, θεωρώ πως αυτό έχει γίνει εξαιρετικά από πολλούς προλαλήσαντες και θα κούραζε το σεβαστό ακροατήριο. Θα ήθελα να κινηθώ σε ένα πιο πρακτικό πλαίσιο, σε αυτό της πρότασης λύσεων. Θα ήθελα να συμφωνήσω με μια συνάδελφο που μίλησε λίγο νωρίτερα, καθώς στα δημοτικά σχολεία όπου το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο, προβλέπεται από το πρόγραμμα σπουδών το μάθημα της θεατρικής αγωγής. Επομένως, μερικές διδακτικές ώρες θεωρώ πως μπορούν να αφιερωθούν στη δραματοποίηση σύντομων θεατρικών με θέμα την ενδοσχολική βία, στα οποία όμως παιδιά που παρουσιάζουν παραβατική συμπεριφορά θα έχουν το ρόλο του θύματος. Το ίδιο μπορεί να συμβεί με τα γνωστά σε εμάς projects στο Λύκειο, στα οποία θα υπάρχει εκτός από την αντίστοιχη αναπαράσταση και ερευνητική εργασία για το ζήτημα αυτό. Κοινό αποτέλεσμα των δύο αυτών δράσεων θα είναι η βιωματική προσέγγιση και η εκ των έσω αντίληψη και παραδοχή του λάθους των παραβατών. Επίσης, θεωρώ εξίσου σημαντικό τον ηλεκτρονικό εκφοβισμό, ο οποίος μπορεί να μην έχει τους ορατούς μώλωπες και τις εκχυμώσεις, προκαλεί όμως, ψυχολογικά τραύματα το ίδιο σημαντικά, που οδήγησαν μάλιστα μαθήτρια στην αυτοκτονία στη γειτονική Ιταλία, περίπου δύο μήνες νωρίτερα. Σε αυτό το ζήτημα έχουν όλοι κάποιο ρόλο, η οικογένεια, το σχολείο και η κοινωνία. Ίσως, το σημαντικότερο είναι τα θύματα να καταλάβουν πως πρέπει να μιλήσουν αρχικά στους γονείς ή στους εκπαιδευτικούς τους. Με τη σειρά τους αυτοί οφείλουν να επιδείξουν το πρέπει ενδιαφέρον και να απευθυνθούν στα αρμόδια όργανα, δηλαδή, στη δίωξη ηλεκτρονικού εγκλήματος, ένα τμήμα της ελληνικής Αστυνομίας, το οποίο λειτουργεί σε κάθε αστυνομική διεύθυνση με εξαιρετικά αποτελέσματα, είναι η αλήθεια. Φυσικά, αυτό το οποίο τρέφει τον ενδοσχολικό εκφοβισμό είναι η σιωπή και αφού έχω την τύχη να απευθύνομαι σε τόσους μαθητές, θα ήθελα να αναπαράγω και εγώ το σύνθημα της εταιρείας ψυχοκοινωνικής υγείας παιδιού και εφήβου: «Σπάσε τη σιωπή, μίλα, μη φοβάσαι».

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ(Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Παρασκευή Κατσέλου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΕΛΟΥ (Επικρατείας): Είμαι 45 χρονών, μητέρα πρώτα απ' όλα, είμαι σύζυγος, είμαι εργαζόμενη και μαθήτρια. Είμαι πάρα πολύ περήφανη γιατί όλα αυτά τα παιδιά θα μπορούσαν να είναι και δικά μου παιδιά. Ένα μεγάλο μπράβο στους γονείς αυτών των παιδιών, που έχουν αυτές τις απόψεις. Όλοι οι προλαλήσαντες με κάλυψαν. Χωρίς να έχω κάτι ιδιαίτερο με τον προλαλήσαντα του Νομού Κορινθίας, θα ήθελα

να πω ότι ήταν πάρα πολύ στοχευμένος σχετικά με αυτά που είχα σκεφτεί να πω. Θα πω μόνο κάτι, το οποίο με έκανε να ασχοληθώ στο σχολείο με τη λεκτική βία. Ήταν η κόρη μου, η οποία πηγαίνει στην Ε' Δημοτικού και το κίνητρό της, κύριε Βουλευτά, ήταν από ένα συνάδελφό σας, όταν άκουσε τη φράση «μαζί τα φάγαμε» και μου είπε: «αυτό μαμά, δεν είναι λεκτική βία;»

Εγώ τι έπρεπε να απαντήσω στο δικό μου παιδί; Ο σύζυγός μου και εγώ σπουδάζουμε μαζί και τα παιδιά μου ήταν σε τρίτα πρόσωπα, δηλαδή παππού και γιαγιά, αυτό ήταν το θετικό. Τι θα μπορώ να πω στο παιδί μου που του λέω «πρόσεχε πως μιλάς, θα σέβεσαι το δάσκαλό σου και άδικος να είναι δεν θα τον κρίνεις, θα προσπαθείς να μην πηγαίνεις στο δάσκαλό σου με την παραμικρή διαφωνία με το συμμαθητή σου ή θα αδιαφορείς και η σιωπή σου θα είναι προς απάντησή του». Αυτά όμως δεν μπορεί να τα καταλάβει ένα παιδί Ε' Δημοτικού, αλλά ένα παιδάκι Ε' Δημοτικού καταλαβαίνει, όταν ένας πολιτικός μιλάει έτσι. Δηλαδή, στο «μαμά και μπαμπά τι έχετε φάει;», εγώ τι θα πρέπει να απαντήσω; Αυτή την ερώτηση έχω να σας κάνω αφού με κάλυψαν τα προηγούμενα παιδιά.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Κατσέλου. Θα σας απαντήσω άμεσα. Αλλοίμονο αν συμφωνούσαμε με όλα τα σχόλια που κάνανε πρώην συναδελφοί μας και μάλιστα διαφορετικών γενεών και άλλων εποχών. Βέβαια ο κάθε πολιτικός ψηφίζεται, όπως είπατε, από τον κόσμο, άρα οι πολιτικοί που έχουμε δεν βγαίνουν από παρθενογένεση, τους ψηφίζουμε εμείς οι πολίτες. Ο συγκεκριμένος πολιτικός είχε ψηφισθεί πολλές φορές από τους συμπολίτες μας. Τώρα βέβαια δεν είναι πια στην πολιτική, η άποψή μου είναι ότι ήταν ένα πολύ ατυχές σχόλιο, αλλά επειδή δεν συμφωνώ με αυτό, νομίζω ότι δεν αξίζει τον κόπο να το σχολιάσω παραπάνω.

ΚΑΤΣΕΛΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (Επικρατείας): Ατυχές, που όμως αγγίζει παιδιά του δημοτικού.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ(Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Ηλιάνα Θεοδωρακοπούλου από το Ν. Αχαΐας.

ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΗΛΙΑΝΑ (Ν. Αχαΐας): Κατ' αρχήν να εκφράσω και εγώ την ευγνωμοσύνη μου για την ευκαιρία που μου δόθηκε, γιατί είναι ένας θεσμός διαχρονικός και πολύ σημαντικός για το ελληνικό κράτος και ένα εξαιρετικό δείγμα δημοκρατικής χώρας, η «Βουλή των Εφήβων». Το θέμα είναι ευρέως γνωστό και μπορεί εύκολα να γίνει αντιληπτό ότι είναι ένα σύνηθες φαινόμενο στο σχολικό κόσμο, εάν λάβουμε υπόψη μας ότι αποτελεί μικρογραφία της ίδιας της κοινωνίας. Μια κοινωνία που ωστόσο μόνον αδιάφορη δεν μπορεί να χαρακτηριστεί. Καθώς λοιπόν αναλογιζόμαστε τα κατορθώματα της γενιάς μας, οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι κατέστη υπαίτια για πληθώρα τόσο προβλημάτων όσο και προβληματισμών. Ένα πολιτισμένο και οργανωμένο σχολικό περιβάλλον ωστόσο θα έπρεπε να μπορεί να ανταπεξέλθει σε τέτοιου είδους θέματα.

Εγώ σχετικά με την κατηγορία των θυτών, δεν μπορώ να πω ότι συμφωνώ και ότι υπάρχει κάποια συγκεκριμένη. Ωστόσο, αν κάποια γεγονότα τους ωθούν σε μια τέτοια συμπεριφορά βάνουση, είχαν δίκιο οι συνάδελφοι που μίλησαν για σχολικό ψυχολόγο, διότι είναι μια προσωπικότητα καταρτισμένη επαρκώς ώστε να μπορούν όχι μόνον τα θύματα αλλά και οι θύτες να παραπέμπονται, διότι σκοπός δεν είναι να αποθηκεύσουμε τους θύτες σε συγκεκριμένα ιδρύματα επιμόρφωσης, αλλά να τους δείξουμε ποιο είναι το σωστό, έτσι ώστε να μην επαναληφθεί μια τέτοια συμπεριφορά. Μια διαφορετική ίσως προσέγγιση του προβλήματος είναι η ευαισθητοποίηση όλων των ανθρώπων και κυρίως των νέων μέσα από το σχολικό περιβάλλον. Δηλαδή, η επίσκεψη σε κάποια ιδρύματα με συνανθρώπους μας που μας έχουν ανάγκη, θα μπορούσε να βοηθήσει την κατάσταση καθώς θα τους προσφέραμε και τη βοήθεια, αλλά και θα βλέπαμε πως αντιδρούν και θα μπορούσαμε να ευαισθητοποιηθούμε πάνω σε ποικίλα ζητήματα.

Όσον αφορά το σχολείο, η έκθεση είναι ένα μάθημα πολύ σημαντικό, διότι μέσω αυτής μπορούν να εκφράζονται οι απόψεις πολλών μαθητών. Έτσι θα μπορούσαμε να γνωρίζουμε τις απόψεις και των θυτών και των θυμάτων και να ελέγξουμε το φαινόμενο, διότι θα αντιληφθούμε ποιοί είναι οι πομποί και ποιοί οι αποδέκτες του φαινομένου αυτού.

Για να ολοκληρώσω λοιπόν, το σχολείο πρέπει να είναι ικανό να εμπνεύσει εμπιστοσύνη σε όλους τους μαθητές, ώστε ως μεγάλη οικογένεια που είναι, να μπορούν να απευθυνθούν σε αυτό για κάθε πρόβλημά τους.

Ευχαριστώ πάρα πολύ για την προσοχή σας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ(Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Θεοδωρακοπούλου.

Πριν κάνουμε ένα μικρό διάλειμμα συνεχίζουμε με την τελευταία ομιλήτρια, την έφηβο βουλευτή Άννα Γκαμίλη από την εκλογική περιφέρεια Β' Αθηνών.

ΑΝΝΑ ΓΚΑΜΙΛΗ (Β' Αθήνας): Αξιότιμοι σύνεδροι, σήμερα έχω την τιμή να σας μιλήσω για ένα φαινόμενο, το οποίο δυστυχώς έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις στη σημερινή εποχή. Το φαινόμενο αυτό είναι η εκδήλωση της βίας – εκφοβισμός. Ο σχολικός εκφοβισμός είναι μία εσκεμμένη επιθετική συμπεριφορά από μαθητές ή συμμαθητές τους. Έχει πολλές μορφές, όπως σωματικός, λεκτικός, ηλεκτρονικός καθώς και κοινωνικός αποκλεισμός. Παρόλα αυτά υπάρχουν τρόποι για να αντιμετωπιστεί. Ένας τρόπος αντιμετώπισης του σχολικού εκφοβισμού είναι ότι το σχολείο θα πρέπει να οδηγεί τα παιδιά στο σωστό δρόμο, μακριά από τη βία, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να μπορούν να μιλάνε για τα προβλήματά τους σε ένα κέντρο υποστήριξης που θα πρέπει να ιδρυθεί σε κάθε σχολείο. Αυτό το κέντρο πρέπει να λειτουργεί, όχι μόνο για τα παιδιά που υφίστανται τη βία, αλλά και για αυτά που την προκαλούν. Επίσης, το σχολείο είναι πολύ σημαντικό, γιατί μέσα από αυτό αναπτύσσεται η κριτική ικανότητα του κάθε παιδιού. Έτσι πρέπει να καλλιεργήσει στους μαθητές συμπάθεια προς το συνάνθρωπό τους και να διδάξει στα παιδιά ότι όλοι είμαστε ίσοι. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές θα κατανοήσουν ότι οι βίαιες πράξεις προκαλούν μόνον αρνητικά αποτελέσματα, επομένως θα τις αποφεύγουν.

Ακόμα είναι απαραίτητο τα ΜΜΕ να προβάλλουν ότι η σχολική βία προκαλεί καταστροφικά αποτελέσματα. Σε σχέση με αυτό είναι ανάγκη να παρουσιάζουν προτάσεις από ειδικούς επιστήμονες για την αντιμετώπισή της. Η συμβολή των μέσων θα είναι σημαντική, διότι επηρεάζουν έντονα τη σκέψη των ανθρώπων, κυρίως η τηλεόραση. Η οικογένεια είναι απαραίτητο να αποτελεί το πρότυπο συμπεριφοράς, γι' αυτό το λόγο πρέπει να περιβάλλει το παιδί με αγάπη και όχι να εφαρμόζει βία προς αυτό. Έτσι, το άτομο από νεαρή ηλικία θα αποστραφεί τη βία και θα δείχνει έμπρακτο σεβασμό προς τους ανθρώπους.

Κλείνοντας αξιότιμοι σύνεδροι της «Βουλής των Εφήβων», θα επιθυμούσα για ακόμη μία φορά να τονίσω ότι υπάρχουν τρόποι για να αντιμετωπιστεί η σχολική βία. Ένα φαινόμενο που προσβάλλει την κοινωνία μας και είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστεί, διότι έτσι η κοινωνία θα προοδεύσει.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ(Προεδρεύων της Επιτροπής): Να κάνω μια μικρή σύνοψη με το τι είπαν οι έφηβοι βουλευτές. Επειδή τα έγγραφα χειρόγραφα, μπορεί να μην είναι ακριβώς τα λόγια σας, αλλά είναι περίπου το τι είπε ο καθένας. Ξεκινώ με την Εισηγήτρια την κυρία Παπαθανασίου, η οποία ανέλυσε τα προβλήματα που υπάρχουν στο εκπαιδευτικό σύστημα. Είπε «ότι πρέπει να υπάρχει ενίσχυση στο σχολείο και στη δημιουργία των τάξεων. Στην ανάγκη αλλαγής ώστε να μην είναι βίαιο, αλλά να διδάσκει τις αρχές. Να αλλάξουν αρκετές νοοτροπίες». Αναφέρατε πολύ σωστά το πρόβλημα της μισθοδοσίας των εκπαιδευτικών, τις σκληρές βίαιες που παρακολουθούμε όλοι από τα ΜΜΕ και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια. Είπατε «για την κατάργηση του θεσμού των πανελληνίων και την ανάγκη ύπαρξης ομάδας μαθητών για καλύτερη συνεργασία».

Συνεχίζω με τον κ. Κουτσόπουλο, ο οποίος είπε «ότι υπάρχουν ευθύνες στην οικογένεια, στο σχολείο, στην πολιτεία και στους πνευματικούς ηγέτες. Ότι τα παιδιά και η ευθύνη είναι έννοιες αλληλοσυγκρουόμενες και ότι είναι ανάγκη να υπάρχει περισσότερος διάλογος στη σχολική κοινότητα για να λυθούν κάποια από τα προβλήματα».

Η κυρία Δημητριάδου είπε «το σχολείο να δημιουργήσει προγράμματα σύσφιξης σχέσεων», υποθέτω μεταξύ μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών, ότι πρέπει να υπάρχει μάθημα για την ψυχολογία των μαθητών και οι γονείς να συζητάνε τα προβλήματα με τα παιδιά τους εκτενέστερα.

Η κυρία Ασημέλη είπε ότι «πρέπει να στοχεύσουμε στην παιδεία», υποθέτω, να δώσουμε, δηλαδή, μεγαλύτερη σημασία στην παιδεία. Διακρίνει την ανάγκη ύπαρξης ψυχολόγου στα σχολεία και τη δημιουργία ημερίδων και άλλων δραστηριοτήτων, τα οποία θα διδάσκουν σε όλους τις επιπτώσεις της σχολικής βίας.

Η κυρία Καραχάλιου ανέφερε την αλλαγή τρόπου διδασκαλίας μαθημάτων, όπως η ιστορία και η λογοτεχνία και να προβάλλουμε τις διαχρονικές αξίες, που μας κάνουν ν' αντιλαμβανόμαστε πάλι ποιες είναι οι επιπτώσεις της ενδοσχολικής βίας. Επίσης, είπατε ότι θα μπορεί να υπάρχει επίβλεψη του χώρου των σχολείων από τους μαθητές και ειδικότερα από μεγαλύτερους σε ηλικία. Είπατε για υπεύθυνους μαθητές.

Η κυρία Καστή είπε για τα παιδιά, τα οποία είναι θύματα και έχουν αδυναμία να προστατευθούν από τον φόβο ή ακόμη ότι δέκτες γίνονται παιδιά, τα οποία έχουν διαφορετικό θρήσκευμα ή εθνικότητα. Κι εσείς είπατε ότι το σχολείο μπορεί να βοηθήσει μέσω της συνεργασίας μαθητών και γονιών.

Η κυρία Κατσικά είπε για την καλύτερη συνεργασία μεταξύ γονιών και παιδιών, ώστε να μη ξεσπούν αυτά στο σχολείο.

Ο κ. Ανδρίτσος μίλησε για την αλλαγή στο εκπαιδευτικό σύστημα, αναβάθμιση του ρόλου των καθηγητών και να παρακολουθούν περισσότερο τα παιδιά, ώστε να ενδυναμωθεί η σχέση τους. Κι εσείς είπατε για ύπαρξη ειδικού ψυχολόγου στα σχολεία και συγκεκριμένα είπατε «ο δάσκαλος να είναι διαχειριστής της πληροφορίας».

Ο συμπατριώτης μου, ο κ. Κουμπούνης, κι αυτός πολύ αιχμηρός και χειμαρρώδης. Αναφέρατε πολλά κοινωνικά προβλήματα, όχι μόνον της ενδοσχολικής βίας. Είπατε για τα προβλήματα της ανεργίας, το θέμα της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, την ανασφάλεια, δηλαδή την εγκληματικότητα όχι μόνο στο σχολείο, αλλά σε όλη την κοινωνία και ειδικά στην Κορινθία, όπως ξέρετε, αντιμετωπίζουμε πολύ μεγάλο πρόβλημα. Είπατε ότι «η τηλεόραση παράγει βία», για τον λεκτικό και κοινωνικό εξαναγκασμό, έμμεσο εκφοβισμό και ότι «η βία παράγεται παντού, ακόμη και στο Κοινοβούλιο» και θέλω να συμφωνήσω μαζί σας σ' αυτό το σχόλιο. Ακόμη και στο Κοινοβούλιο δυστυχώς έχουμε κάποια φαινόμενα λεκτικής, κυρίως, βίας.

Ο κ. Κασκάνης είπε ότι «η κοινωνία δεν σέβεται τις ιδιαιτερότητες». Αναφέρθηκαν συγκεκριμένα σε μετανάστες και πρόσφυγες. «Δεν σεβόμαστε την ιδιαιτερότητα του καθενός, άρα λογικό είναι να υπάρχει βία» και σ' αυτό συμφωνώ απόλυτα. Είπατε ότι «η ενίσχυση των σχολείων με κατάλληλο προσωπικό θα ήταν απαραίτητη, όπως ψυχολόγοι και κοινωνιολόγοι», εάν δεν κάνω λάθος.

Ο κ. Καραμπέκιος αναφέρθηκε σε μια ενδιαφέρουσα έρευνα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, ότι «τα αγόρια ασκούν κυρίως σωματική βία και τα κορίτσια ψυχολογική βία». Είπατε ότι «είναι προβληματικά τα πρότυπα, τα οποία προβάλλονται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης» και είπατε ότι «μια δράση πρόληψης του φαινομένου μέσα στην τάξη και επιτήρηση των αυλών στα σχολεία θα ήταν μια ενδεχόμενη λύση».

Η κυρία Καλάρη, η οποία στην ομιλία της αναφέρθηκε, εάν θυμάμαι καλά, αποκλειστικά σε πιθανές λύσεις και προτάσεις. Η μία απ' αυτές ήταν «η επιτροπή μεγαλύτερων παιδιών στα σχολεία για τους καινούργιους μαθητές». «Αντί για τιμωρία και αποβολή, θα μπορούσαν να κάνουν εξωσχολικές δραστηριότητες ή παιχνίδια με αντίστροφους ρόλους για θύματα και θύτες». Αναφερθήκατε κι εσείς στο πρόβλημα των πανελλαδικών. Είπατε ότι οι εκπαιδευτικοί θέλετε να είναι πιο ενεργοί και «να μην είναι συνταξιούχοι εκπαιδευτικοί, αλλά να ζουν τα προβλήματα της καθημερινότητας όλων των παιδιών».

Η κυρία Γιαννοπούλου αναφέρθηκε, κυρίως, στο ρόλο των εκπαιδευτικών. Είπατε ότι «οι εξετάσεις του ΑΣΕΠ δεν επαρκούν, ώστε να είναι κάποιοι καλός εκπαιδευτικός». Πράγματι, εάν έχετε κάποια πρόταση, για το

πως μπορούν να γίνουν αδιάβλητες εξετάσεις πρόληψης, είναι κάτι το οποίο είμαι σίγουρος ότι με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον θα το ακούσουμε όλοι μας μετά το διάλειμμα. Επίσης, είπατε ότι «η κοινωνία μας φιμώνει». Ισχύει κι αυτό, αλλά υπάρχουν και τρόποι, ώστε να μπορούμε να εκφραζόμαστε και νομίζω ότι η «Βουλή των Εφήβων» είναι ένα πάρα πολύ καλό βήμα για όλους εμάς, ακόμη και για εμένα που είμαι Βουλευτής, να εκφράζουμε κάπως την άποψή μας, πόσο μάλλον για εσάς που συμμετέχετε άμεσα. Έχετε τη δυνατότητα όχι μόνο να συνομιλήσετε μεταξύ σας, αλλά έχετε τη δυνατότητα, προτείνετε και σ' εμάς κάποιες πιθανές προτάσεις ή ακόμη να προβληματιστείτε για φαινόμενα όπως η ενδοσχολική βία και ο εκφοβισμός και μετά όταν πάτε πίσω στο σχολιό σας, να μιλήσετε στο δεκαπενταμελές, τη μαθητική κοινότητα και να προσπαθήσετε να βρείτε καλύτερους τρόπους διαχείρισης απ' αυτούς που έχετε αυτή τη στιγμή. Το ίδιο ισχύει, βέβαια, και για όταν επιστρέψετε πίσω σπίτι σας. Ακόμη και με τους γονείς σας, με τ' αδέρφια σας και την οικογένειά σας, είναι κάτι, το οποίο μπορείτε να το συζητήσετε: τι μάθατε σήμερα, τι εκφράσατε, με ποιες απόψεις συμφωνείτε, γιατί διαφωνείτε με κάποιες άλλες. Άρα, ναι μεν η κοινωνία μπορεί γενικότερα να μας φιμώνει, αλλά όποιος θέλει, έχει τη δυνατότητα, να εκφράζεται στους κοινωνικούς χώρους.

Η κυρία Κατζά αναφέρθηκε και αυτή στο πρόβλημα των πανελληνίων εξετάσεων. Συγκεκριμένα, είπατε ότι είναι επίπονο για τους πάντες, για τους μαθητές, για τους καθηγητές, προσθέτω κι εγώ και για τους γονείς κυρίως. Πιστέψτε με, θα έχουν πάρα πολύ άγχος. Μετά μιλήσατε ότι η εκπαίδευση, δηλαδή το σχολείο υποθέτω, δεν συνεργάζεται αρκετά με τους γονείς.

Ο κ. Γώγος ανέφερε την ανάγκη ενίσχυσης της οικογενειακής θαλπωρής. Επίσης, είπε ότι θα ήθελε να έβλεπε ίσως ευκαιρίες για τους μαθητές και η πολιτεία να ενισχύσει την διαφορετικότητα.

Η κυρία Αναστασιάδη είπε κι αυτή για μια εκστρατεία ενημέρωσης, κυρίως, για τα παιδιά. Είπατε για «τα τρία Θ», που έχω σημειώσει εδώ πέρα, «θύματα, Θύτες και Θεατές». Μου άρεσε η φρασεολογία σας.

Ο κ. Λαμπονίκος κι αυτός πρότεινε αρκετές ενδεχόμενες λύσεις. Είπε για σύντομα θεατρικά με θέματα σχολικής βίας, για ερευνητική εργασία για την ενδοσχολική βία, υποθέτω πως εννοείτε για τους μαθητές, που έχουν ήδη υποπέσει σε ενδοσχολική βία ή εκφοβισμό άλλων μαθητών τους.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΟΝΙΚΟΣ (Νομός Πιερίας): Μου επιτρέψτε;

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Βεβαίως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΟΝΙΚΟΣ (Νομός Πιερίας): Επειδή είμαι αυτός που εξέφρασε την προηγούμενη άποψη, δεν θεωρώ ότι απαραίτητα αυτά τα πρότζεκτ είναι μόνο γι' αυτούς, που δείχνουν παραβατική συμπεριφορά.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Άρα για όλους τους μαθητές.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΟΝΙΚΟΣ (Νομός Πιερίας): Ναι.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Πολύ ωραία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΟΝΙΚΟΣ (Νομός Πιερίας): Ευχαριστώ και συγγνώμη.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Καλά κάνετε και παρεμβαίνετε, αλίμονο. Επίσης, πιο κάτω λέτε ότι «ρόλο έχουμε όλοι, οικογένεια, παιδιά, σχολεία και κοινωνία».

Κυρία Κατσέλου, εμφανώς συγκινημένη μας περιγράψατε μια προσωπική ιστορία της κόρης σας και συμφωνήσατε με τους περισσότερους, εάν όχι όλους, τους μαθητές που εξέφρασαν την άποψή τους.

Η κυρία Θεοδωρακοπούλου τόνισε κι αυτή την ανάγκη ύπαρξης σχολικού ψυχολόγου και, επίσης, τη σημασία του μαθήματος της Έκθεσης.

Η τελευταία ομιλήτρια η κυρία Γκαμίλη είπε ότι το σχολείο πρέπει να οδηγεί τα παιδιά μακριά από τη βία. Είπατε ότι «είναι ανάγκη να δημιουργηθεί ένα Κέντρο Υποστήριξης, να καλλιεργείται περισσότερο η ισότητα στο σχολείο, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης να προβάλλουν τις επιπτώσεις της σχολικής βίας και η οικογένεια να γίνει πρότυπο συμπεριφοράς».

Το λόγο έχει ο κ. Κυριαζίδης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ (Βουλευτής Νομού Δράμας): Ευχαριστώ για τη δυνατότητα. Χαίρομαι, που βρίσκομαι σ' αυτή τη σημερινή συνεδρίαση.

Επειδή το θέμα, που συζητείται με απασχόλησε με την προηγούμενη μου ιδιότητα, ήμουν αξιωματικός στην αστυνομία και πάρα πολλές φορές χρειάστηκε η παρέμβαση μας, η παρουσία μας για ζητήματα αυτού του περιεχομένου. Προσωπικά, στα πολλά χρόνια κατέληξα και ύστερα από την ωριμότητα των σκέψεων που καταθέσατε εδώ εσείς, σήμερα, έχοντας τέσσερα παιδιά γνωρίζω από κοντά όλα αυτά που βιώνετε και βεβαίως και την πίεση και το φόρτο, ο οποίος είναι δυσανάλογος στους ώμους σας πάρα πολλές φορές και βεβαίως, έχουμε το ζήτημα αυτό που σήμερα απασχολεί τη συνεδρίαση. Πράγματι, καταστάλαξα ότι η εκπαιδευτική κοινότητα έχει ένα μεγάλο βάρος και ευθύνη, που πολλές φορές δεν ανταποκρίνεται, γιατί δυστυχώς η οικογένεια σήμερα, κάτω από την πίεση των πραγμάτων, δηλαδή της εργασίας, που και ο πατέρας και η μητέρα απουσιάζουν τις περισσότερες ώρες της ημέρας και η δυνατότητα συνομιλίας - συζήτησης με τα παιδιά είναι ελάχιστη, άρα το μεγάλο βάρος πέφτει στην εκπαιδευτική κοινότητα, όπου εκεί χρειάζεται η όποια παρέμβαση. Δηλαδή, είναι σημαντικό ότι αναφέρετε τον ειδικό ψυχολόγο και λοιπά, γιατί πράγματι μέσα από εκεί θα μπορούσε να υπάρχει μια διασφάλιση.

Αλλά, θα ήθελα να καταλήξω, για να μη σας κουράζω, κυρίαρχο ρόλο, τελικά, παίζει η οικογένεια και εσείς οφείλετε να βοηθήσετε τους γονείς σας, κάτω από τη σημερινή πίεση των πραγμάτων, που προσπαθούν με αγωνία να ανταποκριθούν στα μεγάλα αιτήματά σας. Θα έλεγα την πίεση που και εσείς, αναγκαστικά, είστε υποχρεωμένοι μέσα σε αυτή την κοινωνία, θα έλεγα, την καταναλωτική, να ζησετε, για να μπορέσετε να ανταποκριθείτε, ο ένας με τον άλλον. Δηλαδή, μια και ζείτε σε μια κοινωνία, να μη φαίνεται ο ένας υποδεέστερος από τον άλλο και η πίεση αυτή μεταφέρεται στην οικογένεια, έχετε ένα επιπλέον βάρος. Και επειδή είστε,

βλέπω, σοβαρές και σοβαροί, βοηθήσετε την οικογένειά σας να ανταποκριθεί και βεβαίως, περισσότερο εσείς μπορείτε να βοηθήσετε, παρά - όπως εξελίχθηκαν τα πράγματα σήμερα - ένας τρίτος. Και ορθά αναφέρθηκε ότι εκεί που υπάρχει πρόβλημα από συμμαθητή σας, σε ό,τι αφορά το αντικείμενο αυτό, εσείς ως εκπαιδευτική κοινότητα οφείλετε να συνδράμετε. Είναι καλύτερη η δική σας συνδρομή από μια μεσολάβηση ενός τρίτου. Παραμένω όμως στην εκπαιδευτική κοινότητα, στην οικογένεια, αλλά και στη δική σας ιδιαίτερη παρουσία και διαμεσολάβηση σε αυτού του είδους τα περιστατικά. Σας εύχομαι καλή τύχη. Θα παρακολουθήσω τη συνέχεια με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, γιατί είναι ένα αντικείμενο το οποίο, πράγματι, είναι ενδιαφέρον και από εσάς περιμένουμε πολύ περισσότερα. Οι περισσότεροι Βουλευτές σήμερα στο Κοινοβούλιο είναι νέοι, πάνω από 180, δηλαδή έχουν εκλεγεί πρώτη φορά. Έχουν την αγωνία πολλών πραγμάτων. Αναφέρθηκε και από τον Πρόεδρο της Επιτροπής της σημερινής συνεδρίασης, άρα μπορούμε να συνεννοηθούμε σε ένα σημείο. Από άλλες φωνές ακραίες, όπως αναφέρθηκε από την κυρία, με την έννοια των αναφορών και την ανησυχία του παιδιού σας, με μια αναφορά ενός πολιτικού, όπου δεν συμφωνεί το σύνολο των νέων πολιτικών σήμερα, οι οποίοι έχουν μια άλλη σκέψη, βλέπουν πολύ διαφορετικά τα πράγματα και οφείλουμε να απαντήσουμε όλοι μαζί. Ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει κύρια Κατσέλου Παρασκευή.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΕΛΟΥ (Επικρατείας): Αυτό ήταν κάτι πολύ άσχημο που ακούστηκε σε ένα παιδί. Αλλά θα πρέπει όμως να πούμε ότι υπάρχει λεκτική βία στη Βουλή. Λεκτική βία μεταξύ σας υπάρχει και σε αυτό θα πρέπει να συμφωνήσετε. Βέβαια, αυτό ήταν κάτι ακραίο που άγγιξε ένα μικρό παιδί, αλλά υπάρχει και η οποία έρχεται και σαν αντίκτυπο σε όλους τους ανθρώπους.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Νομίζω, το είπαμε ότι όντως, λεκτική βία υπάρχει. Το είπε και ο κύριος Κουμπούνης, το λέμε και εμείς. Αλλά, για να κάνουμε το δεκάλεπτο διάλειμμα, θα δώσω τρία λεπτά χρόνο στην κυρία Τσάγκαρη που θέλει να πάρει το λόγο και μετά κάνουμε το δεκάλεπτο διάλειμμα και συνεχίζουμε.

ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ (Ειδική επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη, Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού): Ο μόνος λόγος που θέλω να κάνω τώρα την παρέμβαση είναι επειδή είναι συνέχεια των πολύ χρησίμων που ακούσαμε από τους εφήβους συμβούλους. Επειδή αναφέρθηκε, πολύ σωστά, ο προβληματισμός και η αγωνία τους για παρεμβάσεις, προτάσεις που οι ίδιοι κατέθεσαν, ήθελα να πω και είναι πολύ - πολύ σημαντικό, ότι υπάρχουν αρκετές πρωτοβουλίες που ήδη δρομολογούνται και σε επίπεδο πολιτείας. Το Υπουργείο Παιδείας, εδώ και αρκετό καιρό, δουλεύει επάνω σε μια ομάδα που ονομάζεται «Παρατηρητήριο Πρόληψης της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού», στο οποίο και ο βοηθός Συνήγορος, ο δικός μας, συμμετέχει ως εμπειρογνώμονας με βάση την εμπειρία του. Έχει κατατεθεί ένα ολόκληρο κείμενο προτάσεων. Ένα πακέτο των διαφανειών έχει να κάνει με τις προτάσεις που καταθέσαμε, μέρος των οποίων έχουν γίνει ήδη αποδεκτές, οπότε ήδη μεθοδεύεται ένας τρόπος, γιατί αυτό απαντά στον προβληματισμό τι μπορεί να κάνει η πολιτεία, πιθανόν όχι με την έννοια της νομοθεσίας, αλλά με την έννοια των οδηγιών, των εγκυκλίων, της διευκόλυνσης εργασίας μέσα στο σχολείο από το σύνολο της σχολικής κοινότητας. Άρα αυτό ήταν το ένα σημαντικό θέμα. Υπάρχει ένα δίκτυο το οποίο ασχολείται, επειδή ανέφερε κάποιος από τους συμβούλους...

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Να σας διακόψω ένα λεπτάκι; Αυτό έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας;

ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ (Ειδική επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη, Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού): Για ποιο κομμάτι δηλαδή; Για το «Παρατηρητήριο»; Το «Παρατηρητήριο» έχει δικό του κόμβο, που αν το βάλουν τα παιδιά στο «Google», γνωρίζουν καλύτερα σίγουρα από εμένα πώς να το χρησιμοποιήσουν, εμφανίζεται. Δεν εμφανίζονται τα πρακτικά.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Θα μπορούσε ακόμα να μπει και στις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης, όπου υποθέτω ότι τα περισσότερα παιδιά έχουν πρόσβαση, γιατί το να μπει κάποιος συγκεκριμένα σε μια άλλη ιστοσελίδα είναι πιο δύσκολο.

ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΓΚΑΡΗ (Ειδική επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη, Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού): Σίγουρα και επίσης, αν επισκεφτεί και τη δική μας την ιστοσελίδα, όλες οι επαφές και επικοινωνίες και παρεμβάσεις που κάνουμε με την πολιτεία και με φορείς και οργανώσεις, τις αναρτούμε, ούτως ή άλλως, στα νέα και στο δελτίο μας. Υπάρχουν τα φυλλάδια εκεί. Το δεύτερο το οποίο θέλω να πω είναι σε σχέση με τις εκστρατείες, επειδή ακούστηκε από πολλούς εφήβους και είναι πάρα πολύ σωστό, η 6η Μαρτίου, εδώ και δύο χρόνια, με πρωτοβουλία της πολιτείας έχει αναδειχθεί ως σήμερα που γίνονται δράσεις σε όλα τα σχολεία, σε όλη την Ελλάδα και πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια, με εγκύκλιο του ίδιου του Υπουργείου Παιδείας, με δραστηριότητες κατά της βίας στο σχολείο και επίσης υπάρχει και μια ευρωπαϊκή εκστρατεία την οποία συντονίζει «Το Χαμόγελο του Παιδιού», αλλά είναι ευρωπαϊκό πακέτο εκστρατείας πάλι κατά της βίας στο σχολείο.

Θέλω να πω, δηλαδή, ότι πραγματικά η κατάσταση είναι δύσκολη. Είναι τεταμένη. Το κοινωνικοοικονομικό τα δυσκολεύει. Υπάρχουν όμως μικρές πρωτοβουλίες και υπάρχουν και πονήματα που δρομολογούνται και που τα παρακολουθούμε και εμείς, γιατί ήθελα να δώσω και ένα φως, λίγο, αισιοδοξίας. Επίσης, το άλλο τελευταίο που θα ήθελα να πω και ίσως είναι και λίγο πιο προσωπικό, είναι ότι τα παιδιά να λένε και καταλαβαίνουν το γιατί το λένε, ότι παιδιά και ευθύνη δεν συμβαδίζουν. Εγώ θα ήθελα τα παιδιά να μην εκχωρούν την ευθύνη τους και να μην την εκχωρούν γιατί η ευθύνη τους είναι κομμάτι των δικαιωμάτων τους. Να αποδίδουν τις ευθύνες σε αυτούς που πρέπει και να τις μοιράζονται στην πορεία, αλλά να μην αφήσουν

κανέναν να τους πει ότι δεν έχουν ευθύνη, διότι από τη στιγμή που θα εκχωρήσουν την ευθύνη τους, εκχωρούν κομμάτι αυτού του οππίου θέλουν τα ίδια να διεκδικήσουν. Είναι πάρα πολύ σημαντικό.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Νομίζω, είναι πολύ ωραίο να διακόψουμε και με αυτό για το διάλειμμα, κρατώντας την τελευταία σας πρόταση. Εγώ από την πλευρά μου να σας ευχαριστήσω όλους. Να σας πω ότι θα με αντικαταστήσει ο καλός συνάδελφος, ο κύριος Κόνσολας. Άρα, ευχαριστώ πάρα πολύ που είχα την τιμή να προεδρεύσω σε αυτή την Επιτροπή. Πιστέψτε με, είναι πολύ μεγάλη επιβράβευση και για εμένα. Ευχαριστώ πολύ.

(ΔΙΑΚΟΠΗ)
(ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ)

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Κυρίες και κύριοι βουλευτές έφηβοι, κ. Κυριαζίδη, αγαπητά στελέχη της Εθνικής Αντιπροσωπείας είμαι ιδιαίτερα συγκινημένος και πολύ χαρούμενος που είμαι σήμερα μαζί σας στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων στη «Βουλή των Εφήβων». Είναι ευτυχής συγκυρία που και εγώ ως μέλος της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής είμαι για άλλη μια φορά με νέους ανθρώπους. Χαίρομαι που βλέπω και συναδέλφους σε άλλες βαθμίδες της εκπαίδευσης, έχω το προνόμιο να ζω με νέους ανθρώπους, η επαγγελματική μου πορεία είναι ταυτισμένη με αυτή την πορεία των νέων, αφού είμαι Πανεπιστημιακός σε Παιδαγωγικά Τμήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Γνωρίζω λοιπόν τις αγωνίες σας και θέλω χωρίς να διαχωρίσω κανέναν και καμία από εσάς να συγχαρώ ιδιαίτερα τις τοποθετήσεις και τους εκλεκτούς παριστάμενους και παριστάμενες σε αυτήν τη Σύνοδο της «Βουλής των Εφήβων» όπου βλέποντας τις τοποθετήσεις σας ελπίζω πως αυτή η χώρα έχει μέλλον, έχει προοπτική. Έχω δει στις τοποθετήσεις σας, αγαπητές και αγαπητοί βουλευτές έφηβοι, ότι το έθνος μας έχει ανθρώπους με αποφασιστικότητα, με σκέψη, με γνώση και κυρίως με τόλμη.

Θέλω να σας ευχαριστήσω λοιπόν γιατί μου δίνετε την αφετηρία αυτή την συνεδρίαση να πω πως στις απόψεις που καταθέσατε, τις περισσότερες από αυτές τις προσυπογράψω. Έχετε καταθέσει με ευπρέπεια ιδέες και προτάσεις που θέλω να πιστεύω ότι στο τέλος της Συνόδου θα ψηφιστούν ως αποφάσεις της Επιτροπής, που θα αποτελέσουν και για μας αφετηρία σε συζήτηση στην Εθνική Αντιπροσωπεία, στην Επιτροπή και στην Ολομέλεια.

Γνωρίζω τις δικές σας αγωνίες και αυτά που έχετε εκφράσει σήμερα είναι οι αγωνίες που ζούμε και εμείς. Ξέρετε, δεν μπορούσε να φανταστεί κανείς αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, ότι ο Αντώνης Σαμαράκης και ο Ιάκωβος Καμπανέλης, οι δύο αυτοί πρωτοστάτες της «Βουλής των Εφήβων» όταν κατέθεσαν αυτήν την ιδέα για τη «Βουλή των Εφήβων» δεν μπορούσε να φανταστεί κανείς πως αυτές οι συνεδριάσεις θα συναρπάσουν όχι μόνον τους Βουλευτές, αλλά την ελληνική κοινωνία. Εδώ γίνεται ζύμωση ιδεών, αυτό είναι το μέλλον και γι' αυτό θέλω να σας πω ότι πολύ αισιόδοξος σήμερα, παρά την κατήφεια, την οικονομική κρίση, την κοινωνική κρίση όπως μετεξελισσεται. Θέλω να πιστεύω πως εσείς που θα αναλάβετε τη σκυτάλη στην πορεία του χρόνου, είμαι βέβαιος, ότι θα είστε καλύτεροι από εμάς. Ξέρουμε ότι σας παραδίδουμε μια κοινωνία σε δύσκολες συνθήκες, μια οικονομία που ταλανίζεται να βρει το ρυθμό της, όμως είμαι βέβαιος μετά από αυτή τη συνεδρίαση που προηγήθηκε ότι ελπίζουμε ότι το μέλλον της ελληνικής κοινωνίας θα είναι καλύτερο με εσάς μπροστάρηδες.

Μέχρι τότε όμως έχουμε ανάγκη αυτόν το διάλογο που κάνουμε σήμερα, έχουμε ανάγκη τις δικές σας προτάσεις και τις ιδέες, γι' αυτό και αυτή η συνεδρίαση που ξεκινάει τώρα, το δεύτερο μέρος της, με ιδιαίτερα ενδιαφέρον. Θα τις καταγράψουμε τις προτάσεις, τις ιδέες και τις επισήμανσης σας και στο τέλος πιστεύω ότι θα υπάρχει, αυτό που χρειάζεται, η σύνθεση, η όσμωση των ιδεών και των προτάσεων για να αποτελέσουν την πλατφόρμα για την περαιτέρω συζήτηση.

Κλείνοντας, δεν θέλω να προσθέσω πολλά περισσότερα από αυτά που έχετε πει για την βία. Μου έκανε εντύπωση κάποια από τις τοποθετήσεις που λένε ότι η βία είναι μια σύνθετη κοινωνική έκφραση όπου παρουσιάζεται και στις κοινωνικές δομές, τυπική και άτυπη, αλλά και στην κοινωνία. Έχετε δίκιο ότι πολλές φορές βλέπουμε λεκτική βία και στην Εθνική Αντιπροσωπεία. Όμως είμαστε αποφασισμένοι, τη βία απ' όπου και αν προέρχεται, να την καταδικάζουμε και να την αποτρέψουμε, γι' αυτό και η πολιτεία και είναι αλήθεια ότι έχει πάρει μέτρα προχωρά μπροστά με τη δική σας συνδρομή.

Θέλω να θυμίσω σε όλους μας ότι ιδιαίτερα στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο οι παράγοντες που συνδράμουν στην εκπαιδευτική κουλτούρα του, αυτού του τόπου, δεν είναι μόνο εκπαιδευτική, όλων των βαθμίδων, οι γονείς και οι μαθητές, τα περιεχόμενα μάθησης, είναι και άλλοι παράγοντες, μη κυβερνητικοί οργανισμοί, είναι η αυτοδιοίκηση. Είναι και άλλοι παράγοντες που συνθέτουν αυτή την κουλτούρα.

Άρα, πρέπει να αποτρέψουμε την βία απ' όπου και αν προέρχεται. Είμαι από αυτούς τους ανθρώπους, είμαι νέος Βουλευτής και με αφορά αυτό το πρόβλημα. Ξέρετε, 148 είναι οι νέοι Βουλευτές στην Εθνική Αντιπροσωπεία, μεγάλος αριθμός και αυτό είναι ένα ενθαρρυντικό στοιχείο. Πιστεύω ότι με τη δική σας συνδρομή, η βία και θα καταδικαστεί και θα αποτραπεί. Η προϋπόθεση είναι η διαφορετική άποψη να κατατίθεται με ευπρέπεια και με σεμνότητα.

Θέλω να καλέσω στο βήμα, ακόμη, ένα νέο έφηβο βουλευτή, τον κ. Ιωάννου.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ (Β' Αθήνας): Πρώτα απ' όλα, θέλω να σας ευχαριστήσω, που μου δώσατε την ευκαιρία να εκφράσω τις απόψεις μου.

Καταρχήν, θέλω να συμφωνήσω με όσα είπαν οι συνάδελφοι βουλευτές και η Εισηγήτρια. Χθες, καθώς προσπαθούσα να γράψω την έκθεση, για το τι θα πω σήμερα, έγραψα τέσσερις σελίδες, αλλά σήμερα δεν θα τις διαβάζω, γιατί δεν με εκφράζουν, για να το πω έτσι.

Θέλω να πω, ότι χθες γνώρισα κάποια παιδιά, που ήταν από την Κύπρο και τον Καναδά. Δεν ξέρω για ποιο λόγο πήγαν σε αυτές τις χώρες. Μπορεί να πήγαν με τις οικογένειές τους για οικονομικούς λόγους. Όμως, είδα, ότι έχουν μεγάλη λαχτάρα για την πατρίδα τους, πιο πολύ κι' από μας και τη σέβονται πιο πολύ αυτή τη χώρα.

Εγώ θέλω να γίνω μάγισσας και έχω αυτό το όνειρο, άλλα ξέρω, ότι δεν πρόκειται. Όμως, θέλω να γίνω εδώ στην Ελλάδα, για να είμαι στην πατρίδα μου στην Ελλάδα. Κατά κάποιο τρόπο, όμως, θα αναγκαστώ να πάω στο εξωτερικό. Θέλω να πω, ότι δεν θέλω να λαχταρίσω την πατρίδα μου. Ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό μπαίνει στην Αίθουσα ο Πρόεδρος της Βουλής).

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Καλωσορίζουμε τον Πρόεδρο μας, τον κ. Ευάγγελο Μείμαράκη, ο οποίος μας τιμά με την παρουσία του. Ένας άνθρωπος με τεράστια εμπειρία και με ευαισθησίες στους νέους ανθρώπους. Η παρουσία του εδώ είναι ξεχωριστή τιμή και για εμάς αλλά και για τη συνεδρίαση μας.

Καλωσορίζουμε, επίσης, τη Βουλευτή Φθιώτιδας, την κυρία Μακρή, τον κ. Κυριαζίδη, το Γενικό Γραμματέα της Βουλής και τα στελέχη της Εθνικής Αντιπροσωπείας.

Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Χρήστος Κεκτσιδής.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΚΤΣΙΔΗΣ (Κύπρος): Ευχαριστώ, που μου δώσατε την ευκαιρία, να μιλήσω για τους εφήβους βουλευτές, που έχουν κάνει μεγάλη προσπάθεια, για να πουν αυτά που θέλουν.

Πολλές φορές στο «bullying» υπάρχει κάποιος τρίτος, που ωθεί αυτόν, που θα κάνει την πράξη, ώστε να την κάνει. Ή αυτός είναι η «ψυχή της παρέας», ή αυτός είναι ο πιο μεγάλος, που δεν θέλει να ανακατευτεί και στέλνει κάποιον άλλον.

Στην Κύπρο υπάρχει πολλή βία και πολλές φορές χωρίς να υπάρχει ουσία. Μαλώνουν παιδιά για κόμματα, ενώ δεν ξέρουν καν τι αντιπροσωπεύουν αυτά τα κόμματα. Είμαι αριστερός αλλά δεν ξέρω, τι είναι ο Τσε Γκεβάρα. Είμαι δεξιός, αλλά δεν ξέρω, τι είναι αυτός ή ο άλλος. Και τσακώνονται, σκοτώνονται.

Στο σχολείο όλοι θέλουν, να είναι ο πρόεδρος δεξιός ή αριστερός, για να τους εκφράζει. Δεν τους νοιάζει ποιος είναι. Αριστερός ή δεξιός να είναι μόνο. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κύριο Κεκτσιδή, που με την τοποθέτησή του μας οδηγεί σε σκέψεις και μονοπάτια, να προβληματιστούμε περισσότερο για το τι πρεσβεύει σήμερα, η ίδια η πολιτεία, η Δημοκρατία δεν έχει σημασία αν είσαι Αριστερός ή Δεξιός. Σημασία έχει να πρεσβεύεις αξίες και αρχές της Ελληνικής Δημοκρατίας. Και σε αυτή την κατεύθυνση, κινείται και η σημερινή μας συνάντηση. Και να παρακαλέσω την κυρία Κυριάκου Κυριακή να πάρει το λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΥΡΙΑΚΟΥ (Κύπρος): Καλή σας ημέρα, αρχικά θα ήθελα να σας ευχαριστώ που δίνεται την ευκαιρία στα ελληνόπουλα της Κύπρου, να εκφράσουμε την άποψη μας και να λάβουμε μέρος σε αυτό το θεσμό της «Βουλής των Εφήβων». Θα ήθελα να επισημάνω ένα σημείο που μπορεί να ξεχνάμε. Μερικές φορές τα παιδιά θύτες, είναι άτομα τα οποία αισθάνονται κατώτερα από τα άλλα και έχουν συνήθως χαμηλή σχολική επίδοση. Άρα, θα ήταν καλό τα παιδιά να τυχαίνουν αυτά ψυχολογικής στήριξης περισσότερο από τα θύματα.

Προσωπικά πιστεύω πως η πηγή, για επίλυση των προβλημάτων είναι η παιδεία, πρέπει δηλαδή να επικεντρωθούμε σε αυτό το θέμα. Τώρα, εν μέσω οικονομικής κρίσης δεν πρέπει να γίνονται περικοπές στην παιδεία, αλλά αντιθέτως να ποντάρουμε σε αυτή και να προσπαθήσουμε όλοι μαζί, για σχολεία που θα γαλουχήσουν τους νέους με αξίες και ιδανικά. Όπως, η αγάπη, ο σεβασμός και η τιμότητα σημαντικό ρόλο επίσης, έχουν και οι καθηγητές.

Θα μπορούσαμε τη λέξη καθηγητής, να την αλλάξουμε και να πούμε καθοδηγητής. Οι δάσκαλοι μας δηλαδή, να μας καθοδηγούν και να μας δείχνουν δρόμους καθαρούς και φωτεινούς. Άλλωστε, όπως είπε ο Μέγας Αλέξανδρος, ο γονιός μας έδωσε το ζειν και ο δάσκαλος το ευ ζειν. Έτσι, για να έχουμε καλή ζωή, όχι πλούσια σε υλικά αγαθά πρέπει να προσπαθήσουμε πολύ, για να έχουμε τον αγώνα που ξεκινούμε και όλες αυτές τις σκέψεις και λύσεις που δίνουμε σήμερα, σιγά-σιγά να υλοποιηθούν. Ούτως ώστε, να έχουμε μια Ελλάδα, που δυστυχώς, δεν έχουμε ακόμη γνωρίσει αλλά έχουμε αγαπήσει.

Μέσα από την ιστορία και τα ανδραγαθήματα που έχουν κάνει οι πρόγονοι μας. Ευχαριστώ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε την κυρία Κυριακού. Είναι σημαντικό ότι οι νέοι άνθρωποι αναδεικνύουν την αγάπη, ως βασική εκπαιδευτική αξία, κάτι που έκανε και ο κύριος Βασίλειος Ιωάννου στην εισήγησή του. Και σειρά έχει η κυρία Κόττα Αικατερίνη.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΤΤΑ (Νομός Αχαΐας): Θα ήθελα κι εγώ με τη σειρά μου, να ευχαριστήσω που μου δίνετε το λόγο και να συγχαρώ και όλα τα παιδιά που βρίσκονται εδώ. Θα ήθελα να επισημάνω ότι ο σχολικός εκφοβισμός, είναι μια πραγματικότητα που καθημερινά διαπιστώνεται στην εκπαιδευτική κοινότητα, με την εξαπάτηση βίαιων συμπεριφορών ανάμεσα σε μαθητές. Συνήθως, οι ισχυρότεροι μαθητές, προκαλούν φόβο στους ασθενέστερους που αδυνατούν να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους. Ο εκφοβισμός αυτός έχει εντοπιστεί σε ποικίλες μορφές, όπως ο σωματικός, ο λεκτικός, ακόμα και ο ηλεκτρονικός εκφοβισμός.

Η άνιση σχέση δύναμης αδυναμίας, ανάμεσα στο θύμα και το θύτη, τα ενδοοικογενειακά και οικονομικά προβλήματα, η συνεχής προβολή βίας, καθώς και η υπερβολική χωρίς σωστή ενημέρωση, της χρήσης του διαδικτύου, είναι κάποια από τα αίτια. Και μετά από έρευνες, που έχουν γίνει διαπιστώθηκε πως η Ελλάδα, έρχεται 4^η στα περιστατικά σχολικού εκφοβισμού, ενώ δεν είναι μικρό και το ποσοστό εκφοβισμού μέσω διαδικτύου, το οποίο πρέπει να μας προβληματίζει ιδιαίτερα.

Αυτό γιατί δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που το θύμα αλλά και οι απλοί παρατηρητές, φοβούνται να μιλήσουν με αποτέλεσμα, να αποσιωπάτε το γεγονός και να επαναλαμβάνεται συνεχώς. Τα παιδιά θύματα, είναι περισσότερο αγχώδη, ανασφαλή, ευαίσθητα, συνήθως έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και δύσκολα,

υπερασπίζονται τον εαυτό τους. Αντίθετα, οι θύτες φαίνονται σίγουροι για τον εαυτό τους, είναι επιθετικοί, επιρρεπείς, και στην παραβίαση κανόνων και σε αντικοινωνικές συμπεριφορές.

Ενώ, δεν έχουν ηθικούς ενδοιασμούς για τις πράξεις τους. Ακόμα, θα ήθελα να προσθέσω πως ο θύτης, δεν ανήκει σε κάποια κοινωνική τάξη του σχολείου, δηλαδή, αν είναι επιφανής ή αφανής. Όταν ένα παιδί υφίσταται βία, έχει την πεποίθηση ότι με παρέμβαση ενός ενήλικα, η κατάσταση θα χειροτερέψει. Αυτό όμως, είναι κάτι το οποίο δεν ισχύει. Έτσι. Προτιμούν να δέχονται παθητικά βία, έπειτα να απομονώνονται και να κλείνονται στον εαυτό τους. Και φυσικά, πρέπει όλα τα παιδιά να λαμβάνουν την κατάλληλη παιδεία, ώστε να μάθουν να μην οδηγούνται σε τέτοιες πράξεις.

Μετά, τα θύματα πρέπει να τολμούν να μιλούν και να δέχονται βοήθεια, από μεγαλύτερους. Επομένως, συστηματική πρόληψη και η αντιμετώπιση κάθε μορφή βίας, είναι πολύ σημαντική. Όλα τα παιδιά έχουν το απόλυτο δικαίωμα, να φοιτούν με ασφάλεια και προστασία και δεν μπορεί κανένας να τους το στερήσει αυτό. Ευχαριστώ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε την κυρία Κόττα Αικατερίνη, όπου με τη συνδρομή όλων μας, πιστεύω ότι αυτό το καθημερινό πρόβλημα, που και η ίδια επισήμανε δεν θα είναι πλέον ούτε πρόβλημα ούτε καθημερινότητα για την εκπαιδευτική μας ζωή. Και να παρακαλέσω την κυρία Διαμαντοπούλου Βασιλίνα - Αμαρυλλίς.

ΒΑΣΙΛΙΝΑ – ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Β΄ Αθήνας): Ευχαριστώ για την ευκαιρία που μου δόθηκε να εκφέρω τη γνώμη μου και να εκπροσωπήσω το σχολείο μου στη «Βουλή των Εφήβων». Θα ήθελα να εστιάσω την προσοχή μου κυρίως στον τρόπο αντιμετώπισης αυτού του φαινομένου. Εκτιμώ, λοιπόν, ότι δεν πρέπει να ποινικοποιηθεί η σχολική ζωή με το διαχωρισμό των μαθητών σε θύτες και θύματα, γιατί το σχολείο είναι χώρος που υπάρχει βία εξ ορισμού, διότι η ενδοσχολική βία υπάρχει ανέκαθεν, από την αρχή της μαζικής εκπαίδευσης και αποτελεί μορφή κοινωνικότητας. Για μένα, λοιπόν, οποιαδήποτε αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας με τη μέθοδο της καταστολής είναι καταδικασμένη να αποτύχει, διότι, από τη στιγμή που οι νέοι δεν είναι ενημερωμένοι ακόμη και για τα πιο απλά ζητήματα, όπως για τον πόνο που μπορούν να προκαλέσουν ασκώντας βία στους συμμαθητές τους, ουσιαστικά αυτή η μέθοδος είναι τελείως ανεπιτυχής. Γι' αυτό η καταστολή θα πρέπει να είναι το τελευταίο μέσο συμμόρφωσης ενάντια στην παραβατικότητα, ενώ σύσσωμος ο πολιτικός κόσμος πρέπει να στρέψει το βλέμμα του στη νέα γενιά, η οποία αποτελεί, αφενός, το μέλλον της χώρας και, αφετέρου, είναι η μόνη η οποία μπορεί να μεταβάλει την κατάσταση στην οποία έχουμε περιέλθει.

Ωστόσο, Θα ήθελα να αντιπαραβάλω την κατάσταση της Ελλάδας με αυτή της Αμερικής, όπου έχουν εγκατασταθεί ανιχνευτές μεταλλικών αντικειμένων σε εισόδους των σχολείων, με παράλληλη τοποθέτηση φυλάκων ασφαλείας για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης παραβατικότητας. Αντίθετα, στην Ελλάδα έχουμε επαναπαυτεί σε ένα νόμο που απαγορεύει τη χρήση των κινητών εντός σχολείων με την ποινή αποβολής στους μαθητές, αφήνοντας, όμως, ένα παραθυράκι για την κατ' εξαίρεση κατοχή κινητού εφόσον είναι αυτό κλειστό. Θεωρώ, λοιπόν, ότι τα μέτρα αυτά είναι ανούσια και ανώφελα, αν σκεφτούμε φυσικά την έκταση του φαινομένου της χρήσης κινητών στο σχολεία, όταν ακόμη και οι ίδιοι οι καθηγητές την ώρα της παράδοσης απαντούν στο κινητό, δικαιολογούμενοι ότι είναι κάτι επείγον. Λογικά, λοιπόν, είναι αδήριτη η ανάγκη να λάβουμε παρόμοια προληπτικά μέτρα, όπως και η Αμερική για να αποφευχθούν τα χειρότερα, εφόσον είναι πασιδηλο ότι ο εκφοβισμός επιφέρει αλγινές συνέπειες τόσο για το άτομο όσο και για την κοινωνία.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε την κυρία Διαμαντοπούλου για αυτήν την ευαίσθητη αναφορά σχετικά με το νομοθετικό κενό που ενδεχόμενα υπάρχει. Πρέπει να σας διαβεβαιώσω ότι ο Πρόεδρος της Εθνικής Αντιπροσωπείας, αλλά και οι Βουλευτές, καταγράφουν τι γίνεται σε διεθνές επίπεδο και να είστε σίγουροι ότι υπάρχουν οι ευαισθησίες που χρειάζονται και μετά από τη σημαντική συνεισφορά θα δυναμώσουμε αυτή τη φωνή αν χρειαστεί να φέρουμε ξανά νομοθετικές πρωτοβουλίες στην Εθνική Αντιπροσωπεία για να προχωρήσουμε μπροστά.

Το λόγο έχει ο Γενικός Γραμματέας της Βουλής, κ. Παπαϊωάννου.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ (Γενικός Γραμματέας της Βουλής): Μπαίνω στον πειρασμό να σας ρωτήσω κάτι, για να δω αν είμαι τόσο μακριά από την πραγματικότητα. Πιστεύετε ότι έχουμε φτάσει στο σημείο που θα χρειάζεται στο κάθε σχολείο έλεγχος των εισερχομένων για το τι έχουν επάνω τους;

ΒΑΣΙΛΙΝΑ - ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Β΄ Αθήνας): Δυστυχώς, πιστεύω πως ναι και έχω παρατηρήσει τέτοια φαινόμενα και στο σχολείο μου, γιατί πλέον θεωρώ ότι η κοιτίδα του εκφοβισμού είναι ο ρατσισμός και πολλά παιδιά, υποστηρίζοντας διάφορα πολιτικά κόμματα που προωθούν το ρατσισμό, είναι ικανά ακόμη και να βλάψουν τον συμμαθητή τους, προκειμένου να υποστηρίξουν τις ιδεολογίες τους και να εκφράσουν την άποψή τους.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Παπαϊωάννου, που με την αναφορά του αυτή μάς βοήθησε ακόμη περισσότερο.

Το λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Ζωή Λινάρδου, από το Νομό Βοιωτίας.

ΖΩΗ ΛΙΝΑΡΔΟΥ (Νομός Βοιωτίας): Θα ήθελα και εγώ με τη σειρά μου να σας ευχαριστήσω για την ευκαιρία που μου δίνεται να εκφράσω τις απόψεις μου έστω και σε περιορισμένη θεματολογία. Δεν θα μιλήσω γενικά για τη σχολική βία, μιας και ήδη έχουν αναφερθεί πάρα πολλά. Θα ήθελα μόνο να προσθέσω κάποιες επιπλέον λύσεις για την εξάλειψη ή έστω τον περιορισμό του φαινομένου αυτού και κυρίως να επισημάνω το ρόλο του Υπουργείου, το οποίο, κατά τη γνώμη μου, θα ήταν σκόπιμο να εκδώσει άμεσα εγκύκλιο με γραπτές οδηγίες που να συμπεριλαμβάνουν διαδικασίες όπως η καταγραφή των συμβάντων, η ενημέρωση των μαθητών για την πρόσβαση σε συστήματα υποστήριξης, την οργάνωση ουσιαστικής εποπτείας κατά τη

διάρκεια των διαλειμμάτων και την εισαγωγή προγραμμάτων προαγωγής της ψυχικής υγείας των μαθητών, τα οποία να εντάσσονται στο σχολικό πρόγραμμα. Τέλος, το κράτος οφείλει να φροντίσει για την ίδρυση πολυπολιτισμικών σχολείων σε όλα τουλάχιστον τα μεγάλα αστικά κέντρα, ώστε τα παιδιά των μεταναστών να μην αισθάνονται μετέωρα. Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να προσθέσω το λόγο του Γκράμσι, ο οποίος είπε ότι, υψώνοντας τις σημαίες, χτυπώντας γροθιές στο τραπέζι, καταστρέφοντας και χτυπώντας, δεν είναι δυνατόν να μεταβάλλουμε τον κόσμο. Δεν είναι ούτε οι βόμβες, ούτε τα πυροβόλα όπλα τα μέσα εκείνα που μεταβάλλουν την ιστορία, αλλά η νοημοσύνη, η λογική, η διαλεκτική ή αλλιώς η πνευματική καλλιέργεια και μερικές φορές και η φαντασία.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Ιωάννα Λευθεριώτη από το Νομό Κέρκυρας.

ΙΩΑΝΝΑ ΛΕΥΘΕΡΙΩΤΗ (Νομός Κερκύρας): Θα ήθελα και εγώ να εκφράσω τη χαρά μου που συμμετέχω στο θεσμό της «Βουλής των Εφήβων». Η σχολική βία και ο εκφοβισμός μεταξύ των μαθητών έχει αρχίσει να γίνεται αντικείμενο προσοχής, συζήτησης και μελέτης και στην Ελλάδα. Τα αίτια που προκαλούν την ανεξέλεγκτη διάδοση του φαινομένου αυτού είναι πολλά και διαφορετικά. Κυρίως οφείλονται στα ατομικά χαρακτηριστικά των ίδιων των παιδιών και των οικογενειών τους, στο ψυχολογικό κλίμα που κυριαρχεί στο σχολείο, στην κακή λειτουργία των μέσων μαζικής ενημέρωσης, μεταφέροντας εικόνες από τη σκληρή πραγματικότητα και γενικότερα στην ανταγωνιστική δομή της κοινωνίας όπως έχει διαμορφωθεί με τα σύγχρονα δεδομένα. Οι διαστάσεις που έχει προσλάβει το συγκεκριμένο φαινόμενο έχει σοβαρές συνέπειες σε πρώτο βαθμό στο άτομο της δεύτερο βαθμό στην κοινωνία. Στον ίδιο τον άνθρωπο υπονομεύει τις σχέσεις του με τους υπόλοιπους, τον περιθωριοποιεί και του δημιουργεί ψυχολογικά προβλήματα, ενώ στην κοινωνία καταστρέφει την κοινωνική της συνοχή, επιτρέπει τη δυσλειτουργία των θεσμών και εξαφανίζει το αίσθημα της προσωπικής ευθύνης μέσα στη μάζα.

Για να μπορέσει να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο αυτό θα πρέπει να δοθούν πρακτικοί τρόποι αντιμετώπισης, όπως, για παράδειγμα, στα σχολεία να υπάρχει ο διάλογος και η σωστή διαπαιδαγώγηση των παιδιών και να υπάρχει μια αντικειμενική ενημέρωση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που κατακλύζουν καθημερινά τους πολίτες. Οι οικογένειες των οποίων τα παιδιά έχουν δεχθεί κάποια μορφή βίας πρέπει να βλέπουν ότι τους παρέχεται στήριξη. Επίσης, πρέπει να υπάρχει η απαραίτητη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στο συγκεκριμένο θέμα και, τέλος, να στελεχωθούν άμεσα οι εκπαιδευτικές περιφέρειες με ειδικούς ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων, όπως είναι οι κοινωνικοί λειτουργοί και οι παιδοψυχίατροι. Κλείνοντας, θα ήθελα να τονίσω πως τον κύριο λόγο τον έχει η ίδια η πολιτεία και έχει υποχρέωση να δράσει για την πρόληψη του φαινομένου αυτού και όχι για την καταστολή του απέναντι στη νέα γενιά, που αποτελεί τα θεμέλια της κοινωνίας.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Η κυρία Λινάρδου και η κυρία Ελευθεριώτη επεσήμαναν ότι χρειάζεται μια ουσιαστική παρέμβαση από την πολιτεία. Το μυστικό είναι να υπάρχουν πρακτικές λύσεις σε ζητήματα καθημερινής βίας. Ο διάλογος και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι δύο από αυτά τα θέματα. Πρέπει να τονίσουμε ότι υπάρχουν στα πανεπιστήμια αυτήν τη στιγμή σε εξέλιξη σημαντικές έρευνες για τη βία στα σχολεία, οι οποίες έχουν κατατεθεί και στο Υπουργείο Παιδείας. Ο κ. Αρβανιτόπουλος, σε συνεργασία με τον κ. Μείμαράκη, δουλεύει πάρα πολύ αυτήν την περίοδο για τα θέματα αυτά και είμαι σίγουρος ότι το επόμενο διάστημα θα ενσωματωθούν και οι δικές σας ιδέες σε επόμενες νομοθετικές πρωτοβουλίες.

Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής Επικρατείας Θεοδόσης Ζιακίδης από τα Ειδικά Σχολεία:

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΖΙΑΚΙΔΗΣ (Επικρατείας): Σας ευχαριστώ που μου δίνεται αυτή η ευκαιρία και η μεγάλη εμπειρία. Η σχολική βία έχει ξεφύγει παγκοσμίως και πολύ συχνά στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ακούγονται αυτοκτονίες, όπως της κοπέλας από την Ιταλία και δολοφονίες, όπως στο σχολείο που είχε μπει κάποιος μαθητής. Στα σχολεία πρέπει να βρεθεί μια λύση για να σταματήσει όλο αυτό το κακό. Η άλλη λύση είναι τα παιδιά να μιλάνε για τα προβλήματά τους και να σπάσουν τον εσωτερικό τους φόβο. Στο δικό μου σχολείο, το ειδικό σχολείο του ΟΑΕΔ Λακκιάς Θεσσαλονίκης, υπάρχουν ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί που μας βοηθάνε στα προβλήματά μας. Είμαι και εγώ θύμα σχολικής βίας. Πρέπει να σταματήσει, λοιπόν, όλο αυτό το μεγάλο πρόβλημα. Σας ευχαριστώ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ο κ. Ζιακίδης πήρε ένα θερμό χειροκρότημα και από τον Πρόεδρο της Βουλής και από όλους εμάς, γιατί και η τοποθέτησή του ήταν μεστή, αλλά και γιατί ανέδειξε το θέμα της τηλεοπτικής βίας και τις σύγχρονες προεκτάσεις του. Είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα το οποίο θα αντιμετωπιστεί και από τη «Βουλή των Εφήβων» συνολικά.

Το λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Επικρατείας Ευαγγελία - Κυριακή Γεωργιάδου.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ – ΚΥΡΙΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ (Επικρατείας): Όπως όλοι γνωρίζουμε, η σχολική βία είναι φαινόμενο που το συναντάμε συνεχώς είτε ως θύματα είτε ως θύτες. Αυτές οι βίαιες συμπεριφορές που παρατηρούνται στο σχολικό προαύλιο έχουν τεράστιες επιπτώσεις στις ζωές των παιδιών εντός, αλλά και εκτός σχολείου. Όταν ένα παιδί είναι φοβισμένο αδυνατεί να βγει έξω να διασκεδάσει, να ψυχαγωγηθεί ή να κάνει ο,τιδήποτε άλλο επιθυμεί, εξαιτίας του εκφοβισμού, που του προκαλούν οι συμμαθητές του.

Οι μορφές του εκφοβισμού είναι ποικίλες και αυτό έχει ως αποτέλεσμα η ενδοσχολική βία να φανερώνεται είτε σωματικά είτε λεκτικά είτε ακόμη και σεξουαλικά. Η υπεροπτική ή συνεσταλμένη στάση αυτών των νεαρών ατόμων πρέπει να αλλάξει, ώστε να επανέλθει στην κοινωνία μια ισορροπία, η οποία θα κάνει τη ζωή των μικρών, αλλά και μεγάλων παιδιών, καλύτερη. Οι θύτες, που δημιουργούν αυτό το γεγονός αισθάνονται κυρίως ανώτεροι και καλύτεροι από τους άλλους, για το λόγο ότι είτε μπορεί να έχουν καλύτερη

οικονομική κατάσταση ή σωματική, σε αντίθεση με τα θύματα, τα οποία τις περισσότερες φορές δεν μπορούν να έχουν τις δυνατότητες των ατόμων που προαναφέρθηκαν.

Κλείνοντας, θα ήθελα να προτείνω κάποιες λύσεις. Για να εξαλειφθεί αυτό το φαινόμενο θα μπορούσε το κράτος να διορίσει στα σχολεία κάποιους ψυχολόγους, οι οποίοι θα είναι στο σχολείο οποιαδήποτε ώρα και στιγμή, για να βοηθήσουν αυτόν που δέχεται ή διαπράττει βία. Επιπρόσθετα, γνωρίζοντας ότι η συμπεριφορά των παιδιών προέρχεται από το σπίτι και από την οικογένεια, το σχολείο σε συνεργασία με το κράτος για να καταφέρει να σταματήσει το χάσμα ανάμεσα στους μικρούς και στους μεγάλους, θα μπορούσε να οργανώσει σεμινάρια, στα οποία θα πηγαίνουν οι γονείς για να μάθουν διάφορους τρόπους αντιμετώπισης, όταν βλέπουν πως το παιδί τους φέρεται παράξενα ή ανάρμοστα.

Βέβαια, μπορεί όλα αυτά να κοστίζουν και βλέποντας γύρω μας την οικονομική κρίση που υπάρχει, θα λέγαμε πως δεν είναι εφικτά εξαιτίας των χρημάτων που θα χρειαστούν. Παρόλα αυτά, όμως, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι όποιο θέμα σχετίζεται με τα παιδιά είναι πολύ πιο σημαντικό από οποιοδήποτε άλλο. Εξάλλου, τα παιδιά είναι η ζωή αυτής της χώρας και η συνέχειά της.

Θα ήθελα ακόμη να προσθέσω, αν μου επιτρέπεται, πως επειδή όλη αυτή την ώρα μιλάμε περισσότερο λογικά και όχι συναισθηματικά, θα ήθελα, αν γίνεται αυτές οι λύσεις που προτείνουμε όλοι μας, να μην παραμείνουν στα χαρτιά που δίνονται στους μαθητές για να γράψουν για παράδειγμα μια έκθεση γι' αυτό το θέμα, αλλά να υλοποιηθούν για να μπορέσουμε πραγματικά να σταματήσουμε το bullying.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Γεωργιάδου για την τοποθέτηση της. Πράγματι, η τοποθέτηση ήταν στην κατεύθυνση που και εμείς αισθανόμαστε και πιστεύουμε, γιατί αυτές οι ιδέες δεν θα μείνουν στα χαρτιά. Δεν είναι τυχαίο ότι ο κ. Μείμαράκης είναι εδώ και παρακολουθεί με ενδιαφέρον, αλλά δεν είναι εξίσου τυχαίο ότι ο άνθρωπος που εγκαίρως τη «Βουλή των Εφήβων», μιλήσαμε πριν στην εισαγωγή μας, ο κ. Απόστολος Κακλαμάνης είναι μαζί μας.

Κύριε Πρόεδρε, καλώς ήρθατε, σας ευχαριστούμε πολύ, είναι μεγάλη τιμή. Όπως είπε η κυρία Γεωργιάδου, δύο Πρόεδροι μαζί με μας, είμαστε μαζί σας, για την ίδια τη ζωή, αφού τα παιδιά είναι η ζωή της Ελλάδας. Έτσι είναι, αυτή είναι η αλήθεια.

Κύριε Πρόεδρε, έχετε το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΚΑΜΑΝΗΣ (Πρώην πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων): Εγώ χαίρομαι, γιατί συνεχίζεται αυτό το πρόγραμμα, βέβαια, άλλοτε με βελτιώσεις, άλλοτε με ανάγκη νέων βελτιώσεων. Θα συζητήσουμε, αγαπητέ Πρόεδρε, και στο Συμβούλιο του Ιδρύματος, δεν είναι κατάλληλος χώρος τώρα, αλλά παρατήρησα και στην άλλη Επιτροπή, ότι τους έχουμε μεταδώσει πολλά από τα ελαττώματά μας. Διαβάζουν πολλά παιδιά και, όπως βλέπετε, αυτό το απαγορεύει ο Κανονισμός στη Βουλή. Αυτούς τους βουλευτές που βλέπετε ότι ανεβαίνουν στο βήμα και διαβάζουν, δεν τους έχουμε σε πολλή υπόληψη οι υπόλοιποι, έστω και αν είναι συνήθως ίδιοι που τρέχουν και στα κανάλια κ.λπ. Οι υπόλοιποι, οι πολλοί, ξέρουμε ότι πρέπει να συζητούμε από στήθους και να εκφέρουμε τον λόγο που διαμορφώνουμε και ως πρώην Υπουργός Παιδείας τα λέω όλα αυτά, λέμε όλοι για την «παπαγαλία», αλλά όλοι βοηθάμε ώστε να συνεχίζεται.

Αυτά ήθελα να πω να εκφράσω και τη χαρά μου, που τα θέματα της κοινωνικής πολιτικής και τα κοινωνικά θέματα γενικότερα απασχολούν το 50% σχεδόν των εφήβων βουλευτών. Δεν ξέρω βέβαια, πώς καταλήγουν οι νέοι μας να περιορίζουν τόσο πολύ το εύρος των ενδιαφερόντων τους και αυτό θα συζητήσουμε, διότι φέτος επιτροπή για τα μεγάλα ζητήματα, που απασχολούν την πατρίδα μας, έχουμε εκτός από το εσωτερικό και ένα εξωτερικό μέτωπο. Εκτός από τους κινδύνους από το ίντερνετ που άκουσα σχεδόν αποκλειστικά να διαβάζουν γι' αυτό στην κάτω αίθουσα, υπάρχουν και άλλοι κίνδυνοι που πρέπει να μας απασχολούν, για να δούμε πώς δημιουργικά, με την ενόητά μας, με την ενδυνάμωση όλων όσων μπορούν να μας βοηθήσουν να αντέξουμε οποιαδήποτε απειλή και να προχωρούμε πιο σταθερά σε ένα καλύτερο μέλλον.

Αυτό το πρόγραμμα αποβλέπει ακριβώς σ' αυτό, να βοηθήσει με τη συμμετοχή, όχι μόνο των τριακοσίων που θα έρθετε εδώ. Το θέμα δεν είναι μόνο να σας δει η μαμά ή ο παππούς, το θέμα είναι πόσες χιλιάδες παιδιά θα αποφασίσουν, αντί να τα λένε μεταξύ τους, να γράψουν, χωρίς να τους υπαγορεύσει κανείς τι θα γράψουν, ό,τι σκέφτονται, ό,τι αισθάνονται, ό,τι τα προβληματίζει, ό,τι τα ανησυχεί.

Γυρίζοντας και εσείς πίσω, μπορείτε να αποτελέσετε τον πυρήνες σε περισσότερες παρέες των νέων, που θα αρχίσουν να ασχολούνται. Γιατί, πραγματικά είναι τέτοια η ηλικία σας, που αν δεν αρχίσετε να ασχολείστε με τα σοβαρά ζητήματα που θα αντιμετωπίσετε σε ένα χρόνο ως ακαδημαϊκοί πολίτες, μπορεί να συμβεί αυτό που συνέβη με πολλές άλλες γενιές, που ανεύθυνα είδαν διάφορες περιόδους της εθνικής μας ζωής και την ευθύνη τους ή το ρόλο τους σε αυτές και αυτό φτάνει μέχρι και τη δική μου γενιά. Θα πρέπει από τώρα να ασχοληθείτε, άλλωστε στις δύσκολες εποχές είναι που στεριώνουν οι νέες γενιές εκείνες που έχουν ως αποστολή να ανασυγκροτήσουν και να βοηθήσουν την πατρίδα τους και την κοινωνία τους να πάει πιο μπροστά.

Αυτά είχα να σας πω και σας δίνω τις καλύτερες ευχές μου.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Κακλαμάνη. Πολύ σωστά επεσήμανε ότι ο θεσμός αυτός δεν είναι ένα απλό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, είναι ένα ελεύθερο βήμα έκφρασης για τους νέους ανθρώπους, είναι ίδια η δημοκρατία, έτσι το αντιλαμβανόμαστε όλοι εδώ.

Το λόγο έχει η έφηβη βουλευτής Κωνσταντίνα Γαλάνη από το Νομό Αχαΐας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΑΛΑΝΗ (Νομός Αχαΐας): Με τη σειρά μου, θα ήθελα να ευχαριστήσω για την ευκαιρία που μας έχει δοθεί, αλλά εγώ δεν θα εσιάσω στη σχολική βία, αλλά στην ευρύτερη έννοιά της, καθώς είμαι από την Πάτρα, και το επισημαίνω, γιατί η Πάτρα είναι μια πόλη που την χαρακτηρίζει η βία και αν μου

επιτρέπετε να πω και η αναρχία. Θα ήθελα να σταθώ στις τρεις έννοιες που χαρακτηρίζουν ένα έθνος, οι οποίες είναι η γλώσσα, ο πολιτισμός και η θρησκεία του.

Εμείς σήμερα βλέπουμε πώς καθημερινά χτυπιούνται, αν μπορούσαμε να το πούμε έτσι, και τα τρία στοιχεία του έθνους μας. Το πρόβλημα της Ελλάδας δεν είναι μόνον η οικονομική κρίση, γιατί και άλλες φορές στο παρελθόν υπήρξαν παρόμοια προβλήματα και μάλιστα πιο σημαντικά.

Το θέμα είναι ότι αυτή τη φορά η κατάπτωση είναι και ηθική, όπως βλέπουμε. Ο φασισμός είναι ένα φαινόμενο το οποίο με έχει απασχολήσει αρκετά από το γυμνάσιο και συνεχώς διαβάζω είτε για το φασισμό είτε για την Αριστερά, γιατί με προβληματίζουν αυτά τα δύο φαινόμενα. Θέλω να επισημάνω πως το να αγαπάς τη χώρα σου δεν είναι εθνικισμός. Βίωσα ένα τέτοιο γεγονός και επειδή αγαπώ τη χώρα μου και θέλω να είμαι αισιόδοξη για αυτή, πιστεύω πως θα πρέπει να παλεύουμε καθημερινά για αυτό και να μη μένουμε στα πρακτικά. Έτσι, το να αγαπάς τη χώρα σου, δηλαδή, να είσαι φιλόπατρις και να στέκεσαι στον εθνικισμό, δεν είναι κακό, γιατί εγώ το βίωσα αυτό. Προσπάθησα να περάσω στους συμμαθητές μου την αγάπη μου για την Ελλάδα, για τη χώρα μου, για το συνάνθρωπο μου, για το να δέχομαι την διαφορετικότητα του άλλου, του πρόσφυγα, του μετανάστη, του ομογενή και δυστυχώς, με αποκάλεσαν εθνικίστρια.

Ένα ακόμη φαινόμενο βίας είναι και ο χαρακτηρισμός των προσώπων. Το να χαρακτηρίζεις τους ανθρώπους είναι καταδικαστέο και για εμένα. Το να βγαίνουμε και να λέμε πως οι αστυνομικοί είναι εκείνο ή είναι το άλλο, χωρίς να σκεφτόμαστε τον αγώνα που δίνουν καθημερινά για το ποσό των 700 ή 800 ευρώ που καλούνται να πάρουν, πιστεύω ότι αυτοί οι άνθρωποι είναι άξιοι πραγματικά. Επίσης, πιστεύω πως δεν είναι ωραίο να κατακρίνουμε ότι τους Βουλευτές ούτε κανέναν, γιατί όλοι έχουμε ένα μερίδιο ευθύνης σε όλο αυτό.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Κυριαζίδης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ (Βουλευτής Νομού Δράμας): Θα ήθελα να απευθύνω μια ερώτηση στην έφηβο βουλευτή, κυρία Γαλάνη. Κάνετε μια αναφορά σε ό,τι αφορά τον προβληματισμό σας για τον φασισμό και χρησιμοποιήσατε και τον όρο «αριστερά». Θα ήθελα να σας παρακαλέσω να μας πείτε κάτι παραπάνω αναφορικά με αυτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΑΛΑΝΗ (Νομός Αχαΐας): Θα ήθελα να σας αναφέρω ότι μια μέρα που πήγαμε στο σχολείο, βρήκαμε όλους τους τοίχους βαμμένους με σπρέι και τις λέξεις «ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ», «ΚΚΕ» και διάφορα άλλα ρατσιστικά συνθήματα. Εγώ λοιπόν, χωρίς να θέλω να καταδείξω την προσπάθειά μου, μαζί με άλλη μια συμμαθήτριά μου, πήραμε μπογιά και πινέλο και σβήσαμε αυτά τα συνθήματα. Δεν μου αρέσει όλο αυτό το πράγμα και πιστεύω πως η «ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ» είναι ένα ακραίο κόμμα και χωρίς να θέλω να κατακρίνω τον λαό που ψήφισε αυτό το κόμμα, πως ακόμα και η συμμετοχή της στη Βουλή είναι μια βία, γιατί η Ελλάδα γέννησε τη δημοκρατία και είναι λίγο ειρωνικό να βλέπουμε τέτοιες συμπεριφορές, είτε αριστερών είτε δεξιών, να βρίσκονται μέσα σε αυτό το χώρο, ο οποίος είναι πραγματικά ιερός, γιατί όπως γνωρίζουμε εδώ ζούσε ένας από τους βασιλιάδες της Ελλάδος, ο Όθωνας. Εδώ απέξω λοιπόν, ο Μακρυγιάννης μαζί με τον Κωλέττη (βλ. Καλλέργη) ζητούσαν Σύνταγμα και δεν είναι λίγο ειρωνικό μέσα στον ίδιο χώρο να βλέπουμε κάποιους ανθρώπους να ασκούν είτε λεκτική είτε σωματική βία; Ευχαριστώ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Τα ερεθίσματα δημιούργησαν προβληματισμό στην αίθουσα από την εισήγηση της κυρίας Γαλάνη και δεν είναι τυχαίο ότι και οι δύο Πρόεδροι της Βουλής με περίσσια περίσκεψη παρακολούθησαν αυτή την τοποθέτηση. Η μη λεκτική επικοινωνία πολλές φορές είναι πολύ σημαντική για να μπορείς να καταγράψεις στάσεις και αναπαραστάσεις κυρίως θέσεων και αξιών. Θέλω όμως να θυμίσω ότι όταν ο κ. Μείμαράκης μιλούσε με νέους Βουλευτές λίγες μέρες πριν στο γραφείο του, μας είπε ότι η αγάπη για την πατρίδα δεν έχει όρια και δεν έχει χαρακτηριστικά και κυρίως δεν μπορεί να μονοπωληθεί από συγκεκριμένη μερίδα, είτε πολιτική είτε κοινωνική. Αυτή είναι η αλήθεια, γιατί η πατρίδα είναι ιδέα, είναι η θάλασσα, κυρίως όμως είναι αυτό που είτε προηγουμένως η κυρία Γαλάνη, είναι η γλώσσα, είναι ο πολιτισμός, είναι η θρησκεία, είναι η πολιτιστική κληρονομιά αυτού του τόπου, αυτών των ανθρώπων, που σε αυτή στηριζόμαστε για να προχωρήσουμε μπροστά. Θέλω να πιστεύω ότι η ίδια η κοινωνία της Ελλάδος θα καταδικάσει τη βία και μάλιστα, έρευνες έχουν δείξει ότι το δέκα με δεκαπέντε τοις εκατό του ποσοστού των μαθητών είναι θύματα σχολικής βίας. Αυτό είναι ένα φαινόμενο που πρέπει να το αποτρέψουμε και είναι σημαντικό να καλλιεργήσουμε την κοινωνική μας νοημοσύνη αφού προηγουμένως καλλιεργήσουμε την ίδια την αυτογνωσία μας, την ίδια την ενδοπροσωπική μας νοημοσύνη.

Το λόγο έχει η κυρία Τριανταφυλλίδου Βασιλική.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ – ΜΑΡΙΑ ΚΟΡΠΙΔΟΥ - ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ (Α΄ Θεσσαλονίκης): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω που μας δεχτήκατε στη «Βουλή των Εφήβων». Στην ομιλία μου θα ήθελα να επικεντρωθώ στον σχολικό εκφοβισμό, διότι η εικόνα των σχολείων τα τελευταία χρόνια έχει αλλάξει σε τραγικό βαθμό και δεν ξέρω κατά πόσο οι εικόνες αυτές μεταφέρονται σε εσάς με τον ίδιο ρεαλιστικό τρόπο, όπως και γίνονται, καθώς ξεφεύγουν πολλές φορές από τα όρια. Όσον αφορά τα θύματα, γεμίζουν ανασφάλειες, στερεότυπα, προβλήματα και έτσι, στην ενήλικη ζωή τους καλούνται να προχωρήσουν τη χώρα αυτή μπροστά χωρίς καν να έχουν τα εφόδια. Αν δεν πάρουμε ουσιαστικές λύσεις, πως θα βοηθήσουμε τη χώρα να προχωρήσει; Θεωρώ λοιπόν πως η παρουσία ψυχολόγου σε κάθε σχολείο είναι πλέον επιτακτική ανάγκη, διότι μόνο με αυτόν τον τρόπο θα καταφέρουμε να περιορίσουμε το πρόβλημα αυτό και να βοηθήσουμε τα θύματα αυτά, γιατί για θύματα πρόκειται. Φυσικά, δεν αναφέρομαι στους καθηγητές, διότι πολλοί πιστεύουν πως οι αρμοδιότητές τους δεν φτάνουν μέχρι εκεί. Πιστεύουν, πως η δουλειά τους είναι μέσα στην τάξη και τίποτα παραπάνω από αυτό. Έτσι, ειδικοί ψυχολόγοι θα βρίσκονται στο πλευρό των παιδιών, θα εμπνέουν την κατάλληλη εμπιστοσύνη και μόνο έτσι θα καταφέρουν να τους βοηθήσουν. Ευχαριστώ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Η κυρία Κορπίδου - Τριανταφυλλίδου Βασιλική αναφέρθηκε - για άλλη μια φορά σήμερα - στο θεσμό του σχολικού ψυχολόγου. Έβλεπα την κυρία Μακρή που μειδιούσε, γιατί είναι ένα από τα θέματα που έχει παλέψει πάρα πολύ.

Θα ήθελα να δώσω τον λόγο στον έφηβο βουλευτή, Άγγελο Καραβέλη, για μια σύντομη παρέμβαση.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΡΑΒΕΛΗΣ (Α΄ Θεσσαλονίκης): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Θα ήθελα να πω στη συνάδελφό μου, κυρία Γαλάνη, με αφορμή την τοποθέτηση που έκανε προηγουμένως, ότι ο Ιωάννης Κωλέττης στις πρώτες εκλογές του ελεύθερου ελληνικού κράτους, βγήκε με καλπονοθεία, οπότε δεν μπορεί να συγκρίνει κάποιον - κατά τη γνώμη μου - ανθέλληνα τότε, με κάποιους ανθέλληνες τώρα, λέγοντας ότι είναι καλύτεροι. Ευχαριστώ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Πράγματι, κύριε Καραβέλη, πρέπει να σας μεταφέρω ότι δεν είναι τυχαίο ότι πολλοί Βουλευτές από όλες τις πολιτικές παρατάξεις, τελευταία, αν δούμε στη δημόσια παρέμβαση τους ζητούν να ξεκινήσει ο διάλογος για την αλλαγή του Συντάγματος. Μάλιστα και ο κ. Κακλαμάνης λίγο πριν σε παρέμβασή του στη Βουλή έκανε αναφορά και σε αυτό. Το 2015 είναι ένας σημαντικός σταθμός - ορόσημο για την αλλαγή του Συντάγματος και η συζήτηση αυτή έχει δρόμο και περιεχόμενο και νομίζω ότι θα αποτιμηθεί - από όπου και αν προέρχεται αυτή η αγωνία - με προτάσεις και με ιδέες γιατί τις χρειαζόμαστε.

Είναι σε εξέλιξη το συνέδριο της ΝΔ σήμερα και ένα από τα θέματα είναι και το Σύνταγμα, το ΠΑΣΟΚ και τα άλλα κόμματα κάνουν συνέδριο αυτή την περίοδο, με ενδιαφέρον λοιπόν θα υπάρχει μία σύνθεση προτάσεων και όταν φτάσει εκείνη η ώρα και εσείς και εμείς θα καταθέσουμε τις σχετικές αναφορές γι' αυτή την μεταρρύθμιση που φαίνεται πως έχει ανάγκη η χώρα, αφού είναι κοινωνική ανάγκη και δεν είναι μόνο ανάγκη των περιστάσεων.

Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Χριστίνα Λιανάκη.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΙΑΝΑΚΗ (Β΄ Αθήνας): Ευχαριστώ πολύ και τους προηγούμενους συμμαθητές μου που αναφέρθηκαν στα τόσο σημαντικά θέματα, τα οποία ήθελα κι εγώ να τονίσω, αλλά με κάλυψαν απόλυτα.

Θα ήθελα, επίσης, να αναφέρω ότι ένα παιδί επηρεάζεται σημαντικότερα από δύο παράγοντες. Από την οικογένεια και από το σχολείο. Όσον αφορά στο σχολείο, λοιπόν, που είναι ο δεύτερος σημαντικότερος παράγοντας, για έναν εκπαιδευτικό στόχος είναι η αγάπη του για το παιδί και η θέλησή του να το βοηθήσει να μπει στο σωστό δρόμο, ώστε να αναπτύξει έναν σωστό τρόπο συμπεριφοράς και κριτικής σκέψης. Δεν θεωρώ λοιπόν σωστό το να αποκρύπτει και να αποσιωπά και να συγκαλύπτει κάποια γεγονότα, γιατί έτσι γίνεται συνένοχος σε πολλές βίαιες πράξεις και πολλά γεγονότα που γίνονται στα σχολεία, όπως έχουν γίνει και στο δικό μας αρκετές φορές. Επίσης, δεν θεωρώ σωστό το να κάνουν διακρίσεις, ανάλογα με τις αδυναμίες τους και να μην κοιτάνε τις δυνατότητες των μαθητών. Δεν γίνεται, λοιπόν, επειδή συμπαθεί κάποιον να απορρίπτει κάποιον άλλο που να έχει καλύτερες δυνατότητες από αυτό τον οποίο έχει αδυναμία. Πρέπει, λοιπόν, να είναι αντικειμενικός και να βοηθάει το παιδί να συμπεριφέρεται σωστά, να σκέφτεται σωστά, ώστε να μην δημιουργούνται λάθος αντιλήψεις, με αποτέλεσμα την ενδοσχολική βία.

Όσον αφορά στους τρόπους αντιμετώπισης της ενδοσχολικής βίας, με κάλυψαν απόλυτα οι προλαλήσαντες, με σημαντικότερο το θέμα για τον ψυχολόγο, που πιστεύω ότι είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει σε οποιοδήποτε σχολείο γιατί η βοήθειά του παίζει καταλυτικό ρόλο.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Είπε χαρακτηριστικά η κυρία Λιανάκη ότι το παιδί πρέπει να είναι κριτικά σκεπτόμενο και σ' αυτό τον οδηγεί η επιρροή του γονέα και των εκπαιδευτικών, δύο σημαντικοί παράγοντες στην διαδικασία της μάθησης. Επειδή όμως, πρέπει να σας θυμίσω ότι η μάθηση δεν είναι μόνο σχολική, είναι και κοινωνική, πέρα από τους γονείς, πέρα από τους εκπαιδευτικούς, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που συνδράμουν σ' αυτή τη διαδικασία της μάθησης. Το ένα στοιχείο, λοιπόν, είναι να μαθαίνουμε, πώς να μαθαίνουμε. Έτσι, λοιπόν, μιλάμε για κριτική σκέψη. Το άλλο στοιχείο είναι πώς θα ξεμαθαίνουμε. Ξέρετε πόση συσσωρευμένη γνώση έχουμε όλοι μας; Όταν ήρθα ως νέος Βουλευτής, μία συζήτηση με τον κ. Κακλαμάνη με έκανε να ξεμάθω εξαιτίας των στάσεων και των παραστάσεων που είχα. Πρέπει να αποκτήσουμε άποψη για τη γνώση, για την ίδια τη ζωή. Άρα το ίδιο το σχολείο είναι ένας οργανισμός που μετεξελίσσεται.

Συζητούσα πριν με τον κ. Λουκέρη και με τον κ. Αντωνίου, δύο σημαντικούς εκπαιδευτικούς παράγοντες της Κύπρου και της Ελλάδας που συνδράμουν και αυτοί στη διαδικασία. Η τοποθέτηση της Χριστίνας με ευαισθητοποιεί περισσότερο για να πειστώ πως πρέπει να ενεργοποιήσουμε και άλλες δυνάμεις στην διαδικασία της μάθησης, γιατί η σχολική βία αντιμετωπίζεται με την συνδρομή όλων των παραμέτρων που συνθέτουν τη μάθηση, τη γνώση. Ο διαχωρισμός εκπαίδευση, παιδεία, διδασκαλία είναι ορατός και πρέπει να ξέρουμε ότι κάθε παράγοντας σ' αυτή τη διαδικασία έχει το δικό του ρόλο. Θέλω, λοιπόν, να ευχαριστήσω τη Χριστίνα.

Το λόγο έχει η κυρία Κατσιβέλη.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΤΣΙΒΕΛΗ (Νομός Κεφαλληνίας): Αγαπητοί έφηβοι βουλευτές, η ενδοσχολική βία είναι ένα σύνθημα φαινόμενο εδώ και πολλά χρόνια. Τη βιώνουν καθημερινά άτομα που γνωρίζουμε, συμμαθητές, φίλοι, συγγενείς ή ακόμη και εμείς οι ίδιοι. Ζούμε σε μία χώρα αδιάφορη, ενώ δεχόμαστε συμπεριφορές ανάρμοστες. Οι μορφές σχολικού εκφοβισμού είναι φυλετικός, σωματικός και ψυχολογικός.

Όσον αφορά το φυλετικό, αναφέρομαι στα παιδιά ρατσιστές, που χτυπούν είτε βρίζουν ένα άτομο που γεννήθηκε σε διαφορετική χώρα, όμως μεγάλωσε στη δική τους. Το σωματικό εκφοβισμό τον δέχονται κυρίως άτομα που για θύτες θεωρούνται αδύναμοι, ενώ στην πραγματικότητα είναι παιδιά χαμηλών τόνων. Παραμένουν παιδιά με δικαιώματα, όπως έχουμε όλοι. ο ψυχολογικός εκφοβισμός είναι η άσχημη συμπεριφορά

των θυτών απέναντι το θύμα. Θα μπορούσαμε να τον εκφράσουμε και ως λεκτικό εκφοβισμό. Ακόμη, τα παιδιά θύτες είναι από οικογένειες όπου οι γονείς τους συνήθως διατηρούν μία άσχημη συμπεριφορά απέναντί τους. Όμως, δεν φταίνε απαραίτητα οι γονείς, αλλά και η κοινωνία και τα ΜΜΕ, που τα παιδιά χάρη σ' αυτά υιοθετούν βίαιες συμπεριφορές. Θα μπορούσα να προβάλλω ως μία λύση την προβολή κάποιου ιδιαίτερου προγράμματος για να βοηθήσουν τα παιδιά να φέρονται όμορφα και να τους διδάξουν το σωστό και το δίκαιο.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Ανδρέου Χιονούλα.

ΧΙΟΝΟΥΛΑ ΑΝΔΡΕΟΥ (Κύπρος): Θα ήθελα να απευθυνθώ κυρίως σε εμάς τους νέους, γιατί έχουν κατακρίνει την κοινωνία, την οικονομία, τους Βουλευτές, τους πάντες. Συμφωνώ εν μέρει, αλλά θέλω να ρωτήσω και τους ίδιους. Αναρωτιέμαι πόσοι από εσάς ήταν παρόντες σε ένα τέτοιο συμβάν, σε ένα τέτοιο θέατρο του παραλόγου, πόσοι από εσάς είπαν σταματήστε, πόσοι από εσάς είπαν στους άλλους φύγε και δεν έμειναν εκεί ή να γελάνε ή να γυρίσουν την πλάτη να φύγουν. Πόσοι από εμάς το έκαναν; Μόνο αυτό θέλω να ρωτήσω.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Πολύ σημαντική η αναφορά της κυρίας Ανδρέου. Συγχαρητήρια, αγαπητή Χιονούλα, σε μία διδαχή του κυρίου Κακλαμάνη σε εμάς, σε μία ομάδα νέων Βουλευτών που συζητήσαμε μαζί του, μας είπε ότι το πρόβλημα δεν το κρύβεις κάτω από το χαλί, το βλέπεις κατά μέτωπο και μαζί με αυτούς που πιστεύουν ότι πρέπει να αλλάξουν τα πράγματα, πολεμάς να τα αλλάξεις. Άρα, την πλάτη την κρατάμε για να στηρίξουμε τις μεταρρυθμίσεις, τις αλλαγές, αυτό που χρειάζεται ο τόπος. Δεν κρατάμε την πλάτη σφιχτά ο ένας με τον άλλο για να κρύψουμε το πρόβλημα και να είμαστε μακριά από αυτό. Είμαστε μέρος του προβλήματος όταν θα συμμετέχουμε στην επίλυσή του. Το δημιουργικής επίλυσης πρόβλημα σήμερα έχει αποτέλεσμα μόνον όταν υπάρχει συμμετοχή, ομοθυμία και ομοψυχία. Αυτή είναι η αλήθεια. Η βία είναι καταδικαστέα από όλους και από όπου και αν προέρχεται. Θα αντιμετωπιστεί με πολύ σκληρή συμπεριφορά, με ευπρέπεια για όλους μας. Επειδή αυτή την εποχή που είναι καχύποπτη και οι σχέσεις οι πολιτικές και οι κοινωνικές είναι πλέον διάτρητες, δεν περισσεύει κανείς από αυτή την προσπάθεια που είναι συλλογική. Αυτή είναι η άποψή μας και θέλω να πιστεύω ότι εκφράζω και τον κ. Κυριαζίδη και τους άλλους συναδέλφους στην Εθνική Αντιπροσωπεία.

Κύριε Πρόεδρε, μπορείτε να απαντήσετε κι εσείς σ' αυτό που είπε η κυρία Ανδρέου;

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ (Πρώην πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων): Νομίζω ότι είναι καλύτερα να τους αφήσουμε να πουν πράγματα ουσιαστικά.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Εσείς, κύριε Κυριαζίδη;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ (Βουλευτής Νομού Δράμας): Θα συμφωνήσω με τον Πρόεδρο.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Χιονούλα, ευχαριστούμε πολύ για την ευκαιρία που μας έδωσες.

Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Τριανταφυλλιά Καούνα.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ ΚΑΟΥΝΑ (Νομός Λαρίσας): Σεβαστό Προεδρείο, αγαπητοί έφηβοι βουλευτές, όπως όλοι γνωρίζουμε, εδώ και δύο χρόνια συζητείται το θέμα της αλλαγής των Πανελλαδικών Εξετάσεων. Αλλαγή όμως δεν βλέπουμε. Όπως αναφέρθηκαν και οι προλαλήσαντες και συμφωνώ απόλυτα, οι Πανελλήνιες είναι ένα πολύ ψυχοφθόρο φαινόμενο κατά το οποίο τα παιδιά οδηγούνται σε παραβατική συμπεριφορά, εξαιτίας κυρίως του άγχους και της πίεσης. Εφόσον αλλαγή δεν βλέπουμε από αυτό το εκπαιδευτικό σύστημα, ας παρθούν κάποια μέτρα για την επίλυση του προβλήματος. Ένα από αυτά, όπως είπαν και άλλοι έφηβοι βουλευτές, είναι η παρουσία ψυχολόγων στη σχολική κοινότητα, την οποία θεωρώ απαραίτητη. Έτσι τα παιδιά θα ενημερωθούν για το φαινόμενο της σχολικής βίας και ίσως οι θύτες πάρουν για λίγο τη θέση των θυμάτων και τα θύματα καταλάβουν τα αίτια που οδηγούν τους θύτες στο bullying.

Θα ήθελα να αναφερθώ, αν μου επιτρέπεται, σε ένα θέμα που έθιξε μια προηγούμενη έφηβη βουλευτής για το θέμα της αξιολόγησης των δασκάλων που γίνεται μέσω ΑΣΕΠ για να διοριστούν. Κατά τη γνώμη μου είναι λάθος. Επειδή οι μαθητές περνούν 7 ώρες στο σχολείο και άλλες 3,4 ώρες τουλάχιστον στο φροντιστήριο, ζουν πιο πολλές ώρες με τους καθηγητές παρά με τους γονείς τους. Έτσι θα ήταν σωστό οι φοιτητές ως μελλοντικοί δάσκαλοι και καθηγητές να αξιολογούνται από τους μαθητές, να βιώνουν πραγματικές συνθήκες διδασκαλίας πριν διοριστούν και οι μαθητές, ανώνυμα πάντα, να τους αξιολογούν. Έπειτα όσοι περνούν από αυτή τη δοκιμασία με ειδικές εξετάσεις εντός Πανεπιστημίου, να αξιολογούνται ανάλογα με το αντικείμενό τους, να ασχολούνται και να διδάσκουν στην συνέχεια της επαγγελματικής τους πορείας μόνον το αντικείμενό τους, να μην μπλέκονται σε άλλα αντικείμενα. Ίσως έτσι είναι καλύτεροι και εμείς έχουμε λιγότερες ώρες στο φροντιστήριο. Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Πράγματι μας αιφνιδιάζεται θετικά κύριοι και κύριες βουλευτές σε αυτή την αίθουσα. Η κυρία Τριανταφυλλιά συνεχίζει μια τοποθέτηση και άλλων συναδέλφων για την αξιολόγηση. Ξέρετε αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι ότι η αξιολόγηση αποτέλεσε ένα βασικό ζήτημα προβληματισμού στους συνδικαλιστικούς φορείς, στους εκπαιδευτικούς φορείς και στην ίδια την πολιτεία μέσα από τους φορείς που εκφράζεται, Βουλή, Υπουργεία. Θέλω να σας θυμίσω ότι η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στο παρελθόν είχε δημιουργήσει αντικρουόμενες στάσεις και συμπεριφορές. Σας θυμίζω στην περίοδο της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ με Υπουργό Παιδείας τότε τον κ. Γιώργο Παπανδρέου είχαν δημιουργηθεί ζητήματα που αφορούν την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Θυμάστε τι είχε συμβεί τότε στη Μητροπόλεως; Αντιδράσεις. Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας με Υπουργό Παιδείας τον κ. Σουφλιά, έγινε το ίδιο. Θυμάται ο κ. Κακλαμάνης, ως Υπουργός Παιδείας πόσο πάλεψε στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Πρέπει να σας πω με ειλικρίνεια, ως ένας από τους εκπαιδευτικούς της χώρας, η αξιολόγηση είναι πολύ σημαντική διαδικασία, στο να μπορούμε να πούμε ότι έχουμε αποτέλεσμα σε αυτή τη προσπάθεια. Ξέρετε δεν μας αφορά σε κάποιο

βαθμό αν είναι καλός ή κακός ο εκπαιδευτικός, μας ενδιαφέρει ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός. Αυτό που είπε η κυρία Τριανταφυλλιά πριν «για να υπάρχει αποτελεσματικός εκπαιδευτικός, πρέπει να υπάρχει αποτίμηση του εκπαιδευτικού του έργου». Γι' αυτό και εμείς λέμε «να» στις αξιολογικές διαδικασίες, αξιολόγηση των σχολικών μονάδων, των περιεχομένων μάθησης, των ιδίων των προγραμμάτων και του εκπαιδευτικού, «όχι» μόνο του εκπαιδευτικού.

Με αυτή την έννοια λοιπόν, ξέρετε ότι υπάρχει μια τεράστια προσπάθεια από την πολιτεία αυτή τη περίοδο και συζητά αποκάλυπτα χωρίς ταμπού την αξιολόγηση. Έχουμε δρόμο και είμαι σίγουρος ότι όλα αυτά που έχετε πει, κάτι που είπε και η Bonnie Miller για θύτη και για θύμα, να υπάρχει αποτίμηση, να δούμε ποια είναι τα αίτια, τότε θα δούμε και ποιο είναι το αποτέλεσμα. Σας ευχαριστώ.

Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής κυρία Καλανζή.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΑΝΖΗ (Νομός Άρτας): Σεβαστό Προεδρείο, αγαπητοί ομιλητές προηγουμένως όλοι οι ομιλητές αναφέρθηκαν επάξια στη λεκτική και σωματική βία που ασκείται από μαθητή σε μαθητή ή από εκπαιδευτικό σε μαθητή. Δεν αναφέρθηκε όμως η βία που ασκείται από τον μαθητή στον εκπαιδευτικό. Συχνά στο σχολείο μου συμμαθητές μου ασκούν βία σε κάποιους εκπαιδευτικούς, τους υποτιμούν και τους ειρωνεύονται για να δείξουν τη δύναμή τους και να καυχηθούν στους συμμαθητές τους. Σαφώς οι εκπαιδευτικοί θέλουν να κάνουν τη δουλειά τους, εμείς όμως δεν τους το επιτρέπουμε. Πώς λοιπόν έχουμε την απαίτηση από αυτούς να είναι σωστοί απέναντί μας, εφόσον εμείς δεν τους δίνουμε τη δυνατότητα να είναι; Ήρθαμε εδώ για να εκφράσουμε τις απόψεις μας, αυτό όμως δεν πρέπει να μας κάνει απόλυτους. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Σωστά κυρία Καλανζή κανείς δεν πρέπει να είναι απόλυτος, γι' αυτό είπαμε ότι πρέπει να υπάρχει μια διαδικασία μάθησης που ο ένας να βοηθάει στην τεκμηριωμένη άποψη του άλλου.

Το λόγο έχει ο έφηβος βουλευτής κ. Κεκτσιδης.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΕΚΤΣΙΔΗΣ (Κύπρος): Θέλω να μου απαντήσετε σε ένα ερώτημα. Πολλές φορές μέσα στην τάξη υπάρχουν κακοί μαθητές και καλοί μαθητές. Μερικές φορές ο καθηγητής λέει «όπως και αν μάθεις και δεν μάθεις, εγώ το μισθό μου θα τον πάρω». Πέστε μου την αξιολόγηση για αυτή την απάντηση;

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Αυτό που είπε ο κ. Κεκτσιδης με παραπέμπει στην επαγγελματική μου ταυτότητα. Υπάρχει ένα σύγγραμμα της κυρίας Μαρίας Καΐλα, παιδαγωγού και ψυχολόγου για το ποιος είναι ο κακός και καλός μαθητής και ποιος είναι ο κακός και καλός εκπαιδευτικός. Υπάρχει μια ομάδα, ξέρετε, έμπυχου δυναμικού στα πανεπιστήμιά μας που πρωτοπορούν σε όλο τον κόσμο και πρέπει να πούμε την αλήθεια, να μην είμαστε μόνο γκρινιάρηδες και να τεκμηριώνουμε την αντίθεσή μας, αυτός ο τόπος έχει ιδέες, προτάσεις που έχουν δημοσιοποιηθεί. Πολύ σωστά είπε ο κ. Κεκτσιδης «τι αξιολόγηση, τι βαθμό να πάρω, όταν με ενδιαφέρει μόνον ο μισθός μου;». Ξέρετε η ταυτότητα του εκπαιδευτικού έχει και επαγγελματικά χαρακτηριστικά. Είναι ένα λειτουργήμα, έχουμε συνηθίσει να λέμε σε αυτό τον τόπο «είμαι γιατρός», υπηρετώ λειτουργήμα. Είμαι εκπαιδευτικός, υπηρετώ λειτουργήμα. Αυτό είναι ένα δεδομένο, όμως το δεύτερο δεδομένο είναι ότι ως επαγγελματίες πρέπει να είμαστε άρρηκτα συνδεδεμένοι με το σκοπό που επιτελούμε. Να σας θυμίσω, ο κ. Απόστολος Κακλαμάνης είναι ένας από τους μακροβιότερους Βουλευτές του Κοινοβουλίου, από το 1974, αυτός ο τόπος υπηρετεί θεσμούς. Ο σκοπός λοιπόν που επιτάσσει το Σύνταγμα στο άρθρο 16, για την παιδεία, δεν είναι του παρόντος, ούτε να κάνουμε διδαχή, ούτε συνταγματικό δίκαιο εδώ, όμως είναι σημαντικό για όλους μας ως Έλληνες πολίτες να ξέρουμε τι υπηρετεί η παιδεία, το άρθρο 16. Το πρώτο λοιπόν θεσμικό επίπεδο είναι το Σύνταγμα. Το δεύτερο θεσμικό επίπεδο είναι οι νόμοι, ο νόμος 1566/1985, για παράδειγμα, ένας νόμος που διαρκεί πολλά χρόνια στον τόπο αυτό για την εκπαίδευση. Το τρίτο θεσμικό επίπεδο είναι τα Προγράμματα Σπουδών. Άρα ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να γνωρίζει το σκοπό που υπηρετεί. Αν δεν γνωρίζει το σκοπό αυτόν, δεν είναι εκπαιδευτικός που τιμά το ρόλο του λέγοντας «ότι με ενδιαφέρει μόνο ο μισθός μου». Είπε πολύ σωστά προηγουμένως και παρενέβη και ο κ. Κυριαζίδης, η βουλευτής Αχαΐας για τους αστυνομικούς. Ξέρετε πόσοι αστυνομικοί ή πόσοι άλλοι επαγγελματίες αγωνίζονται καθημερινά με μόχθο και αυταπάρνηση, με λίγα χρήματα, που όμως είναι στις επάλξεις. Επομένως ο σκοπός είναι το σημαντικότερο για εμάς. Υπάρχει η πολιτεία που θεσμικά έχει κατοχυρώσει τον σκοπό που υπηρετούμε. Αυτή η κουβέντα δεν θα εξαντληθεί εδώ, κ. Κεκτσιδη αν θες είμαι και μετά στη διάθεσή σου, γιατί είναι ένα από τα θέματα που έχω ασχοληθεί ερευνητικά και επιστημονικά, με ενδιαφέρει πάρα πολύ και η άποψή σας για αυτό.

Ευχαριστώ πολύ για την παρέμβασή σας.

Το λόγο έχει η έφηβη βουλευτής κυρία Κώστα.

ΕΛΕΝΗ ΚΩΣΤΑ (Α΄ Θεσσαλονίκης): Καταρχήν θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την ευκαιρία που μου δώσατε να είμαι εδώ. Θα ήθελα να διαφωνήσω με μια άποψη που αποτυπώθηκε στο πρώτο μέρος για την δυσκολία των Πανελλαδικών Εξετάσεων.

Προσωπικά, θεωρώ ότι ο βαθμός δυσκολίας των πανελλαδικών εξετάσεων πρέπει να υπάρχει, διότι το να μπει κάποιος υποψήφιος στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, προϋποθέτει ένα επίπεδο γνώσεων. Όμως, θα ήθελα να συμφωνήσω με το γεγονός ότι το μέλλον μας όλο κρίνεται μέσα σε δύο εβδομάδες και σε έξι το λιγότερο μαθήματα. Επειδή κι εγώ θα είμαι υποψήφια του χρόνου στην Γ΄ Λυκείου και η Γ΄ Λυκείου είναι γνωστό ότι είναι μια χρονιά μηχανοποίησης - εάν μου επιτρέπετε να πω - των μαθητών, κάνει τους μαθητές να αγχώνονται κι αυτό, όπως προαναφέρθηκε, τους οδηγεί πολλές φορές στη βία. Οι δύο εβδομάδες, προσωπικά, θεωρώ ότι είναι πολύ λίγες και θα ήθελα να προτείνω μία Επιτροπή, να βλέπει και να επιβλέπει τους μαθητές καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς και να συμψηφίζεται ο βαθμός και από μέσα στην τάξη, εκτός από τους καθηγητές, και από τις πανελλήνιες και από τον σχολικό βαθμό. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστώ πολύ την κυρία Κώστα. Ξέρετε, μου έχει κάνει φοβερό ενδιαφέρον, το γεγονός ότι είστε στο επίκεντρο του προβλήματος. Ποιος μπορεί να ισχυριστεί ότι «η αποτίμηση μιας προσπάθειας είναι μόνο με γνώσεις, μόνο με τα γνωστικά στοιχεία»; Δεν υπάρχουν αξίες; Δεν υπάρχουν δεξιότητες; Ποιος είπε ότι ένα παιδί με ιδιαίτερες δεξιότητες, δεν πρέπει ν' αξιολογηθεί για ν' αποτιμηθεί με διαφορετικό τρόπο;

Με ενδιαφέρον περιμένουμε να δούμε το Νομοσχέδιο που αφορά την αξιολόγηση, που επεξεργάζεται μια ομάδα έγκριτων επιστημόνων - ο κ. Ανδρεαδάκης, ο κ. Μασσαγγούρας - στο Υπουργείο Παιδείας και αυτό το πλαίσιο το νομοθετικό θα κατατεθεί στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων το επόμενο διάστημα. Πιστέψτε με ότι εκεί θα γίνει μια συζήτηση ουσίας για το πώς αντιλαμβανόμαστε πλέον το ρόλο της αξιολόγησης και σ' αυτή τη βαθμίδα και στις πανελλήνιες εξετάσεις. Είναι ένα θέμα, το οποίο διαχρονικά απασχολεί την ελληνική πολιτεία: Πρέπει να υπάρχουν εξετάσεις για την πρόσβαση στο πανεπιστήμιο ή δεν πρέπει να υπάρχουν; Ξέρετε, το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα είναι μια διαδικασία, όπως λέει η Άννα η Φραγκουδάκη, «της αναπαραγωγής του κοινωνικού μας θύματος». Πρέπει, λοιπόν, μόνοι μας ν' αποφασίσουμε πώς θέλουμε να είναι αυτή η παραγωγή ή αναπαραγωγή. Σ' αυτή την κατεύθυνση έχουμε δρόμο ακόμα.

Εγώ, κρατώ και κάτι άλλο που είπες, Ελένη. «Το άγχος συνδέεται με τη βία» και επιμένει κι εσύ, όπως και άλλοι ομιλητές, για το θεσμό του σχολικού ψυχολόγου. Ίσως, θα πρέπει, κύριε Πρόεδρε, να το αναδείξουμε αυτό στην Επιτροπή και με επικαιροποιήσουμε το αίτημα της ελληνικής πολιτείας «ο σχολικός ψυχολόγος να είναι αναπόσπαστο κομμάτι από την εκπαιδευτική διαδικασία». Πιστέψτε με ότι πολλοί από εμάς τους Βουλευτές, που μάχονται καθημερινά σ' αυτή την αίθουσα, αλλά και σε άλλες αίθουσες θα το αναδείξουν στο επόμενο διάστημα. Είναι πολύ σημαντικό αυτό που ανέφερε η Ελένη.

Το λόγο έχει ο κ. Ιωάννου.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (Β' Αθήνας): Θα ήθελα να πω στην κοπελιά ότι κάθε χρόνο που δυσκολεύουν όλο και πιο πολύ τις πανελλαδικές και αυξάνουν και τις βάσεις, για να εισέρχονται λιγότεροι. Κάθε χρόνο, όμως.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ωραία, έκανε μια παρένθεση ο κ. Ιωάννου. Το λόγο έχει ο κ. Αγγελόπουλος.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Νομός Δράμας): Ευχαριστώ που μου δώσατε τον λόγο. Εγώ θέλω να τοποθετηθώ σχετικά με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τα οποία καλλιεργούν στα μικρά παιδιά τη σχολική βία, τον εκφοβισμό και όλα αυτά που εκφράζουν τα μικρά παιδιά χωρίς να το θέλουν. Απλά, όταν σ' ένα κεντρικό δελτίο δείχνουν σκηνές βίας από διάφορες διαδηλώσεις, που γίνονται σε διάφορες πόλεις, και τα παιδιά το παρακολουθούν αυτό, επειδή - όπως είχε επαναφέρει και κάποιος έφηβος βουλευτής πιο πριν - «τα παιδιά είναι σαν καθρέφτες σε μια μικρή ηλικία» λογικό είναι, όταν δουν κάτι τέτοιο, να το καλλιεργήσουν αυτό το πράγμα και έτσι να δημιουργηθεί βία μέσα τους και συνήθως την εκφράζουν στο σχολείο. Εκεί πέρα γίνεται ό,τι γίνεται. Αυτά ήθελα να πω για τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Κυρίως, αυτό που ήθελα να πω είναι ότι εμείς οι έφηβοι βουλευτές είμαστε τα λόγια. Λέμε λόγια, αλλά δεν μπορούμε να κάνουμε πράξεις, αλλά εσείς οι Βουλευτές μπορείτε να κάνετε πράξεις. Γι' αυτό, εμείς είμαστε τα λόγια, εσείς είστε οι πράξεις και θέλω αυτά που λέμε εδώ πέρα, εάν μπορέσετε, να κάνετε κάτι για να πραγματοποιηθούν. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ τον Αντώνη τον Αγγελόπουλο.

Το λόγο έχει η κυρία Καπέλλα.

ΑΝΘΟΥΛΑ - ΒΑΡΒΑΡΑ ΚΑΠΕΛΛΑ (Νομός Δωδεκανήσου): Καταρχήν, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την ευκαιρία, να εκφράσω κι εγώ την άποψή μου και θα ήθελα να εστιάσω το λόγο μου στην ψυχολογική βία. Θα ήθελα να πω για τα παιδιά, τα οποία έχουν κάποιες κινητικές δυσκολίες, τα παιδιά που δεν βλέπουν, τα παιδιά που δεν μπορούν να μιλήσουν και δεν μπορούν ν' ακούσουν. Στα παιδιά αυτά ασκείται μια βία, ένας εκφοβισμός, να φοβούνται, να κλείνονται στον εαυτό τους και να μη μπορούν να εκφραστούν. Αυτά τα παιδιά γιατί να μη μπορούν να έχουν κι αυτά μια φυσιολογική ζωή, όπως εμείς, και να είναι αποκλεισμένα από τον κοινωνικό κύκλο;

Ήθελα να πω ότι ο θύτης έχει κλειστεί στην ψευδαίσθηση της ανωτερότητάς του. Θα ήθελα να τονίσω ότι όλοι είμαστε ίδιοι κι εάν μπορούμε να κάνουμε κάτι όλοι μαζί, γι' αυτό. Να μπορέσει να έρθει μια ψυχολόγος στο κάθε σχολείο, να μιλάει και στο κάθε παιδί να δοθεί μια ευκαιρία, στο ν' ανοίξει την ψυχή του και να μην φοβάται να μιλάει. Συγκεκριμένα στο σχολείο μου, στο Λύκειο Αρχαγγέλου, έχουμε δύο παιδιά. Μια κοπέλα που έχει διπληγία κι ένα παιδί που είναι κωφάλαλο. Αυτά τα παιδιά πέρα απ' αυτά τα προβλήματα, έχουν καταφέρει μέσω της βοήθειας του σχολείου, των συμμαθητών και των καθηγητών, να μην είναι διαφορετικοί από εμάς, να είναι ίσοι με εμάς σε όλα και θα ήθελα αυτό να γίνεται στο κάθε σχολείο και κάθε παιδί, που έχει ένα τέτοιο πρόβλημα, να μην κρύβεται, να μη φοβάται. Αυτά ήθελα να πω. Ευχαριστώ για το χρόνο σας.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστώ Ανθούλα. Το λόγο έχει η κυρία Βλαχοδήμου.

ΧΑΡΑ ΒΛΑΧΟΔΗΜΟΥ (Νομός Κοζάνης): Ήθελα να εκφράσω ένα παράπονο. Όλοι κάνουν λόγο για τη βία και εσείς λέτε ότι «είμαστε το μέλλον», αλλά έχετε παρατηρήσει ότι καθημερινά, παρά το γεγονός ότι δεν μας δίνεται κανένα κίνητρο και αυτό ίσως είναι μια δικαιολογία, στην οποία όλοι επαναπαύονται «δεν μου δίνουν κίνητρο και δεν κάνω κάτι». Το να με απογοητεύετε καθημερινά εμένα, για το τι θέλω να κάνω, είναι άσχημο, είναι απάνθρωπο. Πριν είπατε, να στηρίζουμε την οικογένειά μας και να τη βοηθήσουμε. Πώς εγώ να βοηθήσω την οικογένειά μου, όταν υπάρχουν, εάν όχι 300 συγκεκριμένα, πολύ περισσότεροι άνθρωποι, οι οποίοι βιάζουν τόσο απροκάλυπτα καθημερινά τη ζωή μου. Εγώ, θέλω να σπουδάσω και στηρίζομαι στους

γονείς μου, δυστυχώς, ακόμη. Οι γονείς μου δεν ξέρουν, εάν αύριο θα μπορούν να το κάνουν αυτό το πράγμα. Γι' αυτό δεν ευθύνεται ούτε ένας, ούτε δύο, ούτε τρεις, υπάρχουν πολλοί. Γι' αυτούς τους πολλούς κάνουμε κάτι; Γιατί τους επιτρέπουμε, να το κάνουν αυτό το πράγμα; Αυτό ήθελα να πω.

EMMANΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Κυριαζίδης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ (Βουλευτής Νομού Δράμας): Επειδή το ερώτημα απευθύνθηκε προς εμένα, σε ευχαριστώ για την παρατήρηση, αλλά η επισήμανσή μου έγινε ακριβώς σε αυτό το σημείο. Ότι θα πρέπει και εσείς - έχοντας ο ίδιος τέσσερα παιδιά - να αναγνωρίζετε, να σέβεστε τους κόππους των γονιών σας. Εκεί ήθελα να μείνω και βεβαίως, όλα αυτά που είπατε στη συνέχεια, δεν μπορεί κανείς να μη συμφωνήσει. Αλλά έχοντας, πράγματι, αυτήν την σοφία, παρόλη τη μικρή ηλικία, τουλάχιστον εσείς που είστε εδώ, έχει σημασία να αντιλαμβανόμαστε, να κατανοούμε και τις προσπάθειες των γονιών μας, από το να προσπαθούμε ή να τα ισοπεδώσουμε ή να τα απαξιώσουμε, σε ό,τι αφορά τη δική τους θέση. Δηλαδή, τον κόπο που κάνουν καθημερινά να επιβιώσουν, να μπορέσετε εσείς, ως παιδιά τους, να έχετε αυτό που μπορούν οι ίδιοι να διαθέσουν. Θα ήθελαν πολύ περισσότερα, αλλά κάτω από τις συνθήκες, όποιες συνθήκες, αυτό μπορούν, αυτό κάνουν. Για αυτό είπα, θα πρέπει να αναγνωρίζουμε δικούς τους κόππους. Δηλαδή, να μην είμαστε πειστικοί, που πολλές φορές το κάνουμε ή καταγγελτικοί και για τους γονείς μας, ότι δεν έχουν το ενδιαφέρον ή δεν έχουν το χρόνο να ασχοληθούν με εσάς. Δυστυχώς, αυτή είναι μια σκληρή πραγματικότητα την οποία, πιστεύω, την αντιλαμβάνεστε και θα αναγνωρίζετε και τον δικό τους κόπο. Είμαι σίγουρος για αυτό.

EMMANΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστώ πολύ την Χαρά, αλλά και την Ανθούλα. Αγαπητή κυρία Καπέλλα, δεν ζούμε σε ψευδαισθήσεις. Αυτή είναι η αλήθεια. Και επίσης να πούμε στην κυρία Βλαχοδήμου, ότι ναι, πιστεύουμε ότι έχετε ενεργό ρόλο. Δεν είμαι από αυτούς που πιστεύουν ότι δεν έχετε παρεμβατικό ρόλο. Όχι. Η δική σας στάση και θέση απέναντι στην βία είναι κυρίαρχη, σήμερα, στο να μπορέσουμε να αλλάξουμε την κοινωνία. Μπορείτε να πάρετε πρωτοβουλίες. Ξέρετε, δεν ζούμε σε αποσιωπημένες σχέσεις, ούτε στην εκπαίδευση, ούτε στην κοινωνία. Αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες, αναλαμβάνουμε δράσεις. Είμαστε αποφασισμένοι, έχουμε άποψη και προχωράμε μαζί.

Είπαμε ότι είστε το μέλλον. Πιστεύω, ναι, είστε το μέλλον και η και το μέλλον γιατί έχετε άποψη και υπάρχει αμφισβήτηση. Πολύ σωστά αμφισβητείτε και εμάς και το πολιτικό σύστημα, αλλά κυρίως και το ρόλο και τη θέση απέναντι στα πράγματα σήμερα. Τη δική μας. Εγώ γίνομαι καλύτερος. Σήμερα έγινα καλύτερος. Ήταν για μένα μια διαδικασία μάθησης. Θέλω κλείνοντας, γιατί δεν υπάρχει χρόνος, η συζήτηση, κύριε Πρόεδρε, έχει δώσει τεράστια ερεθίσματα για να προχωρήσουμε, όμως, επιτρέψτε μου να κλείσω με μια αναφορά μιας ημερήσιας εφημερίδας, που κάποιος από εσάς θα το έχετε δει. Για να γίνουμε καλύτεροι και ως άνθρωποι και ως κοινωνία χρειάζεται μια ευκαιρία. Ευκαιρίες μάθησης. Η «εγκεφαλοκεντρική μάθηση», όπως διατυπώνεται σήμερα στη σύγχρονη θεωρία τι λέει; Ενεργοποίηση σε ευκαιρίες μάθησης. Για εμένα ήταν μια ευκαιρία μάθησης σήμερα και για εσάς, για εμάς όλους και αυτή η ευκαιρία μας έδωσε ένα πλαίσιο προτάσεων που θα μου επιτρέψετε τώρα τις διαβάσω, για να προχωρήσουμε στο ψήφισμα αυτής της συνόδου, της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων, που πιστέψτε με, εμένα θα είναι έναν νέο εφαλτήριο για να προχωρήσουμε τα θέματα της σχολικής βίας, του εκφοβισμού, του «Bullying», πώς θέλετε πείτε το, όπως λέει και η διεθνής βιβλιογραφία και ξεκινάω την πρώτη πρόταση. Και θέλω να σας παρακαλέσω, για να την υπερψηφίσουμε ή να την καταψηφίσουμε, εσείς αποφασίζετε.

Πρώτη λοιπόν: Πρόληψη και προστασία των μελών της σχολικής κοινότητας από οποιαδήποτε απειλή ή άσκηση βίας σε βάρος τους. Αυτό είναι μια πρόταση που προκύπτει τα κείμενα του υλικού υποστήριξης και οι επόμενες δύο θα είναι από το αυτό το υλικό και θα προχωρήσουμε μετά, από τις τοποθετήσεις σας, που έχουμε καταγράψει με τους συνεργάτες μας, προτάσεις για ψήφιση. Επαναλαμβάνω την πρώτη πρόταση, με την ανάταση της χειρός σας, πρόληψη και προστασία των μελών της σχολικής κοινότητας από οποιαδήποτε απειλή ή άσκηση βίας σε βάρος τους. Υπάρχει κάποιος που διαφωνεί; Άρα, ομόφωνα η πρόταση καταγράφεται.

Δεύτερη πρόταση: Κάθε εκπαιδευτικός ή μαθητής πρέπει να εκφράζει ελεύθερα τις απόψεις του ή τα παράπονά του και εφόσον χρειάζεται, να λαμβάνει εγγυήσεις για την αποτροπή της επανάληψης βίαιων συμπεριφορών και να βρίσκει ψυχολογική υποστήριξη στα προβλήματά του. Υπάρχει κάποιος που διαφωνεί; Ομόφωνα, λοιπόν και η δεύτερη πρόταση.

Η τρίτη πρόταση: Συνεργασία ολόκληρης της σχολικής κοινότητας, τόσο σε επίπεδο σχολικού συμβουλίου, όσο και μέσα από τη διοργάνωση εκδηλώσεων ενημέρωσης, συζητήσεων, εκθέσεων, διανομής φυλλαδίων που θα προάγουν τις ειρηνικές σχέσεις, αλλά και την εγρήγορση όλων, με απώτερο στόχο την αποτροπή της εκδήλωσης μορφών βίας, επιθετικότητας και εκφοβισμού μεταξύ μαθητών. Υπάρχει κάποιος που διαφωνεί; Άρα, κατά πλειοψηφία αυτή η πρόταση.

Τέταρτη πρόταση: Η οποία προκύπτει από τις τοποθετήσεις σας. Από δω και στο εξής είναι από τις τοποθετήσεις σας. Ανάγκη τροποποίησης του υπάρχοντος συστήματος των πανελληνίων εξετάσεων, που καλλιεργεί τον άκρατο ανταγωνισμό μεταξύ των μαθητών και ευνοεί την ανάπτυξη φαινομένων βίας, ως αποτέλεσμα της έντονης πίεσης που υφίσταται, το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να στοχεύει όχι μόνο στην προσφορά γνώσεων, αλλά και στην προβολή αξιών, προτύπων και ιδανικών, βοηθώντας την στη σωστή διαμόρφωση χαρακτήρων. Υπάρχει κάποιος που διαφωνεί; Διαφωνείτε; Άρα, λοιπόν, κατά πλειοψηφία.

Πέμπτη πρόταση: Απαιτείται επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση των φαινομένων ενδοσχολικής βίας, με ενίσχυση της χρήσης του διαλόγου για την επίλυση των προβλημάτων. Παράλληλα, υπάρχει ανάγκη ύπαρξης ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, για την υποστήριξη των σχολικών μονάδων. Υπάρχει κάποιος που διαφωνεί; Άρα, ομόφωνα.

Πάμε στην έκτη πρόταση: Δημιουργία προγραμμάτων για την ανάπτυξη δομών φιλίας και συνεργασίας μεταξύ των μαθητών και εισαγωγή σχετικής ενημέρωσης θεσμικά προγράμματα από ειδικούς και εκπροσώπους φορέων, καθώς και ενδοσχολικών δραστηριοτήτων. Παραδείγματος χάρη, θεατρικά, ερευνητικές εργασίες που βοηθούν στην ανάδειξη και τον αποκλεισμό των φαινομένων σχολικού εκφοβισμού. Υπάρχει κάποιος που διαφωνεί; Άρα, κατά πλειοψηφία.

Έβδομη πρόταση: Ευαισθητοποίηση της μαθητικής κοινότητας, ώστε τα παιδιά, θεατές σχολικής βίας, να λαμβάνουν θέση υπέρ των συμμαθητών τους, θυμάτων με πνεύμα αλληλεγγύης. Ενίσχυση του ρόλου των μαθητών στη διαδικασία επίλυσης συγκρούσεων, ενδεχομένως μέσω της δημιουργίας ομάδων φιλίας ή διαμεσολάβηση με τη συμμετοχή μαθητών ανωτέρων τάξεων του σχολείου τους, ανάλογα με τις δυνατότητες της υποστήριξης των ομάδων αυτών από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας. Διά ανατάσεως της χειρός, υπάρχει κάποιος που διαφωνεί; Άρα, κατά πλειοψηφία.

Η προτελευταία πρόταση, όγδοη πρόταση: Καλύτερη συνεργασία των εκπαιδευτικών με τους γονείς των μαθητών, ώστε πέραν των σχολικών επιδόσεων να λαμβάνουν υπόψη τους και την ευαίσθητη ψυχολογία των νέων εφήβων. Υπάρχει κάποιος ή κάποια που διαφωνεί; Κατά πλειοψηφία.

Ένατη και τελευταία πρόταση: Ανάγκη ελέγχου εισερχομένων προσώπων και αντικειμένων στα σχολικά συγκροτήματα, για την αποτροπή φαινομένων σωματικού εκφοβισμού. Ποιοι συμφωνούν και ποιες συμφωνούν; Παρακαλώ, ψηλά τα χέρια σας, για να γίνει καταμέτρηση. Και ποιοι διαφωνούν; Απορρίπτεται η πρόταση, άρα, κατά πλειοψηφία απορρίπτεται. Επομένως, το πλαίσιο των προτάσεων από την Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, οι οκτώ από τις εννέα προτάσεις είτε κατά πλειοψηφία είτε ομόφωνα έχουν καταγραφεί στη συνεδρίαση μας.

Θέλω ειλικρινά να εκφράσω την απόλυτη ικανοποίησή μου για τη συμμετοχή σας, γιατί εδώ μας δώσατε την ευκαιρία να είμαστε και εμείς μαζί και μετά από τη συζήτηση, να τονίσουμε και για τα πρακτικά, ότι γίνεται αποδεκτό το θέμα σχετικά με τη σχολική βία, εκφοβισμό, «Bullying», που συζητήθηκε σήμερα στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Συνόδου της «Βουλής των Εφήβων», για το 2013. Κατά συνέπεια, λοιπόν, στα πρακτικά καταγράφεται και αυτή η λήξη της συζήτησης.

Πριν κλείσουμε να γίνει κλήρωση για τον ομιλητή που θα εκπροσωπήσει την επιτροπή στην Ολομέλεια. Είναι όλοι όσοι έλαβαν μέρος στη συζήτηση στην επιτροπή αυτοί που θα μπουν στη διαδικασία της κληρώσεως. Είναι ο κ. Κασκάνης Χαράλαμπος. Να τον δούμε τον κ. Κασκάνη; Συγχαρητήρια κύριε Κασκάνη, θέλουμε να ευχηθούμε ότι θα εκφράζετε την αγωνία της επιτροπής στην Ολομέλεια που θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα της Ολομέλειας τη Δευτέρα στις 10.00 το πρωί.

Επιθυμείτε κ. Κασκάνη μήπως δεν επιθυμείτε; Εάν δεν επιθυμείτε να προχωρήσουμε σε επόμενη κλήρωση. Καλός ο κ. Κασκάνης δεν επιθυμεί και προχωράμε σε άλλη κλήρωση. Η επόμενη είναι η κύρια Λινάρδου Ζωή-Σπυριδούλα κληρώθηκε για να συζητήσει στην Ολομέλεια τα σχετικά θέματα. Ποιά είναι η κύρια Λινάρδου; Επιθυμείτε κυρία Λινάρδου; συμμετείχατε στην επιτροπή με ομιλία σας εδώ. Δεν επιθυμείτε, καλώς. Συνεχίζουμε.

Πάμε στην επόμενη κλήρωση. Είναι ο κ. Ιωάννου Βασίλειος. Κύριε Ιωάννου επιθυμείτε; Ωραία. Άρα να επαναλάβουμε ότι αυτός συμμετέχει μετά από κλήρωση όλων των συμμετεχόντων στην επιτροπή, διευκρινιστικά, όλοι συμμετείχατε στην κλήρωση, τώρα ήταν ο κ. Ιωάννου Βασίλειος, εύχομαι να εκφράσει και να μετουσιώσει με το λόγο του τις αγωνίες της επιτροπής, που θα πραγματοποιηθεί στα μέσα της Ολομέλειας. Να σας ευχαριστήσω θερμά για την παραδειγματική παρουσίαση που είχατε σήμερα εδώ, να ευχηθώ να είστε υγιείς, καλή συνέχεια στην πορεία σας, να έχετε λαμπρό μέλλον, εμείς είμαστε πλούσιοι σήμερα σε συναισθήματα που φεύγουμε από τη συνεδρίαση, ήταν μοναδική εμπειρία και εκ μέρους όλων των παρισταμένων για άλλη μια φορά ευχαριστίες θερμές, καλή δύναμη και καλή συνέχεια.

Στο σημείο αυτό και περί ώρα 13.40 λύθηκε η συνεδρίαση.

ΟΙ ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΝΟΜΟΥ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΝΟΜΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ